



# **GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKI MEBLI „FORTE” S.A.**

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe  
za okres zakończony 31.12.2016 roku**

Przygotowane zgodnie z Międzynarodowymi  
Standardami Sprawozdawczości Finansowej

FABRYKI MEBLI  
„FORTE” S.A.  
ul. Biała 1  
07-300 Ostrów Mazowiecka  
Polska  
[www.forte.com.pl](http://www.forte.com.pl)

Ostrów Mazowiecka, 20 marca 2017 roku



Telefon: +48 22 543 16 00  
Telefax: +48 22 543 16 01  
E-mail: office@bdo.pl  
Internet: www.bdo.pl

BDO Sp. z o.o.  
ul. Postępu 12,  
02-676 Warszawa  
Polska

**GRUPA KAPITAŁOWA**  
w której jednostką dominującą są  
**FABRYKI MEBLI FORTE S.A.**  
**ul. Biała 1**  
**07-300 Ostrów Mazowiecka**

**Opinia i raport**  
**niezależnego biegłego rewidenta**  
**z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego**  
**za okres od dnia 1 stycznia do**  
**dnia 31 grudnia 2016 roku**

BDO Sp. z o.o. Sąd Rejonowy dla M. St. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy KRS: 0000293339, Kapitał zakładowy: 1.000.000 PLN., NIP 108-000-42-12. Biura regionalne BDO: Katowice 40-007, ul. Uniwersytecka 13, tel: +48 32 661 06 00, katowice@bdo.pl; Kraków 31-548, Al. Pokoju 1, tel: +48 12 378 69 00, krakow@bdo.pl; Poznań 60-650, ul. Piątkowska 165, tel: +48 61 622 57 00, poznan@bdo.pl; Wrocław 53-332, ul. Powstańców Śląskich 7a, tel: +48 71 734 28 00, wroclaw@bdo.pl

BDO Sp. z o.o. jest członkiem BDO International Limited, brytyjskiej spółki i częścią międzynarodowej sieci BDO, złożonej z niezależnych spółek członkowskich.

**OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA**  
**dla Walnego Zgromadzenia oraz Rady Nadzorczej**  
**Fabryk Mebli FORTE S.A.**

**Sprawozdanie z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego**

Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Fabryk Mebli Forte S.A. („Spółka”) z siedzibą w Ostrowi Mazowieckiej, przy ul. Białej 1, na które składa się:

- skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2016 roku,
- skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2016 roku,
- skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2016 roku,
- skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2016 roku,
- skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2016 roku,
- informacja dodatkowa o przyjętych zasadach rachunkowości i inne informacje objaśniające.

*Odpowiedzialność kierownika jednostki dominującej i osób sprawujących nadzór za skonsolidowane sprawozdanie finansowe*

Kierownik jednostki dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, skonsolidowanego sprawozdania finansowego i za jego rzetelną prezentację zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa. Kierownik jednostki dominującej jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Zgodnie z ustawą o rachunkowości kierownik jednostki dominującej oraz członkowie rady nadzorczej jednostki dominującej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

*Odpowiedzialność biegłego rewidenta*

Jesteśmy odpowiedzialni za wyrażenie opinii o tym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego przez nas badania.

Badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień rozdziału 7 ustawy o rachunkowości oraz zgodnie z Krajowymi Standardami Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętymi uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 r. z późn. zm. Standardy te wymagają przestrzegania wymogów etycznych oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać wystarczającą pewność, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnego zniekształcenia.

Badanie polegało na przeprowadzeniu procedur służących uzyskaniu dowodów badania kwot i ujawnień w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Dobór procedur badania zależy od osądu biegłego rewidenta, w tym od oceny ryzyka istotnego zniekształcenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem. Dokonując oceny tego ryzyka biegły rewident bierze pod uwagę działanie kontroli wewnętrznej, w zakresie dotyczącym sporządzania i rzetelnej prezentacji przez jednostkę skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w celu zaprojektowania odpowiednich w danych okolicznościach procedur badania, nie zaś wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej jednostki. Badanie obejmuje także ocenę odpowiedniości przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, racjonalności ustalonych przez kierownika jednostki dominującej wartości szacunkowych, jak również ocenę ogólnej prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii z badania.

*Opinia*

Naszym zdaniem, zbadane sprawozdanie finansowe:

- a) przekazuje rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej grupy kapitałowej dzień 31 grudnia 2016 roku, jak też jej wynik finansowy i przepływy pieniężne za rok obrotowy od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2016 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości jednostki dominującej,
- b) jest zgodne co do formy i treści z wymogami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. z 2016 r. poz. 860) oraz innymi obowiązującymi grupę kapitałową przepisami prawa i postanowieniami statutu jednostki dominującej.

**Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji***Opinia na temat sprawozdania z działalności grupy kapitałowej*

Nasza opinia z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie obejmuje sprawozdania z działalności grupy kapitałowej.

Za sporządzenie sprawozdania z działalności grupy kapitałowej zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa jest odpowiedzialny kierownik jednostki dominującej. Ponadto kierownik jednostki dominującej oraz członkowie rady nadzorczej jednostki dominującej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie z działalności grupy kapitałowej spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Naszym obowiązkiem było, w związku z przeprowadzonym badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zapoznanie się z treścią sprawozdania z działalności grupy kapitałowej i wskazanie czy informacje w nim zawarte uwzględniają postanowienia art. 49 ustawy o rachunkowości i czy są one zgodne z informacjami zawartymi w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Naszym obowiązkiem było także złożenie oświadczenia, czy w świetle naszej wiedzy o grupie kapitałowej i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności grupy kapitałowej istotne zniekształcenia.

Naszym zdaniem informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności grupy kapitałowej uwzględniają postanowienia art. 49 ustawy o rachunkowości i wymogi Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. z 2016 r. poz. 860) i są zgodne z informacjami zawartymi w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Ponadto, w świetle wiedzy o grupie kapitałowej i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdziliśmy istotnych zniekształceń w sprawozdaniu z działalności grupy kapitałowej.

W związku z przeprowadzonym badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego, naszym obowiązkiem było również zapoznanie się z oświadczeniem jednostki dominującej o stosowaniu ładu korporacyjnego stanowiącym wyodrębnioną część sprawozdania z działalności grupy kapitałowej. Naszym zdaniem w oświadczeniu tym jednostka dominująca zawarła informacje wymagane zgodnie z zakresem określonym w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1639, z późn. zm.) Informacje te są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Warszawa, 20 marca 2017 roku

**BDO Sp. z o.o.**  
**ul. Postępu 12**  
**02-676 Warszawa**

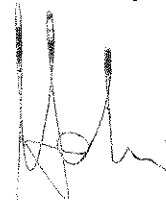
**Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych nr 3355**

Kluczowy biegły rewident przeprowadzający badanie:



**Artur Staniszewski**  
Biegły Rewident  
nr ewid. 9841

Działający w imieniu BDO Sp. z o.o.:



**dr André Helin**  
Prezes Zarządu  
Biegły Rewident nr ewid. 90004



Telefon: +48 22 543 16 00  
Telefax: +48 22 543 16 01  
E-mail: office@bdo.pl  
Internet: www.bdo.pl

BDO Sp. z o.o.  
ul. Postępu 12,  
02-676 Warszawa  
Polska

**Raport**  
**z badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego**  
**GRUPY KAPITAŁOWEJ**  
**sporządzonego przez**  
**FABRYKI MEBLI FORTE S.A.**  
**za okres od dnia 1 stycznia do**  
**dnia 31 grudnia 2016 roku**

BDO Sp. z o.o. Sąd Rejonowy dla M. St. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy KRS: 0000293339, Kapitał zakładowy: 1.000.000 PLN., NIP 108-000-42-12. Biura regionalne BDO: Katowice 40-007, ul. Uniwersytecka 13, tel: +48 32 661 06 00, katowice@bdo.pl; Kraków 31-548, Al. Pokoju 1, tel: +48 12 378 69 00, krakow@bdo.pl; Poznań 60-650, ul. Piątkowska 165, tel: +48 61 622 57 00, poznan@bdo.pl; Wrocław 53-332, ul. Powstańców Śląskich 7a, tel: +48 71 734 28 00, wroclaw@bdo.pl

BDO Sp. z o.o. jest członkiem BDO International Limited, brytyjskiej spółki i częścią międzynarodowej sieci BDO, złożonej z niezależnych spółek członkowskich.

## I. CZĘŚĆ OGÓLNA RAPORTU

### 1. Dane identyfikujące jednostkę dominującą

Jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej Fabryk Mebli FORTE („Grupa”) są Fabryki Mebli FORTE Spółka Akcyjna („jednostka dominująca”, „Spółka”).

Siedzibą jednostki dominującej jest ul. Biała 1, 07-300 Ostrów Mazowiecka.

Zgodnie z wpisem do rejestru i statutem, podstawowym przedmiotem działalności jednostki dominującej jest produkcja i sprzedaż detaliczna mebli, materaców i wyrobów drewnianych.

Jednostka dominująca działa na podstawie:

- statutu Spółki sporządzonego w formie aktu notarialnego dnia 22 listopada 1994 roku (Rep. A nr 4358/94) wraz z późniejszymi zmianami,
- Kodeksu spółek handlowych.

Dnia 23 czerwca 2001 roku Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym w M.St. Warszawy XIV Wydział Gospodarczy Sekcja Rejestrowa pod numerem KRS 21840.

Spółka ma nadany numer identyfikacji podatkowej NIP: 759-000-50-82 oraz numer REGON: 550398784

Kapitał zakładowy na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosił 23 901 084 zł i dzielił się na 23 901 084 akcji o wartości nominalnej 1 zł każda.

W 2016 roku oraz do dnia zakończenia badania nie nastąpiły zmiany kapitału zakładowego.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku akcjonariat Spółki zgodnie z informacją Zarządu przedstawiał się następująco:

Akcjonariat	Akcji	Głosów na Walnym Zgromadzeniu
MaForm SARL	7 763 889	32,48%
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK	2 300 000	9,62%
Skarbiec Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.*	2 149 448	8,99%
ING Otwarty Fundusz Emerytalny	1 200 000	5,02%

\* w tym Bentham Sp. z o. o. 2.050.000 akcji 8,58% akcji w kapitale zakładowym i w ogólnej liczbie głosów

Kapitał własny jednostki dominującej na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosił 498 691 tys. zł.

Funkcję kierownika jednostki dominującej sprawuje Zarząd.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku członkami Zarządu byli:

- Maciej Formanowicz - Prezes Zarządu
- Klaus Dieter Dahlem - Członek Zarządu
- Gert Coopmann - Członek Zarządu
- Mariusz Jacek Gazda - Członek Zarządu
- Maria Małgorzata Florczuk - Członek Zarządu

W badanym okresie i do dnia zakończenia badania skład Zarządu nie uległ zmianie.

## 2. Skład Grupy Kapitałowej

Jednostkowe sprawozdanie finansowe jednostki dominującej za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2016 roku zostało zbadane przez BDO Sp. z o.o. i uzyskało opinię bez zastrzeżeń.

W skład Grupy Kapitałowej Fabryk Mebli FORTE na dzień 31 grudnia 2016 roku wchodziły następujące konsolidowane jednostki zależne (bezpośrednio i pośrednio):

Nazwa jednostki	Podmiot uprawniony do badania	Rodzaj opinii	Metoda konsolidacji
MV Forte GmbH	Hans - Peter Anfang vereidigter Buchprüfer	Bez zastrzeżeń	Pełna
Forte Möbel AG	Brag Buchhaltungs und Revisions AG	Bez zastrzeżeń	Pełna
Kwadrat Sp. z o.o.	Nie podlegała badaniu	n/d	Pełna
Galeria Kwadrat Sp. z o.o.*	Nie podlegała badaniu	n/d	Pełna
TM Handel Sp. z o.o. S.K.A.	Nie podlegała badaniu	n/d	Pełna
Fort Investment Sp. z o.o.**	Nie podlegała badaniu	n/d	Pełna
TANNE Sp. z o.o.	Nie podlegała badaniu	n/d	Pełna
DYSTRI-FORTE Sp. z o.o.	Nie podlegała badaniu	n/d	Pełna
ANTWERP Sp. z o.o. spółka jawna ****	Nie podlegała badaniu	n/d	Pełna
TERCEIRA Sp. z o.o.***	Nie podlegała badaniu	n/d	Pełna

\* spółka pośrednio powiązana - 100% zależna od Kwadrat Sp. z o.o.

\*\* spółka pośrednio powiązana - 100% zależna od TM Handel Sp. z o.o. SKA

\*\*\* spółka pośrednio powiązana - 100% zależna od ANTWERP Sp. z o.o. spółka jawna, od 26.07.2016 powiązana bezpośrednio

\*\*\*\* spółka z dniem 29.07.2016 roku została zlikwidowana i wykreślona z rejestru przedsiębiorców.

Wszystkie jednostki konsolidowane miały ten sam dzień bilansowy co Jednostka Dominująca.

## 3. Dane identyfikujące podmiot uprawniony i biegłego rewidenta

Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Fabryk Mebli FORTE za 2016 rok zostało przeprowadzone przez BDO Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, ul. Postępu 12, podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, wpisany na listę Krajowej Izby Biegłych Rewidentów pod nr 3355.

Wyboru biegłego rewidenta do badania sprawozdań finansowych jednostki dominującej poczynawszy od 2012 roku dokonała Rada Nadzorcza jednostki dominującej na podstawie uchwały nr 14/2012 z dnia 29 czerwca 2012 roku.

Badanie zostało przeprowadzone na podstawie umowy o badanie z dnia 3 sierpnia 2016 roku, pod kierunkiem kluczowego biegłego rewidenta Artura Staniszewskiego (nr ewidencyjny 9841). Badanie przeprowadzono w siedzibie jednostki dominującej i w jednostkach zależnych, w okresie od dnia 30 stycznia 2017 roku, z przerwami, do dnia wydania opinii. Było ono poprzedzone przeglądem skonsolidowanego sprawozdania finansowego za I półrocze 2016 roku i badaniem wstępnym.



Oświadczamy, że BDO Sp. z o.o., jej zarząd oraz biegły rewident wraz z zespołem badającym opisane sprawozdanie finansowe spełniają warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o badanym sprawozdaniu finansowym - zgodnie z art. 56 ust. 3 i 4 Ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz.U. z 2009 roku, nr 77, poz. 649 z późn. zm.).

Kierownik jednostki dominującej złożył wszystkie żądane przez biegłego rewidenta oświadczenia, wyjaśnienia i informacje niezbędne do przeprowadzenia badania.

Nie nastąpiły ograniczenia zakresu badania oraz biegły rewident nie był ograniczony w doborze właściwych metod badania.

#### **4. Informacje o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok poprzedni**

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy sporządzone za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2015 roku zostało zbadane przez BDO Sp. z o.o. i uzyskało opinię z badania bez zastrzeżeń.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2015 roku zostało zatwierdzone uchwałą nr 19/2016 Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dnia 17 maja 2016 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za 2015 rok złożono w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 23 maja 2016 roku.

## II. ANALIZA FINANSOWA GRUPY KAPITAŁOWEJ

Poniżej przedstawiono wybrane wielkości ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, skonsolidowanego zysku i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów oraz podstawowe wskaźniki finansowe, w porównaniu do analogicznych wielkości za lata ubiegłe.

### 1. Podstawowe wartości ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, skonsolidowanego zysku i strat i skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów (w tys. zł)

	31.12.2016	% sumy bilansowej	31.12.2015	% sumy bilansowej	31.12.2014	% sumy bilansowej
Aktywa trwałe	609 243	51,9	347 977	47,1	282 107	44,2
Aktywa obrotowe	564 743	48,1	390 373	52,9	356 623	55,8
<b>Aktywa razem</b>	<b>1 173 986</b>	<b>100,0</b>	<b>738 350</b>	<b>100,0</b>	<b>638 730</b>	<b>100,0</b>
Kapitał własny razem	552 396	47,1	478 458	64,8	421 284	66,0
Zobowiązania razem	621 590	52,9	259 892	35,2	217 446	34,0
<b>Pasywa razem</b>	<b>1 173 986</b>	<b>100,0</b>	<b>738 350</b>	<b>100,0</b>	<b>638 730</b>	<b>100,0</b>
	1.01.2016 - 31.12.2016	% przychodów	1.01.2015 - 31.12.2015	% przychodów	1.01.2014 - 31.12.2014	% przychodów
Przychody ze sprzedaży	1 090 294	100,0	954 275	100,0	822 414	100,0
Koszt własny sprzedaży	(663 438)	(60,8)	(608 265)	(63,7)	(524 263)	(63,7)
<b>Wynik brutto na sprzedaży</b>	<b>426 856</b>	<b>39,2</b>	<b>346 010</b>	<b>36,3</b>	<b>298 151</b>	<b>36,3</b>
Koszty sprzedaży	(225 684)	(20,7)	(200 267)	(21,0)	(166 673)	(20,3)
Koszty ogólnego zarządu	(51 262)	(4,7)	(36 864)	(3,9)	(34 716)	(4,2)
<b>Wynik ze sprzedaży</b>	<b>149 910</b>	<b>13,7</b>	<b>108 879</b>	<b>11,4</b>	<b>96 762</b>	<b>11,8</b>
Wynik pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	(5 540)	(0,5)	(10 720)	(1,1)	(3 158)	(0,4)
Wynik na działalności finansowej	(5 148)	(0,5)	683	0,1	1 319	0,2
<b>Wynik finansowy brutto</b>	<b>139 222</b>	<b>12,8</b>	<b>98 842</b>	<b>10,4</b>	<b>94 923</b>	<b>11,5</b>
Podatek dochodowy	(28 837)	(2,6)	(14 469)	(1,5)	(19 771)	(2,4)
<b>Wynik finansowy netto</b>	<b>110 385</b>	<b>10,1</b>	<b>84 373</b>	<b>8,8</b>	<b>75 152</b>	<b>9,1</b>
<b>Całkowite dochody ogółem</b>	<b>97 839</b>	<b>9,0</b>	<b>85 306</b>	<b>8,9</b>	<b>72 304</b>	<b>8,8</b>

## 2. Podstawowe wskaźniki finansowe

	2016	2015	2014
<b>Wskaźniki rentowności</b>			
Rentowność sprzedaży brutto	13,7%	11,4%	11,8%
Rentowność sprzedaży netto	10,1%	8,8%	9,1%
Rentowność majątku	9,4%	11,4%	11,8%
Rentowność kapitału własnego	20,0%	17,6%	17,8%
<b>Wskaźniki płynności</b>			
Wskaźnik płynności I	2,5	1,8	3,2
Wskaźnik płynności II	1,9	1,1	1,8
<b>Wskaźniki aktywności</b>			
Szybkość spłaty należności w dniach	50	50	44
Szybkość obrotu zapasów	77	85	90
<b>Wskaźniki zadłużenia</b>			
Szybkość spłaty zobowiązań w dniach	34	29	28
Wskaźnik zadłużenia	0,53	0,35	0,34

## 3. Komentarz

- Aktywa trwałe stanowią 51,9% aktywów ogółem na koniec okresu badanego, a ich udział w sumie bilansowej wzrósł z 47,1% na koniec 2015 roku.
- Aktywa obrotowe wzrosły o 44,7% w badanym okresie w stosunku do roku poprzedniego, utrzymując się na poziomie 48,1% aktywów ogółem.
- Kapitał własny, pomimo wzrostu w okresie badanym o 15,5% w stosunku do roku poprzedniego, stanowi 47,1% sumy bilansowej na koniec 2016 roku, w porównaniu do 64,8% w ubiegłym roku.
- Przychody ze sprzedaży wzrosły o 14,3% w porównaniu do 2015 roku, a koszt własny sprzedaży wzrósł 9,1% w wyniku czego zysk brutto ze sprzedaży wyniósł 426 856 tys. zł i był wyższy o 23,4% w stosunku do roku poprzedniego.
- Wzrost przychodów ze sprzedaży spowodował istotny wzrost wyniku netto Grupy w okresie badanym (o 30,8% w porównaniu do 2015 roku).
- Wskaźnik rentowności sprzedaży netto wzrósł z poziomu 8,8% w roku poprzednim do 10,1% w okresie badanym.
- Wskaźnik rentowności majątku spadł z poziomu 11,4% w roku 2015 do 9,4% w badanym okresie, dzięki znaczącemu zwiększeniu sumy aktywów.
- Wskaźniki płynności odnotowały znaczną poprawę: wskaźnik płynności I wzrósł z poziomu 1,8 do 2,5; wskaźnik płynności II wzrósł z 1,1 do 1,9.
- Wskaźniki szybkości obrotu zapasów w dniach wyniósł w okresie badanym 77 dni, odnotowując poprawę z poziomu 85 dni w roku ubiegłym.
- Wskaźnik szybkości spłaty należności utrzymał się na tym samym poziomie co w roku ubiegłym i wynosi 50 dni.

- Wskaźnik szybkości spłaty zobowiązań w dniach wzrósł o 5 dni w porównaniu do 2015 roku i wynosi 34 dni.

W trakcie badania sprawozdania finansowego nie stwierdziliśmy niczego, co wskazywałoby na to, że w wyniku zaprzestania lub istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności, jednostka dominująca nie będzie jej w stanie kontynuować, co najmniej w następnym okresie sprawozdawczym.



### **III. CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA RAPORTU**

#### **1. Podstawa sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego**

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Fabryk Mebli FORTE zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską,

#### **2. Kompletność i poprawność dokumentacji konsolidacyjnej**

Dokumentacja konsolidacyjna została sporządzona zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 września 2009 roku w sprawie szczegółowych zasad sporządzania przez jednostki inne niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji skonsolidowanych sprawozdań finansowych grup kapitałowych (Dz. U. 2009, nr 169, poz. 1327).

Podczas badania nie stwierdziliśmy mogących mieć istotny wpływ na zbadane skonsolidowane sprawozdanie finansowe nieprawidłowości dokumentacji konsolidacyjnej, które nie zostałyby usunięte, w tym w zakresie spełnienia warunków, jakim powinna odpowiadać dokumentacja konsolidacyjna.

#### **3. Zasady i metody wyceny aktywów i zobowiązań oraz kapitałów własnych**

Podmioty objęte skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy, za wyjątkiem spółek zagranicznych, stosują jednolite zasady rachunkowości i metody wyceny poszczególnych pozycji aktywów i pasywów. Dane finansowe spółek zagranicznych dla potrzeb konsolidacji są przekształcane wg zasad grupowych.

#### **4. Charakterystyka składników skonsolidowanego sprawozdania finansowego**

Struktura aktywów, zobowiązań i kapitałów własnych Grupy została przedstawiona w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2016 roku.

Dane wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy są zgodne z dokumentacją konsolidacyjną.

#### **5. Dodatkowo informacje i objaśnienia**

Informacje zawarte w dodatkowych informacjach i objaśnieniach do skonsolidowanego sprawozdania finansowego zawierające opis znaczących zasad rachunkowości oraz inne informacje objaśniające zostały przedstawione, we wszystkich istotnych aspektach, kompletnie i prawidłowo.

## 6. Oświadczenie kierownictwa jednostki dominującej

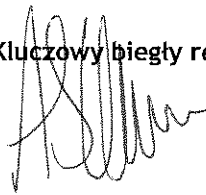
Kierownictwo jednostki dominującej złożyło pisemne oświadczenie o kompletnym ujęciu danych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, wykazaniu wszelkich zobowiązań warunkowych oraz o niewystąpieniu istotnych zdarzeń po dniu bilansowym.

Warszawa, 20 marca 2017 roku

BDO Sp. z o.o.  
ul. Postępu 12  
02-676 Warszawa

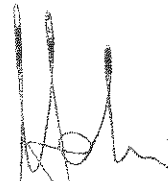
Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych nr 3355

Kluczowy biegły rewident przeprowadzający badanie:



Artur Staniszewski  
Biegły Rewident  
nr ewid. 9841

Działający w imieniu BDO Sp. z o.o.:



dr André Helin  
Prezes Zarządu  
Biegły Rewident nr ewid. 90004



FABRYKI MEBLI „FORTE” S.A. w Ostrowi Mazowieckiej, ul. Biała 1, 07-300 Ostrów Mazowiecka, Polska  
tel.: +48 29 64 42 222, fax: +48 29 64 42 110, infolinia: 801 644 222, [www.forte.com.pl](http://www.forte.com.pl)

---

Ostrów Mazowiecka, 20.03.2017 r.

Szanowni Państwo, Drodzy Akcjonariusze,

W imieniu Zarządu mam przyjemność przedstawić Państwu Skonsolidowany Raport Roczny Grupy Kapitałowej FABRYK MEBLI „FORTE” S.A. wraz z podsumowaniem działalności za rok 2016.

Jest mi bardzo miło, że kolejny rok z rządu Grupa FORTE może pochwalić się dobrymi wynikami finansowymi, potwierdzającymi założenia przyjętej strategii rozwoju. Przekroczyliśmy po raz pierwszy miliard PLN obrotu i ponad 100 milionów zysku netto.

W ubiegłym roku zgodnie z planem realizowaliśmy przyjętą strategią rozwoju, miniony rok stał pod znakiem wysokich nakładów inwestycyjnych związanych z przyszłym rozwojem Spółki. Nakłady inwestycyjne poniesione przez Grupę FORTE wyniosły 262 mln zł, dla porównania w roku 2015 wyniosły 68,3 mln zł. Do najistotniejszych inwestycji Grupy w ciągu 2016 roku należą: nakłady poniesione na inwestycję związaną z budową fabryki płyty w Suwalskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej, zakup linii i maszyn do rozbudowy mocy produkcyjnych w obecnych zakładach, nakłady na budowę hali wystawienniczej w Bad Salzuflen w Niemczech oraz modernizację salonu meblowego w Ostrowi Mazowieckiej. Planujemy, że zgodnie z przyjętym harmonogramem, nowopowstały zakład płyt wiórowych rozpocznie produkcję w 2018 roku. Otwarcie hali wystawienniczej w Niemczech odbędzie się we wrześniu 2017 roku.



FABRYKI MEBLI „FORTE” S.A. w Ostrowi Mazowieckiej, ul. Biała 1, 07-300 Ostrów Mazowiecka, Polska  
tel: +48 29 64 42 222, fax: +48 29 64 42 110, infolinia: 801 644 222, [www.forte.com.pl](http://www.forte.com.pl)

Kolejnym ważnym projektem, który powinien mieć pozytywny wpływ na nasze wyniki w perspektywie najbliższych kilku lat, jest podjęcie decyzji o utworzeniu spółki Joint Ventures, produkującej i sprzedającej meble w Indiach ze spółką INDIAN FURNITURE PRODUCTS LIMITED (podmiotem należącym do Grupy Kapitałowej ADVENTZ). Umowa Joint Venture została podpisana 18.01.2017 r. a spółka JV o nazwie FORTE FURNITURE PRODUCTS INDIA PVT. LTD rozpocznie działalność od 01.04.2017r.

Nasza Spółka wszystkie działania biznesowe opiera o najwyższe standardy zarządzania w zakresie ładu korporacyjnego, ładu informacyjnego, standardy z obszaru ESG (Environmetal, Social and Governance). Działania Spółki zostały docenione przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., która w grudniu 2016 r. włączyła FABRYKI MEBLI „FORTE” SA do elitarnego grona spółek wchodzących w skład RESPECT INDEX.

W minionym roku kontynuowana była świadoma polityka firmy nastawiona na rozwój kadr, wspieranie rodzin pracowników i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym. Realizowane są programy nakierowane na rozwój pracowników oraz najbliższe otoczenie.

Program „Akademii FORTE”, dedykowany dla pracowników zarządzających i produkcyjnych realizowany we współpracy ze szkołami wyższymi, między innymi z Akademią Leona Koźmińskiego ma na celu podniesienie świadomości i wiedzy pracowników. W programie równolegle uczy się w ciągu roku ponad 400 pracowników FORTE. Istotnym elementem polityki personalnej jest również współpraca ze szkołami średnimi, technikami oraz szkołami zawodowymi. Prowadzone są autorskie programy stażowe dla studentów, otwierane klasy patronackie FORTE. W lokalizacjach fabryk FORTE powołane zostały nowe klasy o kierunkach kształcenia: Technik Technologii Drewna (Ostrów Maz., Łomża, Białystok, Suwałki) i Stolarz (Łomża, Białystok, Suwałki).

FORTE to aktywny uczestnik życia społecznego. Jednym z podstawowych filarów odpowiedzialności jest prowadzenie dialogu i partnerskiej współpracy z otoczeniem. FORTE obecne jest w miejscach, w których prowadzi swoją działalność produkcyjną – dlatego istotną część prowadzonych projektów stanowi wsparcie inicjatyw na rzecz lokalnych społeczności. Firma angażuje się w liczne działania na rzecz poprawy życia mieszkańców w zakresie rozwoju i promocji edukacji, kultury, ekologii oraz inne - zgodne z ich potrzebami i oczekiwaniami. Do tej aktywnej działalności FORTE włączyło również swoich pracowników. W 2016 roku powstał projekt „FORMY” – program inicjatyw pracowniczych.





FABRYKI MEBLI „FORTE” S.A. w Ostrowi Mazowieckiej, ul. Biała 1, 07-300 Ostrów Mazowiecka, Polska  
tel.: +48 29 64 42 222, fax: +48 29 64 42 110, infolinia: 801 644 222, [www.forte.com.pl](http://www.forte.com.pl)

---

W ramach programu każdy pracownik może uzyskać wsparcie finansowe lub rzeczowe firmy na rzecz autorskiego projektu skierowanego do lokalnej społeczności w regionach działalności FORTE. W ten sposób powstał wolontariat pracowniczy.

W imieniu Zarządu dziękuję wszystkim pracownikom za ogromne zaangażowanie i poświęcenie, które było postawą realizacji sukcesu Grupy Fabryk Mebli „FORTE” S.A. w roku 2016. Pragnę również podziękować wszystkim Akcjonariuszom za zaufanie, jakim nas obdarzają.

Maciej Formanowicz

Prezes Zarządu



# **GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKI MEBLI „FORTE” S.A.**

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe  
za okres zakończony 31.12.2016 roku**

Przygotowane zgodnie z Międzynarodowymi  
Standardami Sprawozdawczości Finansowej

FABRYKI MEBLI  
„FORTE” S.A.  
ul. Biała 1  
07-300 Ostrów Mazowiecka  
Polska  
[www.forte.com.pl](http://www.forte.com.pl)

Ostrów Mazowiecka, 20 marca 2017 roku

## SPIS TREŚCI

Wybrane dane finansowe .....	4
Skonsolidowany rachunek zysków i strat .....	5
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów .....	6
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej (Bilans).....	7
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych .....	8
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitałach własnych.....	9
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitałach własnych.....	10
zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające .....	11
1. Informacje ogólne .....	11
2. Skład Grupy .....	11
3. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego.....	13
4. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach.....	13
4.1. Profesjonalny osąd.....	13
4.2. Klasyfikacja umów leasingowych.....	13
4.3. Stawki amortyzacyjne.....	14
4.4. Niepewność szacunków .....	14
4.5. Utrata wartości aktywów .....	14
4.6. Wartość godziwa instrumentów finansowych.....	14
4.7. Wycena rezerw .....	14
4.8. Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego .....	14
5. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego .....	14
5.1 Oświadczenie o zgodności .....	14
5.2 Waluta pomiaru i waluta sprawozdań finansowych.....	14
6. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości oraz korekty błędu.....	15
7. Zmiany w istniejących standardach oraz nowe regulacje nie obowiązujące dla okresów rozpoczynających się od 1 stycznia 2016 roku.....	16
8. Istotne zasady rachunkowości .....	19
8.1 Zasady konsolidacji.....	19
8.2 Przychody .....	19
8.3 Zysk netto na akcję .....	20
8.4 Leasing.....	20
8.5 Przeliczenie pozycji wyrażonych w walucie obcej.....	20
8.6 Koszty finansowania zewnętrznego .....	20
8.7 Odprawy emerytalne.....	21
8.8 Płatności w formie akcji własnych.....	21
8.9 Podatki .....	21
8.10 Rzeczowe aktywa trwałe .....	22
8.11 Nieruchomości inwestycyjne.....	23
8.12 Wartości niematerialne .....	23
8.13 Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych .....	24
8.14 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży .....	25
8.15 Zapasy.....	25
8.16 Aktywa finansowe .....	25
8.17 Utrata wartości aktywów finansowych .....	26

8.18	Wbudowane instrumenty pochodne.....	27
8.19	Pochodne instrumenty finansowe.....	27
8.20	Rachunkowość zabezpieczeń.....	28
8.21	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności.....	28
8.22	Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.....	28
8.23	Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne.....	29
8.24	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania.....	29
8.25	Rezerwy.....	29
9.	Informacje dotyczące segmentów działalności.....	30
10.	Sezonowość działalności.....	30
11.	Przychody i koszty.....	30
11.1	Przychody ze sprzedaży i struktura geograficzna.....	30
11.2	Pozostałe przychody operacyjne.....	31
11.3	Pozostałe koszty operacyjne.....	31
11.4	Przychody finansowe.....	31
11.5	Koszty finansowe.....	31
11.6	Koszty według rodzajów.....	32
11.7	Koszty amortyzacji ujęte w rachunku zysków i strat.....	32
11.8	Koszty świadczeń pracowniczych.....	32
12.	Podatek dochodowy.....	32
12.1	Obciążenie podatkowe.....	32
12.2	Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej.....	33
12.3	Odroczony podatek dochodowy.....	33
13.	Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS.....	34
14.	Zysk przypadający na jedną akcję.....	34
15.	Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty.....	35
16.	Leasing.....	35
16.1	Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu.....	35
16.2	Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingobiorca.....	36
16.3	Należności z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingodawca.....	36
17.	Świadczenia pracownicze.....	36
17.1	Programy akcji pracowniczych.....	36
17.2	Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia.....	36
18.	Rzeczowe aktywa trwałe.....	38
19.	Nieruchomości inwestycyjne.....	40
20.	Wartości niematerialne.....	41
21.	Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.....	42
22.	Długoterminowe aktywa finansowe.....	43
23.	Zapasy.....	45
24.	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności.....	45
25.	Należności z tytułu pochodnych instrumentów finansowych.....	47
26.	Rozliczenia międzyokresowe czynne.....	47
27.	Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe.....	47
28.	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.....	47
29.	Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/rezerwowe.....	48
29.1	Kapitał podstawowy.....	48

29.2	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej .....	48
29.3	Pozostałe kapitały .....	48
29.4	Zyski zatrzymane .....	49
29.5	Udziały mniejszości .....	49
29.6	Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji .....	50
30.	Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki .....	50
31.	Rezerwy oraz rozliczenia międzyokresowe .....	54
31.1	Zmiany stanu rezerw .....	54
31.2	Rozliczenia międzyokresowe .....	55
32.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (krótkoterminowe) .....	55
33.	Zobowiązania warunkowe .....	56
34.	Sprawy sądowe .....	58
35.	Instrumenty finansowe .....	59
35.1	Wartość bilansowa .....	59
35.2	Wartość godziwa .....	61
35.3	Hierarchia wartości godziwej .....	61
35.4	Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat dotyczących instrumentów finansowych ujęte w rachunku zysków i strat .....	63
36.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym .....	65
36.1	Ryzyko stopy procentowej .....	65
36.2	Ryzyko walutowe .....	66
36.3	Ryzyko kredytowe .....	69
36.4	Ryzyko związane z płynnością .....	69
37.	Zarządzanie kapitałem .....	70
38.	Informacje o podmiotach powiązanych .....	70
38.1	Jednostka Dominująca całej Grupy .....	72
38.2	Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę: .....	72
38.3	Wspólne przedsięwzięcie, w którym Jednostka Dominująca jest współnikiem .....	72
38.4	Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi .....	72
38.5	Transakcje z udziałem Zarządu, kluczowego kierownictwa lub członków ich najbliższych rodzin .....	72
38.6	Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej Grupy .....	74
38.7	Udziały wyższej kadry kierowniczej w programie akcji pracowniczych .....	74
39.	Struktura zatrudnienia .....	75
40.	Zdarzenia następujące po bilansowym zakończeniu okresu sprawozdawczego .....	75

## WYBRANE DANE FINANSOWE

Dane dotyczące skonsolidowanego sprawozdania finansowego	w tys. PLN		w tys. EUR	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów, materiałów i usług	1 090 294	954 275	249 170	228 034
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	144 370	98 159	32 994	23 456
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	139 222	98 842	31 817	23 619
Zysk (strata) okresu przypadające akcjonariuszom Jednostki Dominującej	110 398	84 405	25 230	20 169
Całkowite dochody netto za okres	97 839	85 306	22 360	20 385
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	190 622	78 164	43 564	18 678
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(399 492)	(66 970)	(91 298)	(16 003)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	249 112	(11 895)	56 931	(2 842)
Zwiększenie/ zmniejszenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	40 242	(701)	9 197	(168)
Liczba akcji (w szt.)	23 901 084	23 901 084	23 901 084	23 901 084
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej (w zł/ EUR)	4,62	3,55	1,06	0,85
	<b>31.12.2016</b>	<b>31.12.2015</b>	<b>31.12.2016</b>	<b>31.12.2015</b>
Suma aktywów	1 173 986	738 350	265 368	173 261
Zobowiązania razem	621 590	259 892	140 504	60 986
Zobowiązania długoterminowe	399 245	41 095	90 245	9 643
Zobowiązania krótkoterminowe	222 345	218 797	50 259	51 343
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej)	549 190	474 796	124 139	111 415
Kapitał zakładowy	23 901	23 901	5 403	5 609
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł /EUR)	22,98	19,87	5,19	4,66

**SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT**

		Za okres sprawozdawczy zakończony	
		31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
<b>Działalność kontynuowana</b>	<b>Nota</b>		
Przychody ze sprzedaży towarów, produktów i materiałów	11.1	1 083 421	947 694
Przychody ze sprzedaży usług	11.1	6 873	6 581
<b>Przychody ze sprzedaży</b>		<b>1 090 294</b>	<b>954 275</b>
Koszt własny sprzedanych towarów, produktów i materiałów		(661 990)	(605 389)
Koszt własny sprzedanych usług		(1 448)	(2 876)
<b>Koszt własny sprzedaży</b>	11.6	<b>(663 438)</b>	<b>(608 265)</b>
<b>Zysk (strata) brutto ze sprzedaży</b>		<b>426 856</b>	<b>346 010</b>
Pozostałe przychody operacyjne	11.2	3 559	6 505
Koszty sprzedaży		(225 684)	(200 267)
Koszty ogólnego zarządu		(51 262)	(36 864)
Pozostałe koszty operacyjne	11.3	(9 099)	(17 225)
<b>Zysk (strata) z działalności operacyjnej</b>		<b>144 370</b>	<b>98 159</b>
Przychody finansowe	11.4	806	1 317
Koszty finansowe	11.5	(6 067)	(2 889)
Zysk (strata) z pochodnych instrumentów finansowych	36.2	113	2 255
<b>Zysk (strata) przed opodatkowaniem</b>		<b>139 222</b>	<b>98 842</b>
Podatek dochodowy	12	(28 837)	(14 469)
<b>Zysk (strata) okresu z działalności kontynuowanej</b>		<b>110 385</b>	<b>84 373</b>
<b>Działalność zaniechana</b>		-	-
<b>Zysk (strata) okresu z działalności zaniechanej</b>		-	-
<b>Zysk (strata) okresu</b>		<b>110 385</b>	<b>84 373</b>
<b>Przypadający:</b>			
<b>Akcjonariuszom Jednostki Dominującej</b>		<b>110 398</b>	<b>84 405</b>
<b>Udziałowcom niekontrolującym</b>		(13)	(32)
<b>Zysk (strata) na jedną akcję przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej w trakcie okresu ( w zł):</b>			
– podstawowy		4,62	3,55
– rozwodniony		4,62	3,55

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW**

	Nota	Za okres sprawozdawczy zakończony	
		31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
<b>Zysk (strata) okresu</b>		<b>110 385</b>	<b>84 373</b>
<b>Inne całkowite dochody netto, w tym:</b>		<b>(12 546)</b>	<b>933</b>
<b>Pozycje, które w przyszłości nie zostaną zreklasyfikowane do rachunku zysków i strat</b>		<b>1 291</b>	<b>192</b>
Przeszacowanie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	17.2	280	237
Podatek odroczonej dotyczący świadczeń pracowniczych		(53)	(45)
Program motywacyjny	38.5	1 064	-
<b>Pozycje, które w przyszłości mogą zostać zreklasyfikowane do rachunku zysków i strat</b>		<b>(13 837)</b>	<b>741</b>
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		86	71
Rachunkowość zabezpieczeń	36.2	(17 189)	821
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	36.2	3 266	(151)
<b>Całkowite dochody za okres</b>		<b>97 839</b>	<b>85 306</b>
<b>Przypadający:</b>			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej		97 852	85 388
Udziałowcom niekontrolującym		(13)	(32)



**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ (BILANS)**

	Nota	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
<b>AKTYWA</b>			
<b>Aktywa trwałe</b>		<b>609 243</b>	<b>347 977</b>
Rzeczowe aktywa trwałe	18	361 969	259 403
Wartości niematerialne	20	16 267	16 409
Aktywa finansowe	22	158 061	505
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	12.3	-	-
Nieruchomości inwestycyjne	19	72 946	71 660
<b>Aktywa obrotowe</b>		<b>564 743</b>	<b>390 373</b>
Zapasy	23	143 746	139 022
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	24	320 635	187 333
Należności z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	25 36.2	-	5 673
Należności z tytułu podatku dochodowego	24	91	274
Rozliczenia międzyokresowe	26	3 231	2 946
Aktywa finansowe	27	1 162	93
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	28	95 878	55 032
<b>SUMA AKTYWÓW</b>		<b>1 173 986</b>	<b>738 350</b>
<b>PASYWA</b>			
<b>Kapitał własny ogółem</b>		<b>552 396</b>	<b>478 458</b>
<b>Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej), w tym:</b>		<b>549 190</b>	<b>474 796</b>
Kapitał podstawowy	29.1	23 901	23 901
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	29.2	113 214	113 214
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		797	711
Kapitał rezerwowý z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	29.3	(9 328)	4 595
Pozostałe kapitały z aktualizacji wyceny		17 654	17 654
Program motywacyjny		2 354	1 290
Pozostałe kapitały rezerwowe	29.3	249 079	195 044
Zyski zatrzymane	29.4	151 519	118 387
<b>Kapitały przypadające udziałowcom niekontrolującym</b>	29.5	<b>3 206</b>	<b>3 662</b>
<b>Zobowiązania długoterminowe</b>		<b>399 245</b>	<b>41 095</b>
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	30	391 263	29 325
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12.3	2 743	7 062
Rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia	17.2	3 395	3 440
Pozostałe rezerwy	31.1	-	-
Rozliczenia międzyokresowe	31.2	13	37
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu	16.1	842	1 231
Pozostałe zobowiązania długoterminowe		989	-
<b>Zobowiązania krótkoterminowe</b>		<b>222 345</b>	<b>218 797</b>
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	32	114 130	74 053
Bieżąca część oprocentowanych kredytów bankowych i pożyczek	30	27 066	105 109
Zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego	32	10 176	3 777
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	31	58 380	34 859
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu	16.1	1 076	999
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	25 36.2	11 517	-
<b>Zobowiązania razem</b>		<b>621 590</b>	<b>259 892</b>
<b>SUMA PASYWÓW</b>		<b>1 173 986</b>	<b>738 350</b>

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH**

	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
<b>Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej</b>		
<b>Zysk/(strata) okresu</b>	<b>110 398</b>	<b>84 405</b>
<b>Korekty o pozycje:</b>	<b>80 224</b>	<b>(6 241)</b>
(Zyski)/straty udziałowców niekontrolujących	13	(32)
Amortyzacja	22 699	19 688
(Zyski)/straty z tytułu różnic kursowych	6 842	1 091
Odsetki i dywidendy netto	2 782	693
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej	157	(92)
Zmiana wyceny pochodnych instrumentów finansowych	3 267	(151)
Zmiana stanu należności	2 879	(43 294)
Zmiana stanu zapasów	(4 724)	9 991
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	19 321	12 994
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	23 206	7 049
Zmiana stanu rezerw	(4 364)	(5 408)
Podatek dochodowy zapłacony	(23 684)	(29 122)
Podatek bieżący w rachunku zysków i strat	30 266	19 956
Różnice kursowe z przeliczenia	86	105
Rezerwa na świadczenia emerytalne	533	307
Wycena programu motywacyjnego	1 064	-
Inne korekty	(99)	(16)
<b>Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej</b>	<b>190 622</b>	<b>78 164</b>
<b>Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej</b>		
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	465	1 296
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(241 102)	(68 475)
Inwestycje w nieruchomości	(536)	(97)
Sprzedaż aktywów finansowych	-	-
Nabycie aktywów finansowych	(157 517)	(5)
Dywidendy otrzymane	260	363
Odsetki otrzymane	-	-
Splata udzielonych pożyczek	-	-
Udzielone pożyczki	(1 075)	(52)
Pozostałe wpływy inwestycyjne	13	-
Pozostałe wydatki inwestycyjne	-	-
<b>Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej</b>	<b>(399 492)</b>	<b>(66 970)</b>
<b>Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej</b>		
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów	338 417	53 409
Splata pożyczek/kredytów	(62 209)	(16 639)
Splata zobowiązań z tytułu leasingu	(312)	(1 718)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom Jednostki Dominującej	(23 901)	(47 502)
Dywidendy wypłacone udziałowcom niekontrolującym	-	-
Odsetki zapłacone	(2 875)	(1 163)
Pozostałe wpływy finansowe	1	1 718
Pozostałe wydatki finansowe	(9)	-
<b>Środki pieniężne netto z działalności finansowej</b>	<b>249 112</b>	<b>(11 895)</b>
<b>Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów</b>	<b>40 242</b>	<b>(701)</b>
Różnice kursowe netto (z przeliczenia BO)	604	10
Środki pieniężne na początek okresu	<b>55 032</b>	<b>55 743</b>
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym:	<b>95 878</b>	<b>55 032</b>
o ograniczonej możliwości dysponowania	3 803	-

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH**

za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

## Przypisane akcjonariuszom Jednostki Dominującej

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Kapitał rezerwowo z aktualizacji wyceny	Program motywacyjny	Zyski zatrzymane/ (straty) niepokryte	Kapitał rezerwowo z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	Pozostałe kapitały rezerwowe	Razem	Kapitały udziałowców niekontrolujących	Kapitał własny ogółem
<b>Na dzień 1 stycznia 2016 roku</b>	<b>23 901</b>	<b>113 214</b>	<b>711</b>	<b>17 654</b>	<b>1 290</b>	<b>118 387</b>	<b>4 595</b>	<b>195 044</b>	<b>474 796</b>	<b>3 662</b>	<b>478 458</b>
Zmiany polityki rachunkowości	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Korekty błędów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Na dzień 1 stycznia 2016 roku po korektach</b>	<b>23 901</b>	<b>113 214</b>	<b>711</b>	<b>17 654</b>	<b>1 290</b>	<b>118 387</b>	<b>4 595</b>	<b>195 044</b>	<b>474 796</b>	<b>3 662</b>	<b>478 458</b>
Podwyższenie kapitału w związku z realizacją Programu motywacyjnego	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wypłata dywidendy za 2015 rok	-	-	-	-	-	(23 901)	-	-	(23 901)	-	<b>(23 901)</b>
Przeniesienie na kapitał rezerwowo	-	-	-	-	-	(54 035)	-	54 035	-	-	-
Przeszacowanie nieruchomości	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Włączenie jednostki do konsolidacji	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Podwyższenie kapitału w spółce zależnej transakcja z udziałowcami niekontrolującymi	-	-	-	-	-	443	-	-	443	(443)	-
Program motywacyjny	-	-	-	-	1 064	-	-	-	1 064	-	<b>1 064</b>
Rezerwy na świadczenia pracownicze	-	-	-	-	-	227	-	-	227	-	<b>227</b>
Wynik bieżący	-	-	-	-	-	110 398	-	-	110 398	(13)	<b>110 385</b>
Rachunkowość zabezpieczeń	-	-	-	-	-	-	(13 923)	-	(13 923)	-	<b>(13 923)</b>
Różnice kursowe	-	-	86	-	-	-	-	-	86	-	<b>86</b>
<b>Całkowite dochody za okres</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>86</b>	<b>-</b>	<b>1 064</b>	<b>110 625</b>	<b>(13 923)</b>	<b>-</b>	<b>97 852</b>	<b>(13)</b>	<b>97 839</b>
<b>Na dzień 31 grudnia 2016 roku</b>	<b>23 901</b>	<b>113 214</b>	<b>797</b>	<b>17 654</b>	<b>2 354</b>	<b>151 519</b>	<b>(9 328)</b>	<b>249 079</b>	<b>549 190</b>	<b>3 206</b>	<b>552 396</b>

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH**

za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

## Przypisane akcjonariuszom Jednostki Dominującej

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Kapitał rezerwowo z aktualizacji wyceny	Program motywacyjny	Zyski zatrzymane/(straty) niepokryte	Kapitał rezerwowo z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	Pozostałe kapitały rezerwowe	Razem	Kapitały udziałowców niekontrolujących	Kapitał własny ogółem
<b>Na dzień 1 stycznia 2015 roku</b>	<b>23 751</b>	<b>111 646</b>	<b>640</b>	-	<b>1 290</b>	<b>108 526</b>	<b>3 925</b>	<b>167 812</b>	<b>417 590</b>	<b>3 694</b>	<b>421 284</b>
Zmiany polityki rachunkowości	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Korekty błędów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Na dzień 1 stycznia 2015 roku po korektach</b>	<b>23 751</b>	<b>111 646</b>	<b>640</b>	-	<b>1 290</b>	<b>108 526</b>	<b>3 925</b>	<b>167 812</b>	<b>417 590</b>	<b>3 694</b>	<b>421 284</b>
Podwyższenie kapitału w związku z realizacją Programu motywacyjnego	150	1 568	-	-	-	-	-	-	1 718	-	<b>1 718</b>
Wypłata dywidendy za 2014 rok	-	-	-	-	-	(47 502)	-	-	(47 502)	-	<b>(47 502)</b>
Przeniesienie na kapitał rezerwowo	-	-	-	-	-	(27 232)	-	27 232	-	-	-
Przeszacowanie nieruchomości	-	-	-	17 654	-	-	-	-	17 654	-	<b>17 654</b>
Włączenie jednostki do konsolidacji	-	-	-	-	-	(2)	-	-	(2)	-	<b>(2)</b>
Rezerwy na świadczenia pracownicze	-	-	-	-	-	192	-	-	192	-	<b>192</b>
Wynik bieżący	-	-	-	-	-	84 405	-	-	84 405	(32)	<b>84 373</b>
Rachunkowość zabezpieczeń	-	-	-	-	-	-	670	-	670	-	<b>670</b>
Różnice kursowe	-	-	71	-	-	-	-	-	71	-	<b>71</b>
<b>Całkowite dochody za okres</b>	-	-	<b>71</b>	-	-	<b>84 597</b>	<b>670</b>	-	<b>85 338</b>	<b>(32)</b>	<b>85 306</b>
<b>Na dzień 31 grudnia 2015 roku</b>	<b>23 901</b>	<b>113 214</b>	<b>711</b>	<b>17 654</b>	<b>1 290</b>	<b>118 387</b>	<b>4 595</b>	<b>195 044</b>	<b>474 796</b>	<b>3 662</b>	<b>478 458</b>

**ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE****1. Informacje ogólne**

Grupa Kapitałowa Fabryki Mebli FORTE („Grupa”) składa się z Fabryki Mebli FORTE S.A. i jej spółek zależnych (patrz Nota 2). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku.

Fabryki Mebli FORTE S.A. („Jednostka Dominująca”, „Spółka”) została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 25 listopada 1993 roku. Siedziba Spółki dominującej mieści się w Ostrowi Mazowieckiej, ul. Biała 1.

Jednostka Dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIV Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego (dawniej XXI Wydział Gospodarczy), pod numerem KRS 21840.

Jednostce Dominującej nadano numer statystyczny REGON: 550398784.

Czas trwania Jednostki Dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działania Jednostki Dominującej jest:

- produkcja mebli,
- świadczenie usług w zakresie marketingu, promocji, organizacji wystaw, konferencji,
- prowadzenie działalności handlowej w kraju oraz za granicą.

**2. Skład Grupy**

W skład Grupy Fabryki Mebli FORTE wchodzi następujące konsolidowane spółki zależne:

Jednostki zależne (konsolidacja metodą pełną):	Siedziba	Zakres działalności	Procentowy udział Grupy w kapitale	
			31.12.2016	31.12.2015
MV Forte GmbH	Erkelenz (Niemcy)	Przedstawicielstwo handlowe	100%	100%
Forte Möbel AG	Baar (Szwajcaria)	Przedstawicielstwo handlowe	99%	99%
Kwadrat Sp. z o.o.	Bydgoszcz	Obsługa nieruchomości i wynajem	81%	77,01%
*Galeria Kwadrat Sp. z o.o.	Bydgoszcz	Zarządzanie nieruchomościami	81%	77,01%
TM Handel Sp. z o.o. SKA	Ostrów Mazowiecka	Kupno, sprzedaż i zarządzanie nieruchomościami, doradztwo w zakresie prowadzenia działalności i zarządzania	100%	100%
**Fort Investment Sp. z o.o.	Ostrów Mazowiecka	Kupno, sprzedaż i zarządzanie nieruchomościami, doradztwo w zakresie prowadzenia działalności i zarządzania	100%	100%
TANNE Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność wytwórcza	100%	100%
DYSTRIFORTE Sp. z o.o.	Warszawa	Magazynowanie i przechowywanie towarów	100%	100%
ANTWERP Sp. z o.o. spółka jawna****	Wrocław	Dzierżawa własności intelektualnej, zarządzanie nieruchomościami	-	100%
TERCEIRA Sp. z o.o.***	Warszawa	Dzierżawa własności intelektualnej, wynajem i zarządzanie nieruchomościami	100%	100%

\* spółka pośrednio powiązana - 100% zależna od Kwadrat Sp. z o.o.

\*\* spółka pośrednio powiązana - 100% zależna od TM Handel Sp. z o.o.

\*\*\* spółka pośrednio powiązana - 100% zależna od ANTWERP Sp. z o.o. spółka jawna, z dniem 26.07.2016 roku bezpośrednio powiązana

\*\*\*\* spółka z dniem 29.07.2016 roku została zlikwidowana wykreślona z rejestru przedsiębiorców.

Grupa posiada jednostki zależne, wyspecyfikowane w nocie 22, wyłączone z konsolidacji bazując na nieistotnym wpływie ich danych finansowych na sprawozdanie skonsolidowane.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na 31 grudnia 2015 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Jednostkę Dominującą w podmiotach zależnych jest równy udziałowi Jednostki Dominującej w kapitałach tych jednostek.

### Opis zmian dokonanych w składzie Grupy w ciągu okresu sprawozdawczego

W dniu 19 stycznia 2016 roku została podjęta uchwała Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników o przekształceniu spółki Antwerp Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka Komandytowo- Akcyjna w Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka jawna. Rejestracja zmiany formy prawnej nastąpiła w dniu 01 marca 2016. W dniu 31 maja 2016 roku Zgromadzenie Wspólników Antwerp Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka jawna podjęło decyzję w przedmiocie rozwiązania Spółki bez prowadzenia likwidacji i dokonania podziału jej majątku pomiędzy wspólników. W związku z powyższym, Fabryki Mebli „FORTE” S.A. w dniu 31 maja 2016 r. zawarła z Antwerp umowę przeniesienia na FORTE wszystkich 1 100 udziałów w kapitale zakładowym spółki pod firmą Terceira Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie o wartości nominalnej 50 zł. każdy i łącznej wartości nominalnej 55 tys. zł., które stanowią 100% kapitału zakładowego Terceira Sp. z o.o. . Na dzień 31 maja 2016 r. wartość udziałów wynosiła łącznie 207.605 tys. zł. W dniu 26 lipca 2016 roku Antwerp Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka Komandytowo- Akcyjna została wykreślona z rejestru przedsiębiorców.

W dniu 22 stycznia 2016 roku została podjęta uchwała Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki Kwadrat Sp. z o.o. z kwoty 4 763 tys. zł. do 5 763 tys. zł. poprzez utworzenie 1000 nowych udziałów o wartości nominalnej po 1 000 zł każdy w zamian za wkład pieniężny w kwocie 1 000 tys. zł. 100% nowo utworzonych udziałów objęły Fabryki Mebli „FORTE” S.A. Rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego nastąpiła w dniu 17 marca 2016. Po zmianie procentowy udział Spółki w kapitałach Kwadrat sp. z o.o. wzrósł z 77,01 % do 81%.

W dniu 5 lutego 2016 roku Zarząd Spółki powziął informację o zakończeniu z dniem 5 lutego 2016 r. postępowania upadłościowego spółki zależnej FORTE MOBILA S.R.L. z siedzibą w Bacau (Rumunia).

W dniu 5 lutego 2016 roku została podjęta uchwała Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. z kwoty 5 tys. zł. do 55 tys. zł. poprzez utworzenie 100 nowych udziałów o wartości nominalnej po 500 zł każdy w zamian za wkład pieniężny w kwocie 3 995 tys. zł. Nadwyżka wartości wkładu pieniężnego ponad wartość nominalną objętych udziałów została przekazana na kapitał zapasowy Spółki. 100% udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. objęły Fabryki Mebli „FORTE” S.A. Rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego nastąpiła w dniu 29 lutego 2016.

W dniu 5 lutego 2016 roku została podjęta uchwała Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki TANNE Sp. z o.o. z kwoty 5 tys. zł. do 55 tys. zł. poprzez utworzenie 100 nowych udziałów o wartości nominalnej po 500 zł każdy w zamian za wkład pieniężny w kwocie 3 495 tys. zł. Nadwyżka wartości wkładu pieniężnego ponad wartość nominalną objętych udziałów została przekazana na kapitał zapasowy Spółki. 100% udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym TANNE Sp. z o.o. objęły Fabryki Mebli „FORTE” S.A.

W dniu 15 lutego 2016 roku Sąd Rejonowy dla M.ST Warszawy , XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego spółki TERCEIRA Sp. z o.o. z 5 tys. zł do 55 tys. zł. 100% udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym TERCEIRA Sp. z o.o. objęła ANTWERP Sp. z o.o. -XXXIV-S.K.A w zamian za wkład pieniężny w kwocie 207 600 tys. zł. Nadwyżka wartości wkładu pieniężnego nad wartość nominalną objętych udziałów została przekazana na kapitał zapasowy spółki.

W dniu 15 marca 2016 roku Fabryki Mebli FORTE SA powołały wspólnie z firmą AM&HP Sp. z o.o. spółkę zależną FORESTIVO Sp. z o.o. z siedzibą w Suwałkach, której głównym przedmiotem działalności ma być zapewnianie surowca do produkcji płyt wiórowych. Kapitał zakładowy spółki wynosi 200 tys. zł. i dzieli się na 1000 udziałów o wartości nominalnej 200 zł każdy. Fabryki Mebli „Forte” S.A. posiadają 50 % udział w nowo utworzonej Spółce. Zarejestrowanie w KRS nastąpiło w dniu 15.06.2016 roku.

W dniu 5 maja 2016 roku została podjęta uchwała Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki TANNE sp. z o.o. z kwoty 55 tys. zł. do 60 tys. zł. poprzez utworzenie 10 nowych udziałów o wartości nominalnej po 500 zł każdy w zamian za wkład pieniężny w kwocie 12 000 tys. zł. Nadwyżka wartości wkładu pieniężnego ponad wartość nominalną objętych udziałów została przekazana na kapitał zapasowy Spółki. 100% udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym TANNE Sp. z o.o. objęły Fabryki Mebli „FORTE” S.A.

W dniu 10 maja 2016 roku została podjęta uchwała Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki Galeria Kwadrat Sp. z o.o. z kwoty 17 305 tys. zł. do 17 310 tys. zł. poprzez utworzenie 100 nowych udziałów o wartości nominalnej po 50 zł każdy w zamian za wkład pieniężny w kwocie 1 000 tys. zł. 100% nowo utworzonych udziałów objęła Spółka Kwadrat Sp. z o.o.. Rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego nastąpiła w dniu 22 lipca 2016 roku.

W dniu 13 czerwca 2016 roku została podjęta uchwała Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki TANNE Sp. z o.o. z kwoty 60 tys. zł. do 100 tys. zł. poprzez utworzenie 80 nowych udziałów o wartości nominalnej po 500 zł każdy w zamian za wkład pieniężny w kwocie 54 505 tys. zł. Nadwyżka wartości wkładu pieniężnego ponad wartość nominalną objętych udziałów została przekazana na kapitał zapasowy Spółki. 100% udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym TANNE Sp. z o.o. objęły Fabryki Mebli „FORTE” S.A.

W dniu 8 września 2016 roku została podjęta uchwała Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki TANNE Sp. z o.o. z kwoty 100 tys. zł. do 120 tys. zł. poprzez utworzenie 40 nowych udziałów o wartości nominalnej po 500 zł każdy w zamian za wkład pieniężny w kwocie 20 000 tys. zł. Nadwyżka wartości wkładu pieniężnego ponad wartość nominalną objętych udziałów została przekazana na kapitał zapasowy Spółki. 100% udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym TANNE Sp. z o.o. objęły Fabryki Mebli „FORTE” S.A. Rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego nastąpiła w dniu 10 listopada 2016 roku.

W dniu 21 października 2016 roku została podjęta uchwała Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki Forte Iberia S.l.u. Hiszpania z kwoty 15 tys. EUR do 65 tys. EUR poprzez utworzenie 50 tys. nowych udziałów o wartości nominalnej po 1 EUR każdy w zamian za wkład pieniężny w kwocie 50 tys. EUR. Rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego nastąpiła w dniu 3 listopada 2016 roku.

#### **Skład Zarządu Jednostki Dominującej**

Skład Zarządu Jednostki Dominującej na dzień 31 grudnia 2016 roku:

- Maciej Formanowicz – Prezes Zarządu
- Mariusz Jacek Gazda – Członek Zarządu
- Gert Coopmann – Członek Zarządu
- Klaus Dieter Dahlem - Członek Zarządu
- Maria Małgorzata Florczuk – Członek Zarządu

#### **Zmiany w składzie Zarządu Spółki**

W okresie sprawozdawczym nie nastąpiły zmiany w składzie Zarządu Jednostki Dominującej.

### **3. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego**

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 20 marca 2017 roku.

### **4. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach**

#### **4.1. Profesjonalny osąd**

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

#### **4.2. Klasyfikacja umów leasingowych**

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

#### 4.3. Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

#### 4.4. Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

#### 4.5. Utrata wartości aktywów

Grupa przeprowadziła analizę utraty wartości zapasów. Skutki przeprowadzonej wyceny zapasów zaprezentowano w nocie 23. do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

#### 4.6. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wycenia się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem. Sposób ustalenia wartości godziwej poszczególnych instrumentów finansowych został przedstawiony w nocie 36.2.

#### 4.7. Wycena rezerw

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 17.2.

#### 4.8. Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

### 5. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych i nieruchomości inwestycyjnych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w pełnych tysiącach PLN.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Grupę w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez nią dotychczasowej działalności.

Sprawozdanie to będzie dostępne na stronie internetowej Jednostki Dominującej pod adresem [www.forte.com.pl](http://www.forte.com.pl) w terminie zgodnym z raportem bieżącym dotyczącym terminów przekazania raportu rocznego i skonsolidowanego raportu rocznego za 2016 rok.

#### 5.1 Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komisję ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

#### 5.2 Waluta pomiaru i waluta sprawozdań finansowych

Walutą pomiaru Jednostki Dominującej i innych spółek uwzględnionych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz walutą sprawozdawczą niniejszych skonsolidowanych sprawozdań finansowych jest złoty polski.



Walutą funkcjonalną zagranicznych jednostek zależnych są następujące waluty:

- Möbelvertrieb Forte GmbH – EUR
- Forte Möbel AG – CHF

## 6. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości oraz korekty błęd

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2016 są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzeniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2015 rok, z wyjątkiem zmian opisanych poniżej.

Zastosowano takie same zasady dla okresu bieżącego i porównywalnego.

Następujące nowe lub zmienione standardy oraz interpretacje wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej obowiązują od 1 stycznia 2016 roku:

- Zmiany w MSSF 11 Ujmowanie nabycia udziałów we wspólnych działaniach
- Zmiany w MSR 16 i MSR 38 Wyjaśnienia w zakresie akceptowanych metod ujmowania umorzenia i amortyzacji
- Zmiany w MSR 16 i MSR 41 Rolnictwo: Rośliny Produkcyjne
- Zmiany w MSR 27: Metoda praw własności w jednostkowych sprawozdaniach finansowych
- Zmiany w MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28: Jednostki inwestycyjne: zastosowanie wyjątku z konsolidacji
- Zmiany do różnych standardów wynikające z corocznego przeglądu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (Annual Improvements 2012-2014)
- Zmiany w MSR 1: Inicjatywa w sprawie ujawnień

Ich zastosowanie nie miało wpływu na wyniki działalności i sytuację finansową Grupy, a skutkowało jedynie zmianami stosowanych zasad rachunkowości lub ewentualnie rozszerzeniem zakresu niezbędnych ujawnień czy też zmianą używanej terminologii.

Główne konsekwencje zastosowania nowych regulacji:

- Zmiany w MSSF 11 Ujmowanie nabycia udziałów we wspólnych działaniach

Zmiany w MSSF 11 zostały opublikowane w dniu 6 maja 2014 roku i mają zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później. Celem zmian jest przedstawienie szczegółowych wytycznych wyjaśniających sposób ujęcia transakcji nabycia udziałów we wspólnych działaniach, które stanowią przedsięwzięcie. Zmiany wymagają, aby stosować zasady identyczne do tych, które stosowane są w przypadku połączeń jednostek.

Zastosowanie zmienionego standardu nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

- Zmiany w MSR 16 i MSR 38 Wyjaśnienia w zakresie akceptowanych metod ujmowania umorzenia i amortyzacji

Zmiany w MSSF 16 Rzeczowe aktywa trwałe i MSR 38 Wartości niematerialne zostały opublikowane w dniu 12 maja 2014 roku i mają zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później. Zmiana stanowi dodatkowe wyjaśnienia w stosunku do dozwolonych do stosowania metod amortyzacji. Celem zmian jest wskazanie, że metoda naliczania umorzenia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych oparta na przychodach nie jest właściwa, jednak w przypadku wartości niematerialnych metoda ta może być zastosowana w określonych okolicznościach.

Zastosowanie zmienionego standardu nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

- Zmiany w MSR 16 i MSR 41 Rolnictwo: Rośliny Produkcyjne

Zmiany w MSSF 16 i 41 zostały opublikowane w dniu 30 czerwca 2014 roku i mają zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później. Zmiana ta wskazuje, że rośliny produkcyjne powinny być ujmowane w taki sam sposób jak rzeczowe aktywa trwałe w zakresie MSR 16. W związku z powyższym rośliny produkcyjne należy rozpatrywać poprzez pryzmat MSR 16, zamiast MSR 41. Produkty rolne wytwarzane przez rośliny produkcyjne nadal podlegają pod zakres MSR 41.

Zastosowanie zmienionego standardu nie ma wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

- Zmiany w MSR 27: Metoda praw własności w jednostkowych sprawozdaniach finansowych

Zmiany w MSR 27 zostały opublikowane w dniu 12 sierpnia 2014 roku i mają zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później. Zmiany przywracają w MSSF opcję ujmowania w jednostkowych sprawozdaniach finansowych inwestycji w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone za pomocą metody praw własności. W przypadku wyboru tej metody należy ją stosować dla każdej inwestycji w ramach danej kategorii.

Zastosowanie zmienionego standardu nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

- Zmiany w MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28: Jednostki inwestycyjne: zastosowanie wyjątku z konsolidacji

Zmiany w MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28 zostały opublikowane w dniu 18 grudnia 2014 roku i mają zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później. Ich celem jest doprecyzowanie wymogów w zakresie rachunkowości jednostek inwestycyjnych.

Grupa zastosowała te zmiany z dniem ustalonym przez Unię Europejską jako data wejścia w życie tego standardu – tj. 1 stycznia 2016 roku.

Zastosowanie zmienionych standardów nie ma wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

- Zmiany do różnych standardów wynikające z corocznego przeglądu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (Annual Improvements 2012-2014)

W dniu 25 września 2014 r. w wyniku dokonanego przeglądu MSSF wprowadzono drobne poprawki do następujących 4 standardów:

- MSSF 5 Aktywa przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana, w zakresie przeklasyfikowania aktywów lub grupy do zbycia z „przeznaczonych do sprzedaży” do „posiadanych w celu przekazania właścicielom” i odwrotnie,
- MSSF 7 Instrumenty finansowe: ujawnienia, m.in. w zakresie zastosowania zmian do MSSF 7 odnośnie kompensowania aktywów i zobowiązań finansowych do śródrocznych skróconych sprawozdań finansowych,
- MSR 19 Świadczenia pracownicze, w zakresie waluty „obligacji korporacyjnych wysokiej jakości” wykorzystywanych do ustalenia stopy dyskonta,
- MSR 34 Śródroczna sprawozdawczość finansowa, w zakresie doprecyzowania, w jaki sposób wskazać, że ujawnienia wymagane przez par. 16A MSR 34 zostały zamieszczone w innym miejscu raportu śródrocznego.

Mają one zastosowanie przeważnie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r. lub później. Grupa ocenia, że zastosowanie zmienionych standardów nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy, z wyjątkiem poprawki do MSR 34, która może skutkować dodatkowymi ujawnieniami w śródrocznych sprawozdaniach finansowych Grupy.

- Zmiany w MSR 1: Inicjatywa w sprawie ujawnień

W dniu 18 grudnia 2014 roku w ramach dużej inicjatywy mającej na celu poprawę prezentacji i ujawnień w raportach finansowych opublikowano zmiany do MSR 1. Zmiany te mają służyć dalszemu zachęcaniu jednostek do stosowania profesjonalnego osądu w określaniu jakie informacje ujawnić w ich sprawozdaniach finansowych. Przykładowo, zmiany doprecyzowują, że istotność dotyczy całości sprawozdań finansowych oraz, że zawarcie nieistotnych informacji może zredukować użyteczność ujawnień stricte finansowych. Ponadto, zmiany doprecyzowują, że jednostki powinny stosować profesjonalny osąd przy określaniu w jakim miejscu i w jakiej kolejności prezentować informacje przy ujawnianiu informacji finansowych.

Opublikowanym zmianom towarzyszą też zmiany w MSR 7 Sprawozdanie z przepływów pieniężnych, który zwiększa wymogi ujawnień odnośnie przepływów z działalności finansowej oraz środków pieniężnych i ich ekwiwalentów jednostki (szczegóły poniżej).

Grupa ocenia, że zastosowanie zmienionego standardu nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

Grupa nie dokonała korekty prezentacyjnej danych porównywalnych.

## **7. Zmiany w istniejących standardach oraz nowe regulacje nie obowiązujące dla okresów rozpoczynających się od 1 stycznia 2016 roku.**

W niniejszym sprawozdaniu finansowym Grupa nie zdecydowała o wcześniejszym zastosowaniu opublikowanych standardów lub interpretacji przed ich datą wejścia w życie.

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie na dzień bilansowy:

- MSSF 9 Instrumenty finansowe

Nowy standard został opublikowany w dniu 24 lipca 2014 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później. Celem standardu jest uporządkowanie klasyfikacji aktywów finansowych oraz wprowadzenie jednolitych zasad podejścia do oceny utraty wartości dotyczących wszystkich instrumentów finansowych. Standard wprowadza również nowy model rachunkowości zabezpieczeń w celu ujednoczenia zasad ujmowania w sprawozdaniach finansowych informacji o zarządzaniu ryzykiem.

Grupa stosuje nowy standard od 1 stycznia 2018 roku.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie jest możliwe wiarygodne oszacowanie wpływu zastosowania nowego standardu. Grupa rozpoczęła analizę skutków wdrożenia nowego standardu.

- MSSF 14 Regulatory Deferral Accounts

Nowy standard został opublikowany w dniu 30 stycznia 2014 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później. Nowy standard ma charakter przejściowy w związku z toczącymi się pracami RMSR nad uregulowaniem sposobu rozliczania operacji w warunkach regulacji cen. Standard. Standard wprowadza zasady ujmowania

aktywów i zobowiązań powstałych w związku z transakcjami o cenach regulowanych w przypadku gdy jednostka podejmie decyzję o przejściu na MSSF.

Grupa zastosuje nowy standard nie wcześniej niż z dniem ustalonym przez Unię Europejską jako data wejścia w życie tego standardu. Ze względu na przejściowy charakter standardu Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać formalnej procedury zatwierdzenia standardu i poczekać na docelowy standard.

Zastosowanie nowego standardu nie będzie miało wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

- MSSF 15 Przychody z umów z klientami

Nowy ujednoczony standard został opublikowany w dniu 28 maja 2014 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku (pierwotnie 2017 roku) lub później i dozwolone jest jego wcześniejsze zastosowanie. Standard ustanawia jednolite ramy ujmowania przychodów i zawiera zasady, które zastąpią większość szczegółowych wytycznych w zakresie ujmowania przychodów istniejących obecnie w MSSF, w szczególności, w MSR 18 Przychody, MSR 11 Umowy o usługę budowlaną oraz związanych z nimi interpretacjach. W dniu 11 września 2015 roku Rada Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości opublikowała projekt zmian w przyjętym standardzie odraczający o rok datę wejścia w życie tego standardu.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie jest możliwe wiarygodne oszacowanie wpływu zastosowania nowego standardu. Grupa rozpoczęła analizę skutków wdrożenia nowego standardu.

- MSSF 16 Leasing

Nowy standard został opublikowany w dniu 13 stycznia 2016 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później i dozwolone jest jego wcześniejsze zastosowanie (ale pod warunkiem równoczesnego zastosowania MSSF 15). Standard zastępuje dotychczasowe regulacje dotyczące leasingu (m.in. MSR 17) i diametralnie zmienia podejście do umów leasingowych o różnym charakterze, nakazując leasingobiorcą wykazywanie w bilansach aktywów i zobowiązań z tytułu zawartych umów leasingowych, niezależnie od ich rodzaju.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie jest możliwe wiarygodne oszacowanie wpływu zastosowania nowego standardu. Grupa rozpoczęła analizę skutków wdrożenia nowego standardu.

- Zmiany w MSSF 10 i MSR 28: Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem

Zmiany w MSSF 10 i MSR 28 zostały opublikowane w dniu 11 września 2014 roku i mają zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później (termin wejścia w życie obecnie został odroczony bez wskazania daty początkowej). Zmiany doprecyzowują rachunkowość transakcji, w których jednostka dominująca traci kontrolę nad jednostką zależną, która nie stanowi „biznesu” zgodnie z definicją określoną w MSSF 3 „Połączenia jednostek”, w drodze sprzedaży wszystkich lub części udziałów w tej jednostce zależnej do jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia ujmowanego metodą praw własności.

Grupa zastosuje zmiany w standardach nie wcześniej niż z dniem ustalonym przez Unię Europejską jako data wejścia w życie tego standardu. Aktualnie Komisja Europejska postanowiła odroczyć formalną procedurę zatwierdzenia standardu.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie jest możliwe wiarygodne oszacowanie wpływu zastosowania zmienionych standardów.

- Zmiany w MSR 12: Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tytułu niezrealizowanych strat.

Zmiany w MSR 12 zostały opublikowane w dniu 19 stycznia 2016 roku i mają zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub później. Ich celem jest doprecyzowanie wymogów w zakresie ujmowania aktywów z tytułu podatku odroczonego dotyczących dłużnych instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej.

Grupa ocenia, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

- Zmiany w MSR 7: Inicjatywa w sprawie ujawnień

Zmiany w MSR 7 zostały opublikowane w dniu 29 stycznia 2016 roku i mają zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub później. Celem zmian było zwiększenie zakresu informacji przekazywanej odbiorcom sprawozdania finansowego w zakresie działalności finansowej jednostki poprzez dodatkowe ujawnienia zmian wartości bilansowej zobowiązań związanych z finansowaniem działalności jednostki.

Grupa ocenia, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy, poza zmianą zakresu ujawnień prezentowanych w sprawozdaniu finansowym.

- Doprecyzowanie zapisów MSSF 15: Przychody z umów z klientami

Doprecyzowanie zapisów MSSF 15 zostało opublikowane w dniu 12 kwietnia 2016 roku i ma ono zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później (zgodnie z datą rozpoczęcia obowiązywania całego standardu). Celem zmian w standardzie było wyjaśnienie wątpliwości pojawiających się

w trakcie analiz przedwdrożeniowych odnośnie: identyfikacji zobowiązania do spełnienia świadczenia (performance obligation), wytycznych stosowania standardu w kwestii identyfikacji zleceniodawcy/agenta oraz przychodów z licencji dotyczących własności intelektualnej, czy wreszcie okresy przejściowego przy pierwszym zastosowaniu nowego standardu.

Grupa ocenia, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

- Zmiany w MSSF 2: Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji

Zmiany w MSSF 2 zostały opublikowane w dniu 20 czerwca 2016 roku i mają one zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później.

Celem zmian w standardzie było doprecyzowanie sposobu ujmowania niektórych rodzajów transakcji płatności na bazie akcji.

Grupa ocenia, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

- Zmiany w MSSF 4: Zastosowanie MSSF 9 "Instrumenty finansowe" w MSSF 4 "Umowy ubezpieczeniowe" opublikowane w dniu 12 września 2016 roku.

Mają one zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później.

Grupa ocenia, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

- Zmiany do różnych standardów wynikające z corocznego przeglądu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (Annual Improvements 2014-2016)

W dniu 8 grudnia 2016 roku w wyniku dokonanego przeglądu MSSF wprowadzono drobne poprawki do następujących 3 standardów:

- MSSF 1 Śródroczna sprawozdawczość finansowa, w zakresie usunięcia kilku zwolnień przewidzianych w tym standardzie, które nie mają już zastosowania,

- MSSF 12 Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach, w zakresie doprecyzowania wymogów odnośnie ujawnień informacji na temat udziałów niezależnie od tego czy są one traktowane jako przeznaczone do sprzedaży, przekazania w formie dywidendy i działalność zaniechana, czy też nie ,

- MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach, w zakresie momentu, w którym jednostki o charakterze inwestycyjnym (np. venture capital) mogą zdecydować o wyborze sposobu wyceny udziałów w jednostkach stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięciach w wartości godziwej, a nie metodą praw własności.

Mają one zastosowanie przeważnie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. (niektóre już dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 r.) lub później.

Grupa ocenia, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

- KIMSF 22 Transakcje w walucie obcej a wynagrodzenie zaliczkowe

Nowa interpretacja została opublikowana w dniu 8 grudnia 2016 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później. Celem interpretacji jest wskazanie w jaki sposób określić datę transakcji dla celów ustalenia właściwego kursu (do przeliczeń) transakcji zawartej w walucie obcej w sytuacji, gdy jednostka płaci lub otrzymuje zaliczkę w walucie obcej.

Grupa zastosuje nową interpretację od 1 stycznia 2018 roku.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie jest możliwe wiarygodne oszacowanie wpływu zastosowania nowej interpretacji. Grupa rozpoczęła analizę skutków wdrożenia nowej interpretacji.

- Zmiana w MSR 40 Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnych

Zmiana w MSR 40 została opublikowana w dniu 8 grudnia 2016 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później. Jej celem jest doprecyzowanie, że przeniesienie nieruchomości z lub do nieruchomości inwestycyjnych może nastąpić wtedy, i tylko wtedy, gdy nastąpiła zamiana sposobu użytkowania nieruchomości.

Grupa zastosuje zmieniony standard od 1 stycznia 2018 roku.

Grupa ocenia, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych standardów, interpretacji oraz zmian do nich, które na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego do publikacji nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania przez UE:

- MSSF 14 Regulatory Deferral Accounts opublikowany w dniu 30 stycznia 2014 roku,
- MSSF 16 Leasing opublikowany w dniu 13 stycznia 2016 roku,
- Zmiany w MSSF 10 i MSR 28: Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem opublikowane w dniu 11 września 2014 roku,
- Zmiany w MSR 12: Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tytułu niezrealizowanych strat opublikowane w dniu 19 stycznia 2016 roku,
- Zmiany w MSR 7: Inicjatywa w sprawie ujawnień opublikowane w dniu 29 stycznia 2016 roku,
- Doprecyzowanie zapisów MSSF 15: Przychody z umów z klientami opublikowane w dniu 12 kwietnia 2016 roku,
- Zmiany w MSSF 2: Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji opublikowane w dniu 20 czerwca 2016 roku,
- Zmiany w MSSF 4: Zastosowanie MSSF 9 "Instrumenty finansowe" w MSSF 4 "Umowy ubezpieczeniowe" opublikowane w dniu 12 września 2016 roku,

- Zmiany do różnych standardów wynikające z corocznego przeglądu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (Annual Improvements 2014-2016) opublikowane w dniu 8 grudnia 2016 roku,
- KIMSF 22 Transakcje w walucie obcej a wynagrodzenie zaliczkowe, opublikowana w dniu 8 grudnia 2016 roku,
- Zmiana w MSR 40 Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnych, opublikowana w dniu 8 grudnia 2016 roku.

## 8. Istotne zasady rachunkowości

### 8.1 Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Fabryk Mebli FORTE S.A. oraz sprawozdania finansowe jej jednostek zależnych sporządzone za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych, po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF, sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie Jednostki Dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba, że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez Jednostkę Dominującą ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub pośrednio, poprzez swoje jednostki zależne, więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba, że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce również wtedy, gdy Jednostka Dominująca ma możliwość kierowania polityką finansową i operacyjną danej jednostki.

### 8.2 Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

#### **Sprzedaż towarów i produktów**

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

#### **Odsetki**

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy gotówkowe przez szacowany okres użytkowania instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

#### **Dywidendy**

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

#### **Przychody z tytułu wynajmu (leasingu operacyjnego)**

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

#### **Dotacje rządowe**

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, odpisywana do rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

### 8.3 Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji jednostki dominującej w danym okresie sprawozdawczym.

### 8.4 Leasing

#### Grupa jako leasingobiorca

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w bilansie na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat.

Środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez szacowany okres użytkowania środka trwałego. Przy braku wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu, dany składnik aktywów amortyzuje się przez krótszy z dwóch okresów: okres leasingu lub szacowany okres użytkowania.

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

#### Grupa jako leasingodawca

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Grupa jako leasingodawca zawiera umowy na wynajem lokali w nieruchomościach inwestycyjnych. Wpłaty z tytułu takich umów ujmowane są na bieżąco w przychodach w rachunku zysków i strat.

### 8.5 Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów kosztów finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Sprawozdania finansowe jednostek zagranicznych przeliczane są na walutę polską w następujący sposób:

- odpowiednie pozycje bilansowe po średnim kursie, ustalonym przez Narodowy Bank Polski na dzień bilansowy;

- Möbelvertrieb Forte GmbH – EUR – 4,4240
- Forte Möbel AG – CHF – 4,1173

- odpowiednie pozycje rachunku zysków i strat po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na dzień kończący każdy miesiąc.

- Möbelvertrieb Forte GmbH – EUR – 4,3757
- Forte Möbel AG – CHF – 4,0133

Różnice kursowe powstałe z przeliczenia na walutę prezentacji ujmowane są bezpośrednio w kapitale własnym jako odrębny składnik. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane odroczone różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w rachunku zysków i strat.

### 8.6 Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu środków trwałych są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia takiego środka. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki oraz zyski lub straty z tytułu różnic kursowych do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

Pozostałe koszty finansowe ujmowane są jako koszt okresu.

## 8.7 Odprawy emerytalne

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do odpraw emerytalnych. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą.

Według MSR 19 odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuarium. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i stopy wzrostu płac. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

Koszty świadczeń są podzielone na następujące składniki:

- koszty bieżącego zatrudnienia (zmiana rezerw wynikająca z narastania zobowiązań w ciągu okresu wynikającego z przyrastania stażów pracy oraz wieku pracowników)
- koszty odsetkowe (przyrost zobowiązań związany ze stopą procentową; jest produktem wartości zobowiązań z początku roku i stopy procentowej użytej do dyskonta)
- zysk/strata aktuarialna jest to zmiana wynikająca z różnic pomiędzy przyjętymi założeniami a ich realizacją oraz ze zmiany przyjętych do wyliczeń parametrów i założeń

Grupa prezentuje dwa pierwsze składniki kosztów określonych świadczeń w wynik finansowy.

Przeszacowania ujęte w pozostałych całkowitych dochodach zostają natychmiast odzwierciedlone w zyskach zatrzymanych i nie będą podlegały przeniesieniu do rachunku zysków i strat.

## 8.8 Płatności w formie akcji własnych

### Transakcje rozliczane w instrumentach kapitałowych

Koszt transakcji rozliczanych z pracownikami w instrumentach kapitałowych jest wyceniany przez odniesienie do wartości godziwej na dzień przyznania praw. Wartość godziwa ustalana jest przez niezależnego rzeczoznawcę w oparciu o model Blacka - Scholesa. Przy wycenie transakcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych uwzględnia się wyłącznie czynniki rynkowe.

Koszt transakcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych jest ujmowany wraz z odpowiadającym mu wzrostem wartości kapitału własnego w okresie, w którym spełnione zostały warunki dotyczące efektywności/wyników, kończącym się w dniu, w którym określone pracownicy zdobędą pełne uprawnienia do świadczeń („dzień nabycia praw”). Skumulowany koszt ujęty z tytułu transakcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych na każdy dzień bilansowy do dnia nabycia praw odzwierciedla stopień upływu okresu nabywania praw oraz liczbę nagród, do których prawa – w opinii Zarządu jednostki dominującej na ten dzień, opartej na możliwie najlepszych szacunkach liczby instrumentów kapitałowych – zostaną ostatecznie nabyte.

Żadne koszty nie są ujmowane z tytułu nagród, do których prawa nie zostaną ostatecznie nabyte, z wyjątkiem nagród, w przypadku których nabycie praw zależy od warunków rynkowych, które są traktowane jako nabyte bez względu na fakt spełnienia uwarunkowań rynkowych, pod warunkiem spełnienia wszystkich innych warunków dotyczących efektywności.

W przypadku modyfikacji warunków przyznawania nagród rozliczanych w instrumentach kapitałowych, w ramach spełnienia wymogu minimum ujmuje się koszty, jak w przypadku gdyby warunki te nie uległy zmianie. Ponadto, ujmowane są koszty z tytułu każdego wzrostu wartości transakcji w wyniku modyfikacji, wycenione na dzień zmiany.

W przypadku anulowania nagrody rozliczanej w instrumentach kapitałowych, jest ona traktowana w taki sposób, jakby prawa do niej zostały nabyte w dniu anulowania, a wszelkie jeszcze nieujęte koszty z tytułu nagrody są niezwłocznie ujmowane. Jednakże w przypadku zastąpienia anulowanej nagrody nową nagrodą – określoną jako nagroda zastępcza w dniu jej przyznania, nagroda anulowana i nowa nagroda są traktowane tak, jakby stanowiły modyfikację pierwotnej nagrody, tj. w sposób opisany w paragrafie powyżej. W bieżącym okresie sprawozdawczym oraz w okresie porównywalnym nie rozliczono transakcji w instrumentach kapitałowych.

Rozważniający wpływ wyemitowanych opcji jest uwzględniany przy ustalaniu wielkości zysku przypadającego na jedną akcję jako dodatkowe rozwodnienie akcji.

## 8.9 Podatki

### Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

**Podatek odroczony**

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i pasywów a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym, a nie w rachunku zysków i strat.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

**Podatek od towarów i usług**

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

**8.10 Rzeczowe aktywa trwałe**

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione



są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, do których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów. Grupa kwalifikuje do środków trwałych nadane w drodze decyzji administracyjnej prawo wieczystego użytkowania gruntów, które traktowane jest na równi z gruntem nabytym uznając, iż spełnia ono definicję aktywów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Rok 2016	Rok 2015
Budynki i budowle	25 – 50 lat	25 – 50 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	5 – 50 lat	5 – 50 lat
Urządzenia biurowe	3 – 10 lat	3 – 10 lat
Środki transportu	5 – 10 lat	5 – 10 lat
Komputery	3 – 5 lat	3 – 5 lat
Inwestycje w obcych środkach trwałych	5 – 10 lat	5 – 10 lat

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie i w razie konieczności – koryguje z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

### 8.11 Nieruchomości inwestycyjne

Początkowe ujęcie nieruchomości inwestycyjnych następuje według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Wartość bilansowa składnika aktywów obejmuje koszt wymiany części składowej nieruchomości inwestycyjnej w chwili jego poniesienia, o ile spełnione są kryteria ujmowania, i nie obejmuje kosztów bieżącego utrzymania tych nieruchomości.

Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne są wykazywane według wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym okresie, w którym powstały.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez właściciela, zawarcie umowy leasingu operacyjnego lub zakończenie budowy/ wytworzenia nieruchomości inwestycyjnej. Jeżeli składnik aktywów wykorzystywany przez właściciela - Grupę staje się nieruchomością inwestycyjną, Grupa stosuje zasady opisane w części *Rzeczowe aktywa trwałe* aż do dnia zmiany sposobu użytkowania tej nieruchomości.

W przypadku przeniesienia nieruchomości inwestycyjnej do aktywów wykorzystywanych przez właściciela lub do zapasów, domniemany koszt takiego składnika aktywów, który zostanie przyjęty dla celów jego ujęcia w innej kategorii jest równy wartości godziwej nieruchomości ustalonej na dzień zmiany jej sposobu użytkowania.

### 8.12 Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac badawczych i rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek gospodarczych jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne

wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest ograniczony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania ujmuje się w rachunku zysków i strat w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego.

### Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są odpisywane do rachunku zysków i strat w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia/kosztów wytworzenia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wszelkie nakłady przeniesione na kolejny okres są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Koszty prac rozwojowych są poddawane ocenie pod kątem ewentualnej utraty wartości corocznie – jeśli składnik aktywów nie został jeszcze oddany do użytkowania, lub częściej – gdy w ciągu okresu sprawozdawczego pojawi się przesłanka utraty wartości wskazująca na to, że ich wartość bilansowa może nie być możliwa do odzyskania.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych Grupy przedstawia się następująco:

	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe	Inne
Okresy użytkowania	Dla patentów i licencji użytkowanych na podstawie umowy zawartej na czas określony, przyjmuje się ten okres uwzględniając dodatkowy okres, na który użytkowanie może być przedłużone.	5 lat	5 lat
Wykorzystana metoda amortyzacji	Amortyzowane przez okres umowy - metodą liniową.	Metodą liniową	Metodą liniową
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Nabyte	Nabyte
Weryfikacja pod kątem utraty wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich usunięcia z bilansu.

### 8.13 Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w pozostałych kosztach operacyjnych.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód w rachunku zysków i strat. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

#### 8.14 Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwale i grupy do zbycia klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar kierownictwa Grupy do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktywa trwale (i grupy do zbycia) sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa przeznaczone do zbycia (lub grupa do zbycia) prezentowana jest w osobnej pozycji aktywów. Jeżeli z grupą do zbycia związane są zobowiązania jakie będą przekazane w transakcji sprzedaży łącznie z grupą do zbycia, zobowiązania te prezentowane są jako osobna pozycja zobowiązań.

#### 8.15 Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione na doprowadzenie każdego składnika zapasów do jego aktualnego miejsca i stanu – zarówno w odniesieniu do bieżącego, jak i poprzedniego roku – są ujmowane w następujący sposób:

Materiały	– w cenie nabycia ustalonej metodą średniej ważonej;
Produkty gotowe i produkty w toku	– koszt bezpośrednich materiałów i robocizny oraz odpowiedni narzut pośrednich kosztów produkcji ustalony przy założeniu normalnego wykorzystania mocy produkcyjnych, z wyłączeniem kosztów finansowania zewnętrznego;
Towary	– w cenie nabycia ustalonej metodą średniej ważonej.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

#### 8.16 Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki udzielone i należności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

**Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności**

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to inwestycje o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

**Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy**

Aktywa finansowe nabyte w celu generowania zysku dzięki krótkoterminowym wahaniom ceny są klasyfikowane jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. Instrumenty pochodne są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są to instrumenty wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat jako pozostałe przychody lub koszty operacyjne. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy zaliczane są do aktywów obrotowych.

Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub wydzielenie wbudowanych instrumentów pochodnych jest wyraźnie zakazane. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

**Pożyczki udzielone i należności**

Pożyczki udzielone i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych. Są one wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

**Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży**

Wszystkie pozostałe aktywa finansowe są aktywami finansowymi dostępnymi do sprzedaży. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, bez potrącania kosztów transakcji sprzedaży, z uwzględnieniem wartości rynkowej na dzień bilansowy. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeżeli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczonej, odnosi się na kapitał rezerwowany z aktualizacji wyceny. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości odnosi się do rachunku zysków i strat jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniony w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

**8.17 Utrata wartości aktywów finansowych**

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

**Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu**

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej (tj. stopy procentowej ustalonej przy

początkowym ujęciu). Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio lub poprzez rezerwę. Kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w rachunku zysków i strat w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

#### **Aktywa finansowe wykazywane według kosztu**

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

#### **Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży**

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i – w przypadku aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej – amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do rachunku zysków i strat. Nie można ujmować w rachunku zysków i strat odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży, chyba że w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

#### **8.18 Wbudowane instrumenty pochodne**

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany;
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są odnoszone do rachunku zysków i strat.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

Zakres, w którym zgodnie z MSR 39 cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu) obejmuje również sytuacje, gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.

Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu Grupa dokonuje na moment jego początkowego ujęcia.

#### **8.19 Pochodne instrumenty finansowe**

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów wymiany walut, to kontrakty walutowe typu forward oraz zerokosztowe strategie opcyjne. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe na dzień bilansowy wyceniane są do wartości godziwej. Zysk lub stratę ujmuje się wówczas w rachunku zysków

i strat, chyba, że dany instrument pochodny został wyznaczony jako instrument zabezpieczający w rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku moment wykazania zysku lub straty zależy od charakteru powiązania zabezpieczającego.

Instrumenty pochodne prezentuje się jako aktywa, gdy ich wartość per saldo jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość per saldo jest ujemna.

### 8.20 Rachunkowość zabezpieczeń

Jednostka Dominująca Grupy stosuje metodę rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, która polega na zabezpieczeniu planowanych przychodów ze sprzedaży, z którymi wiąże się ryzyko walutowe wpływające na rachunek zysków i strat i których prawdopodobieństwo wystąpienia jest wysoce prawdopodobne.

Głównym celem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest zabezpieczenie przychodów operacyjnych przed zmianami kursu walutowego między datą powstania ekspozycji walutowej i transakcji zabezpieczającej, a datą realizacji ekspozycji i transakcji zabezpieczającej.

Jednostka Dominująca Grupy stosuje do zabezpieczenia przyszłych transakcji walutowych:

- a/ kontrakty forward,
- b/ symetryczne strategie opcyjne.

Instrumenty zabezpieczające są co do zasady utrzymywane do daty zapadalności. W wyjątkowych sytuacjach, jeżeli znajdzie uzasadniona potrzeba, Spółka może podjąć decyzję o rolowaniu instrumentu zabezpieczającego.

Zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających zalicza się do kapitałów własnych Grupy w pozycji kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających. W momencie realizacji zabezpieczanego przychodu ze sprzedaży zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających ujmowane są w bieżącym wyniku finansowym w pozycji przychody ze sprzedaży - dla części efektywnej oraz zyski (straty) z pochodnych instrumentów finansowych – dla części nieefektywnej.

Jednostka Dominująca w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia.

Nie rzadziej niż na dzień rozpoczęcia zabezpieczenia oraz na dzień kończący rok obrotowy, dokonuje się oceny efektywności prospektywnej porównując skumulowaną zmianę wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego do skumulowanej zmiany wartości przyszłych przepływów.

Na koniec każdego miesiąca dokonuje się pomiaru efektywności zabezpieczania - efektywność retrospektywna- porównując skumulowaną zmianę wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego do skumulowanej zmiany wartości przyszłych przepływów pieniężnych oszacowaną na podstawie danych dotyczących rynku walutowego z dnia wyceny.

Efektywność uznaje się za wysoką o ile mieści się w przedziale 80% - 125%.

Jednostka Dominująca zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, jeżeli instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany, zrealizowany lub gdy nie spełnia kryteriów rachunkowości zabezpieczeń oraz gdy jednostka unieważni powiązanie zabezpieczające. Wówczas skumulowane zyski lub straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego ujęte w kapitałach pozostają w nich do momentu zajścia planowanej transakcji. Jeżeli transakcja nie będzie realizowana, skumulowany wynik netto ujęty w kapitałach przenoszony jest niezwłocznie do rachunku zysków i strat.

### 8.21 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług, których termin zapadalności wynosi zazwyczaj od 1 do 3 miesięcy, są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne. Należności nieściągalne są spisywane do rachunku zysków i strat w momencie stwierdzenia ich nieściągalności.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

### 8.22 Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nie przekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

### 8.23 Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej otrzymanych środków pieniężnych, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku ze zobowiązaniem.

Zyski i straty są ujmowane w rachunku zysków i strat z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku naliczania kosztu metodą efektywnej stopy procentowej.

### 8.24 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są wyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione:

- (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub
- (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub
- (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w rachunku zysków i strat jako pozostałe koszty lub przychody operacyjne.

Zobowiązania finansowe, niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstające z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w rachunku zysków i strat.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

### 8.25 Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

**9. Informacje dotyczące segmentów działalności**

Od 1 stycznia 2009 obowiązuje nowy MSSF 8 „Segmenty operacyjne”. Zgodnie z wymogami niniejszego standardu, należy identyfikować segmenty operacyjne w oparciu o wewnętrzne raporty dotyczące tych elementów Grupy, które są regularnie weryfikowane przez osoby decydujące o przydzieleniu zasobów do danego segmentu i oceniające jego wyniki finansowe.

Wewnętrzne analizy i raporty dla potrzeb zarządczych Jednostki Dominującej w Grupie bazują na geograficznych kierunkach sprzedaży. Zasadniczo do każdego kierunku sprzedaży jest przypisana osoba, która bezpośrednio odpowiada za realizację planów sprzedaży oraz wyniki finansowe.

W związku z tym, iż dla kierunków sprzedaży nie ma możliwości uzyskania oddzielnych informacji finansowych, które podlegałyby obowiązkowi ujawnienia, Zarząd Jednostki Dominującej podjął decyzję o nie wydzielaniu segmentów operacyjnych w rozumieniu MSSF 8.

**10. Sezonowość działalności**

W przychodach ze sprzedaży Grupy w skali roku obserwowana jest sezonowość.

Poniżej zaprezentowano wartość przychodów ze sprzedaży osiągnięte na przestrzeni ostatnich dwóch lat:

	Przychody ze sprzedaży produktów, materiałów, towarów i usług	Przychody ze sprzedaży-udział %
I kwartał 2016	300 145	27,53%
II kwartał 2016	240 338	22,04%
III kwartał 2016	244 991	22,47%
IV kwartał 2016	304 820	27,96%
<b>Razem 2016</b>	<b>1 090 294</b>	
I kwartał 2015	255 770	26,80%
II kwartał 2015	190 922	20,01%
III kwartał 2015	224 158	23,49%
IV kwartał 2015	283 425	29,70%
<b>Razem 2015</b>	<b>954 275</b>	

**11. Przychody i koszty****11.1 Przychody ze sprzedaży i struktura geograficzna**

Przychody ze sprzedaży	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
<b>Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów:</b>	<b>1 083 421</b>	<b>947 694</b>
- produkty	1 062 838	930 313
- towary	9 023	9 858
- materiały	11 560	7 523
<b>Przychody ze sprzedaży usług:</b>	<b>6 873</b>	<b>6 581</b>
<b>Przychody netto ze sprzedaży, ogółem</b>	<b>1 090 294</b>	<b>954 275</b>
<b>Struktura geograficzna :</b>		
- kraj	167 296	158 970
- eksport	922 998	795 305
<b>Przychody netto ze sprzedaży, ogółem</b>	<b>1 090 294</b>	<b>954 275</b>
- w tym od jednostek powiązanych	4 163	4 424



**Informacje o wiodących klientach**

Największymi odbiorcami wyrobów Grupy jest Grupa Steinhoff International z siedzibą we Francji oraz Roller GmbH z siedzibą w Niemczech. Udziały obrotów z Roller GmbH oraz z Grupą Steinhoff przekroczyły 10 % w przychodach ze sprzedaży Emitenta. Brak jest formalnych powiązań odbiorców z Grupą.

**11.2 Pozostałe przychody operacyjne**

<b>Pozostałe przychody operacyjne</b>	<b>Za okres sprawozdawczy zakończony</b>	
	<b>31.12.2016</b>	<b>31.12.2015</b>
Rozwiązanie odpisów aktualizujących	79	255
Zysk na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	145	-
Aktualizacja wyceny nieruchomości inwestycyjnych	-	1 422
Dotacje	28	117
Darowizny i odszkodowania	2 647	4 274
Pozostałe	660	437
<b>Pozostałe przychody operacyjne, ogółem</b>	<b>3 559</b>	<b>6 505</b>

**11.3 Pozostałe koszty operacyjne**

<b>Pozostałe koszty operacyjne</b>	<b>Za okres sprawozdawczy zakończony</b>	
	<b>31.12.2016</b>	<b>31.12.2015</b>
Utworzenie odpisów aktualizujących	2 586	113
Likwidacja oraz odpisy z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych	133	190
Złomowanie zapasów	4 092	5 944
Darowizny	740	321
Kary i odszkodowania	298	4 352
Koszty związane z usuwaniem szkód	-	2 231
Strata ze zbycia rzeczowych aktywów trwałych	200	1 141
Koszty świadczeń pracowniczych	533	307
Niedobory inwentaryzacyjne	235	2 233
Pozostałe	282	393
<b>Pozostałe koszty operacyjne, ogółem</b>	<b>9 099</b>	<b>17 225</b>

W okresie sprawozdawczym zakończonym 31.12.2016 roku Grupa utworzyła odpis aktualizujący należności w wysokości 1 053 tysiące zł. oraz odpis aktualizujący wartość zapasów części zamiennych w kwocie 1 533 tysiące zł. Decyzja o utworzeniu odpisu na części zamienne spowodowana jest permanentną wymianą we wszystkich fabrykach Jednostki Dominującej parku maszynowego na bardziej nowoczesny, co powoduje, iż niektóre części mogą tracić swoją przydatność.

**11.4 Przychody finansowe**

<b>Przychody finansowe</b>	<b>Za okres sprawozdawczy zakończony</b>	
	<b>31.12.2016</b>	<b>31.12.2015</b>
Dywidendy od jednostek powiązanych nie objętych konsolidacją	260	363
Odsetki	546	947
Pozostałe	-	7
<b>Przychody finansowe, ogółem</b>	<b>806</b>	<b>1 317</b>

**11.5 Koszty finansowe**

<b>Koszty finansowe</b>	<b>Za okres sprawozdawczy zakończony</b>	
	<b>31.12.2016</b>	<b>31.12.2015</b>
Odsetki od kredytów i leasingu	1 755	1 116
Prowizje od kredytów	1 126	72
Różnice kursowe od aktywów i zobowiązań finansowych	3 157	1 673
Pozostałe	29	28
<b>Koszty finansowe, ogółem</b>	<b>6 067</b>	<b>2 889</b>

**11.6 Koszty według rodzajów**

Koszty według rodzajów	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
Amortyzacja	22 699	19 688
Zużycie materiałów i energii	497 815	459 201
Usługi obce	200 099	177 264
Podatki i opłaty	9 380	8 206
Wynagrodzenia	148 797	130 050
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	36 226	29 724
Pozostałe koszty rodzajowe	9 194	9 090
	<b>924 210</b>	<b>833 223</b>
Zmiana stanu zapasów produktów i rozliczeń międzyokresowych	2 738	3 761
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki	(3 417)	(4 671)
Koszty sprzedaży	(225 684)	(200 267)
Koszty ogólnego zarządu	(51 262)	(36 864)
<b>Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług</b>	<b>646 585</b>	<b>595 182</b>
<b>Wartość sprzedanych towarów i materiałów</b>	<b>16 853</b>	<b>13 083</b>
<b>Koszt własny sprzedaży</b>	<b>663 438</b>	<b>608 265</b>

**11.7 Koszty amortyzacji ujęte w rachunku zysków i strat**

Koszty amortyzacji w rachunku zysków i strat	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
Koszty amortyzacji ujęte w:		
Koszcie własnym sprzedaży	16 333	15 197
Kosztach sprzedaży	4 525	2 405
Kosztach ogólnego zarządu	1 841	2 086
<b>Koszt amortyzacji, ogółem</b>	<b>22 699</b>	<b>19 688</b>

**11.8 Koszty świadczeń pracowniczych**

Koszty świadczeń pracowniczych	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
Koszty świadczeń pracowniczych ujęte w:		
Koszcie własnym sprzedaży	112 598	96 951
Kosztach sprzedaży	39 810	33 258
Kosztach ogólnego zarządu	32 615	29 565
<b>Koszty świadczeń pracowniczych, ogółem</b>	<b>185 023</b>	<b>159 774</b>

**12. Podatek dochodowy****12.1 Obciążenie podatkowe**

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku przedstawiają się następująco:

Podatek dochodowy	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
<b>Bieżący podatek dochodowy</b>		
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	30 578	19 962
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	(312)	(6)
<b>Odroczony podatek dochodowy</b>		
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(1 429)	(5 487)
<b>Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat</b>	<b>28 837</b>	<b>14 469</b>

**12.2 Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej**

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku przedstawia się następująco:

Efektywna stawka podatkowa	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
<b>Zysk / (strata) brutto przed opodatkowaniem</b>	<b>139 222</b>	<b>98 842</b>
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19% (2015: 19%)	26 452	18 780
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	(312)	(6)
Różnice przejściowe z lat ubiegłych	-	(5 599)
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	852	524
Przychody niebędące podstawą do opodatkowania	(382)	(360)
Efekt różnic w stawkach podatkowych jednostek zależnych prowadzących działalność w innym systemie podatkowym	1 262	981
Nieujęte straty podatkowe	447	65
Pozostałe	518	84
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 20,71 % (2015: 14,64%)	28 837	14 469
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	28 837	14 469
Podatek dochodowy przypisany działalności zaniechanej	-	-
	<b>28 837</b>	<b>14 469</b>

Efektywna stawka podatkowa jednostki zależnej, prowadzącej działalność w innym systemie podatkowym wynosi: MV Forte GmbH (Niemcy) – 30,5%, Forte Möbel AG – 5,67%

**12.3 Odroczony podatek dochodowy**

Odroczony podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

Odroczony podatek dochodowy		Skonsolidowany bilans		Skonsolidowany rachunek zysków i strat	
		Stan na dzień		Za okres sprawozdawczy zakończony	
Pozycja bilansu	Tytuł różnicy przejściowej	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
<b>Rezerwa z tytułu podatku odroczonego</b>					
Rzeczowe aktywa trwałe	Przeszacowanie środków trwałych	19 349	14 123	5 243	(3 936)
Rzeczowe aktywa trwałe	Ulga inwestycyjna	84	135	(51)	(47)
Rzeczowe aktywa trwałe	Odpis aktualizujący środki trwałe	-	(1)	1	-
Należności/Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	Różnice kursowe	(1 281)	(730)	(551)	(536)
Rozliczenia międzyokresowe	Rozliczenia międzyokresowe	(5 236)	(3 012)	(2 224)	(103)
Aktywa finansowe	Odpis aktualizujący udziały	(76)	(81)	5	(3)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	Aktualizacja wartości należności	(291)	(430)	139	93
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	Odszkodowania	-	248	(248)	248
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności; Aktywa finansowe	Odsetki naliczone	49	5	44	1
Zapasy	Aktualizacja wartości zapasów	(1 663)	(519)	(1 081)	57
Zapasy, Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	Przychody na warunkach Incoterms DDP i DAP	(1 061)	(837)	(305)	23
Rozliczenia międzyokresowe	Rezerwa na koszty transportu	196	129	67	4

Rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia	Rezerwy na odprawy emerytalne	(282)	(180)	(102)	(58)
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	Rezerwa na bonusy	(5 228)	(2 828)	(2 400)	(1 138)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	Wynagrodzenia i narzuty na wynagrodzenia	(802)	(765)	(37)	(101)
Należności z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	Krótkoterminowe inwestycje finansowe	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	Zobowiązania przeterminowane powyżej 30 dni	-	(65)	65	(1)
	Straty możliwe do odliczenia	(448)	-	(448)	
	Pozostałe	2 043	1 267	454	10
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego od rachunkowości zabezpieczeń		(2 188)	1 078	-	-
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego od świadczeń emerytalno-rentowych		(422)	(475)	-	-
<b>Rezerwa z tytułu podatku odroczonego ogółem</b>		<b>2 743</b>	<b>7 062</b>	<b>(1 429)</b>	<b>(5 487)</b>

Podatek odroczonego w wysokości (422) tys. zł. dotyczący świadczeń pracowniczych i (2 188) tys. zł. dotyczący rachunkowości zabezpieczeń, został odniesiony bezpośrednio na kapitały.

### 13. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Grupa tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego. Celem Funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej Grupy, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Grupa skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów Grupy. W związku z powyższym, należności netto na dzień 31 grudnia 2016 roku wynoszą 384 tys. zł. (na dzień 31 grudnia 2015 roku: należności netto w wysokości 34 tys. zł.).

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

	Stan na dzień	
	31.12.2016	31.12.2015
Środki trwałe wniesione do Funduszu, razem		-
Pożyczki udzielone pracownikom	1 661	1 729
Środki pieniężne	1 659	1 525
Zobowiązania z tytułu Funduszu	(2 936)	(3 220)
<b>Saldo po skompensowaniu</b>	<b>384</b>	<b>34</b>
<b>Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym</b>	<b>4 084</b>	<b>3 294</b>

### 14. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres, przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Jednostki Dominującej, przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres, przypadającego na zwykłych akcjonariuszy, przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu (skorygowaną o wpływ opcji rozwadniających oraz rozwadniających umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe).

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję:

	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	110 385	84 373
Strata na działalności zaniechanej	-	-
Zysk (strata) netto	110 385	84 373
Zysk (strata) netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy, zastosowany do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	110 385	84 373

	Stan na dzień	
	31.12.2016	31.12.2015
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję	23 901 084	23 781 084
Wpływ rozwodnienia:		
Obligacje zamienne na akcje	-	-
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	23 901 084	23 781 084

	31.12.2016	31.12.2015
<b>Zysk (strata) na jedną akcję przypadający Akcjonariuszom Spółki na koniec okresu (w złotych)</b>		
- podstawowy	4,62	3,55
- rozwodniony	4,62	3,55

W okresie między dniem bilansowym a dniem sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne inne transakcje dotyczące akcji zwykłych lub potencjalnych akcji zwykłych.

## 15. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Na moment publikacji niniejszego sprawozdania, Zarząd Jednostki Dominującej nie przedstawił jeszcze szczegółów dotyczących stanowiska Zarządu w sprawie ewentualnej wypłaty dywidendy za rok 2016.

Uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 17 maja 2016 roku została podjęta decyzja o podziale zysku netto Spółki Dominującej za rok obrotowy 2015 w wysokości 77 936 tysięcy zł. z przeznaczeniem kwoty 23 901 tysięcy zł. na wypłatę dywidendy oraz kwoty 54 035 tysięcy zł. na kapitał rezerwowy. Wysokość dywidendy przypadającej na jedną akcję wyniosła 1 zł. Dzień prawa do dywidendy ustalono na 25 maja 2016 roku. Dywidenda została wypłacona w dniu 13 czerwca 2016 roku.

## 16. Leasing

### 16.1 Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Grupa jako leasingobiorca na dzień 31 grudnia 2016 roku posiada umowy leasingu finansowego maszyn, urządzeń oraz środków transportu z opcją zakupu. Zabezpieczeniem przedmiotu leasingu są weksle in blanco.

Okresy, na jakie zostały zawarte umowy leasingu wynoszą: 60 miesięcy dla maszyn i urządzeń oraz 25 miesięcy dla środków transportu oraz 50 miesięcy dla serwerów.

Wartość resztową ustalono w przedziale od 0,05% do 0,17% wartości początkowej przedmiotów leasingu dla maszyn i urządzeń, ok. 14% w przypadku budynków oraz 1% dla środków transportu oraz serwerów.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe przedstawiają się następująco:

	Opłaty minimalne	
	31.12.2016	31.12.2015
W okresie 1 roku	1 135	1 071
W okresie od 1 do 2 lat	632	1 265
W okresie od 2 do 5 lat	236	9
Powyżej 5 lat	-	-
<b>Minimalne opłaty leasingowe, ogółem</b>	<b>2 003</b>	<b>2 345</b>
Minus koszty finansowe	(85)	(115)

<b>Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych</b>	<b>1 918</b>	<b>2 230</b>
Krótkoterminowe	1 076	999
Długoterminowe	842	1 231

### 16.2 Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingobiorca

Grupa zawarła w roku sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2016 roku umowy leasingu operacyjnego środków transportu. Okres trwania umów wynosi 24 lub 36 miesięcy, wartość resztową skalkulowano na 30-35 % wartości początkowej przedmiotów leasingu.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	<b>31.12.2016</b>	<b>31.12.2015</b>
W okresie 1 roku	218	326
W okresie od 1 do 5 lat	94	200
Powyżej 5 lat	-	-
<b>Przyszłe minimalne opłaty leasingowe, ogółem</b>	<b>312</b>	<b>526</b>

### 16.3 Należności z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingodawca

Grupa zawarła w roku sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2016 roku umowy leasingu operacyjnego dotyczące najmu lokali handlowych w obiekcie we Wrocławiu przy ul. Brücknera 25-43, w Przemyśle przy ul. Bakończyckiej oraz w Bydgoszczy przy ul. Poznańskiej.

Większość umów zawartych jest na czas nieokreślony z 3 miesięcznym okresem wypowiedzenia.

Najdłuższa umowa na czas określony zawarta została do 01.01.2027 roku.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku przyszłe należności z tytułu minimalnych opłat leasingowych wynikających z umów nieodwoływalnego leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	<b>Stan na dzień</b>	
	<b>31.12.2016</b>	<b>31.12.2015</b>
W okresie 1 roku	3 506	1 517
W okresie od 1 do 5 lat	2 712	2 031
Powyżej 5 lat	1 478	-
<b>Przyszłe należności z tytułu minimalnych opłat leasingowych, ogółem</b>	<b>7 696</b>	<b>3 548</b>

## 17. Świadczenia pracownicze

### 17.1 Programy akcji pracowniczych

Szczegółowy opis programu motywacyjnego znajduje się w nocie 38.5.

### 17.2 Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Jednostki Grupy wypłacają pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks pracy. W związku z tym Grupa na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalną firmę aktuarialną tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych. Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

Główne założenia przyjęte przez aktuarium na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następująco:

	<b>Na dzień</b>	
	<b>31.12.2016</b>	<b>31.12.2015</b>
Stopa dyskontowa (%)	3,5%	2,9%
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,5%	2,5%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	11,2-14,2%	11,9-14,8%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	3,5%	3,5%

Rezerwa na świadczenia emerytalne i rentowe	Zmiana stanu	
	2016	2015
Stan na 1 stycznia	3 562	3 491
Różnice kursowe z przeliczenia	4	1
Koszty odsetkowe	100	78
Koszty bieżącego zatrudnienia	389	361
Koszty przeszłego zatrudnienia i ograniczenia programu świadczeń	137	-
Wypłacone świadczenia	(96)	(132)
Aktuarialny zysk/(strata) ze zmian założeń demograficznych	-	(7)
Aktuarialny zysk/(strata) ze zmian założeń ekonomicznych	(177)	(211)
Aktuarialny zysk/(strata) z różnic pomiędzy założeniami a realizacją	(102)	(19)
Zyski/straty z rozliczenia programu świadczeń	-	-
<b>Stan na 31 grudnia</b>	<b>3 817</b>	<b>3 562</b>
W tym:		
długoterminowa	3 395	3 440
krótkoterminowa	422	122

Krótkoterminowa rezerwa na świadczenia emerytalne i rentowe została ujęta w pozycji zobowiązania krótkoterminowe / rezerwy i rozliczenia międzyokresowe.

Kwoty ujmowane w całkowitych dochodach:

	2016	2015
Koszty świadczeń:		
Koszty bieżącego zatrudnienia	(389)	(361)
Koszt odsetkowy	(100)	(78)
Koszty przyszłego zatrudnienia	(137)	-
<b>Składniki kosztów programu ujęte w wyniku finansowym:</b>	<b>(626)</b>	<b>(439)</b>
Aktuarialny zysk/(strata) ze zmian założeń demograficznych	-	7
Aktuarialny zysk/(strata) ze zmian założeń ekonomicznych	177	211
Aktuarialny zysk/(strata) z różnic pomiędzy założeniami a realizacją	103	19
<b>Bieżące składniki kosztów programu ujęte w kapitałach własnych</b>	<b>280</b>	<b>237</b>
Odroczony podatek dotyczący świadczeń	(53)	(45)
Łączna kwota kosztów programu ujęta w kapitałach	(92)	(372)
<b>Razem koszty roku:</b>	<b>(346)</b>	<b>(202)</b>

Zgodnie z MSR 19 poniżej zaprezentowano wrażliwość zobowiązań na zmiany stopy dyskontowej i stopy wzrostu wynagrodzeń. Przyjęto wzrost i spadek stóp o 0,5%:

Założenia	% zmiana	Wpływ na rezerwę na świadczenia emerytalne i rentowe
Stopa dyskontowa (%)	0,5%	(137)
	(0,5%)	146
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	0,5%	147
	(0,5%)	(138)

**18. Rzeczowe aktywa trwałe**

	Na dzień	
	31.12.2016	31.12.2015
Grunty	21 510	14 986
Budynki i budowle	111 742	84 204
Urządzenia techniczne i maszyny	125 904	112 631
Środki transportu	7 851	7 573
Pozostałe środki trwałe	7 954	4 845
Środki trwałe w budowie	87 008	35 164
<b>Rzeczowe aktywa trwałe, ogółem</b>	<b>361 969</b>	<b>259 403</b>

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
<b>Wartość netto na dzień 1 stycznia 2016 roku</b>	<b>14 986</b>	<b>84 204</b>	<b>112 631</b>	<b>7 573</b>	<b>4 845</b>	<b>35 164</b>	<b>259 403</b>
Zwiększenia stanu	7 391	31 196	28 590	2 348	4 366	116 130	190 021
W tym leasing finansowy	-	-	-	843	-	-	843
Przeklasyfikowane z wartości niematerialnych do środków trwałych	-	-	-	-	-	-	-
Inne zmniejszenia, w tym:	(923)	(108)	(556)	(925)	(102)	(64 297)	(66 911)
<i>sprzedaż</i>	(752)		(161)	(706)	(4)	(211)	(1 894)
<i>likwidacja</i>	(171)	(108)	(395)	(219)	(98)	(60)	(1 051)
<i>aport</i>	-	-	-	-	-	-	-
Eliminacja umorzenia wskutek zbycia składników majątku	3	45	475	646	98	-	1 267
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	-	-	-	-	(60)	(60)
Odwrocenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości odniesionego w rachunek zysków i strat	-	-	3	-	-	60	63
Odpis amortyzacyjny za okres	-	(3 595)	(15 239)	(1 813)	(1 254)	-	(21 901)
Korekta z tytułu różnic kursowych	53	-	-	22	1	11	87
<b>Wartość netto na dzień 31 grudnia 2016 roku</b>	<b>21 510</b>	<b>111 742</b>	<b>125 904</b>	<b>7 851</b>	<b>7 954</b>	<b>87 008</b>	<b>361 969</b>
<b>Na dzień 1 stycznia 2016 roku</b>							
Wartość brutto	14 986	107 793	228 201	17 450	8 014	35 164	411 608
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	(23 589)	(115 570)	(9 877)	(3 169)	-	(152 205)
Wartość netto	14 986	84 204	112 631	7 573	4 845	35 164	259 403
<b>Na dzień 31 grudnia 2016 roku</b>							
Wartość brutto	21 507	138 881	256 235	18 895	12 279	87 008	534 805
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	3	(27 139)	(130 331)	(11 044)	(4 325)	-	(172 836)
<b>Wartość netto</b>	<b>21 510</b>	<b>111 742</b>	<b>125 904</b>	<b>7 851</b>	<b>7 954</b>	<b>87 008</b>	<b>361 969</b>

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
<b>Wartość netto na dzień 1 stycznia 2015 roku</b>	<b>12 772</b>	<b>79 213</b>	<b>96 362</b>	<b>7 185</b>	<b>3 851</b>	<b>17 626</b>	<b>217 009</b>
Zwiększenia stanu	3 499	11 193	32 621	2 078	1 503	62 609	113 503
W tym leasing finansowy	-	-	-	134	-	-	134
Przeklasyfikowane z wartości niematerialnych do środków trwałych	-	-	-	-	-	-	-



Inne zmniejszenia , w tym:	(1 285)	(7 606)	(5 705)	(628)	(74)	(45 071)	(60 369)
<i>sprzedaż</i>	-	-	(3 918)	(17)	-	-	(3 935)
<i>likwidacja</i>	-	(357)	(1 787)	(611)	(74)	-	(2 829)
<i>aport</i>	(1 285)	(7 249)	-	-	-	-	(8 534)
Eliminacja umorzenia wskutek zbycia składników majątku	-	4 284	3 354	596	18	-	8 252
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	-	(1 100)	-	-	-	(1 100)
Odwroćenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości odniesionego w rachunek zysków i strat	-	-	1 100	-	-	-	1 100
Odpis amortyzacyjny za okres	-	(2 880)	(14 001)	(1 652)	(453)	-	(18 986)
Korekta z tytułu różnic kursowych	-	-	-	(6)	-	-	(6)
<b>Wartość netto na dzień 31 grudnia 2015 roku</b>	<b>14 986</b>	<b>84 204</b>	<b>112 631</b>	<b>7 573</b>	<b>4 845</b>	<b>35 164</b>	<b>259 403</b>
<b>Na dzień 1 stycznia 2015 roku</b>							
Wartość brutto	12 772	104 206	201 285	15 995	6 580	17 626	358 464
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	(24 993)	(104 923)	(8 810)	(2 729)	-	(141 455)
<b>Wartość netto</b>	<b>12 772</b>	<b>79 213</b>	<b>96 362</b>	<b>7 185</b>	<b>3 851</b>	<b>17 626</b>	<b>217 009</b>
<b>Na dzień 31 grudnia 2015 roku</b>							
Wartość brutto	14 986	107 793	228 201	17 450	8 014	35 164	411 608
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	(23 589)	(115 570)	(9 877)	(3 169)	-	(152 205)
<b>Wartość netto</b>	<b>14 986</b>	<b>84 204</b>	<b>112 631</b>	<b>7 573</b>	<b>4 845</b>	<b>35 164</b>	<b>259 403</b>

Rzeczowe aktywa trwałe ogółem pozostające w dyspozycji Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku osiągnęły wartość 361 969 tys. zł. (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 259 403 tys. zł.). Składały się na nie wyżej wykazane kwoty.

#### Aktywa oddane w zastaw jako zabezpieczenie

Wartość bilansowa środków trwałych użytkowanych na dzień 31 grudnia 2016 roku przez Grupę na mocy umów leasingu finansowego oraz umów dzierżawy z opcją wykupu wynosi 3 145 tys. zł., z czego 553 tys. zł. dotyczy leasingu maszyn i urządzeń, 2 543 tys. zł. leasingu środków transportu oraz 49 tys. zł. leasingu pozostałych środków trwałych (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 3 194 tys. zł.).

Grunty i budynki o wartości bilansowej 102 743 tys. zł. (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 79 215 tys. zł.) objęte są hipotekami ustanowionymi w celu zabezpieczenia kredytów bankowych Grupy (nota 30 - oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki).

Dodatkowo maszyny i urządzenia o wartości bilansowej 168 278 tys. zł. objęte są zastawem rejestrowym (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 46 749 tys. zł.).

W okresie sprawozdawczym zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku skapitalizowane koszty finansowania zewnętrznego wyniosły 2 740 tys. zł. (na dzień 31 grudnia 2015 roku: nie wystąpiły).

#### Kupno i sprzedaż

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2016 roku Grupa dokonała zakupu środków trwałych o wartości 125 837 tys. zł. (w okresie porównawczym zakończonym 31 grudnia 2015: 68 300 tys. zł.) oraz sprzedała środki trwałe o wartości netto: 464 tys. zł. (w okresie porównawczym zakończonym 31 grudnia 2015: 2 287 tys. zł.).

Do najistotniejszych inwestycji Grupy w ciągu 2016 roku zaliczyć można: nakłady poniesione przez TANNER Sp. z o.o. na inwestycję związaną z budową fabryki płyty w Suwałkach w kwocie 74 285 tysięcy zł, zakup przez Jednostkę Dominującą piły Schelling wraz ze stacją rozładunku, linii produkcyjnych IMA z załadunkiem, linii do pakowania Ligmatech, wiertarek BST oraz nakłady na modernizację salonu meblowego w Ostrowi Mazowieckiej.

Grupa w związku z budową fabryki płyty przez TANNER Sp. z o.o. dokonała w okresie sprawozdawczym przedpłat na zakup środków trwałych w wysokości 136 129 tys. zł. wykazanych w bilansie w pozycji „Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności”.

#### Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2016 roku zobowiązania inwestycyjne Grupy wynoszą 23 148 tys. zł. Kwota ta dotyczy głównie nakładów na środki trwałe w budowie oraz zakupu maszyn i urządzeń. Część zobowiązań inwestycyjnych w wysokości 989 tys. zł Grupa

prezentuje w bilansie w pozycji „Pozostałe zobowiązania długoterminowe”. Są to kaucje gwarancyjne, stanowiące zabezpieczenie należytego wykonania prac związanych z budową fabryki płyty. Na dzień 31 grudnia 2015 roku zobowiązania inwestycyjne wynosiły 1 584 tys. zł.

#### Odpisy z tytułu utraty wartości

Odpisy aktualizujące wartość środków trwałych	2016
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	3
Utworzenie	60
Rozwiązanie	(63)
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	-

#### 19. Nieruchomości inwestycyjne

Grupa zalicza do nieruchomości inwestycyjnych nieruchomości, których nie wykorzystuje na własne potrzeby prowadzonej działalności produkcyjnej i są one przez Grupę traktowane jako źródło przychodów z czynszów najmów długoterminowych.

Na dzień bilansowy w skład nieruchomości inwestycyjnych Grupy wchodzi: centra handlowe we Wrocławiu oraz w Bydgoszczy, kompleks hal magazynowych we Wrocławiu, nieruchomość w Przemyślu, lokal w Krakowie oraz grunty zlokalizowane w Suwałkach przy ulicy Północnej.

	Zmiana wartości godziwej	
	2016	2015
Bilans otwarcia na początek okresu sprawozdawczego	71 660	48 068
Zwiększenia stanu :	1 286	23 592
- nakłady na modernizację	301	97
- przeklasyfikowanie z rzeczowych aktywów trwałych	-	4 420
- zakup gruntów inwestycyjnych	985	-
- przeszacowanie do wartości godziwej	-	19 075
Bilans zamknięcia na koniec okresu sprawozdawczego	<b>72 946</b>	<b>71 660</b>

	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
Przychody z tytułu czynszu z nieruchomości inwestycyjnej	3 920	2 399
Koszty z tytułu napraw i konserwacji w tym:	240	116
<i>koszty, które przynosiły przychody czynszowe w okresie</i>	<i>144</i>	<i>113</i>
<i>koszty, które nie przynosiły przychodów czynszowych w okresie</i>	<i>96</i>	<i>3</i>

Grupa nie posiada zobowiązań umownych dotyczących zakupu, budowy lub zagospodarowania nieruchomości inwestycyjnej, a także napraw, konserwacji i ulepszeń. Grupa planuje w najbliższym czasie dalszą modernizację nieruchomości w Bydgoszczy oraz rozpoczęcie modernizacji nieruchomości we Wrocławiu. Na nieruchomościach o wartości 54 337 tys. zł ustanowiono hipotekę jako zabezpieczenie zaciągniętego przez Grupę kredytu inwestycyjnego.

#### Hierarchia wartości godziwej

Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2016 roku została potwierdzona przez niezależnego rzeczoznawcę majątkowego poprzez wydanie stosowanych oświadczeń. Wydane oświadczenia potwierdzają, że wartość ustalona w operatach szacunkowych sporządzonych na dzień 29 czerwca 2015 roku zachowuje swoją aktualność również na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Hierarchia wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2016 roku kształtowała się następująco:

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość godziwa na dzień 31.12.2016
Nieruchomość we Wrocławiu	-	-	31 279	<b>31 279</b>
Nieruchomość w Bydgoszczy	-	-	18 609	<b>18 609</b>
Nieruchomość w Przemyślu	-	-	15 730	<b>15 730</b>
Nieruchomość w Krakowie	-	-	6 343	<b>6 343</b>
Grunty w Suwałkach	-	-	985	<b>985</b>
				<b>72 946</b>

## 20. Wartości niematerialne

	Stan na dzień	
	31.12.2016	31.12.2015
Patenty i licencje	306	464
Pozostałe wartości niematerialne	15 299	15 285
Zakończone prace rozwojowe	662	660
Inwestycje rozpoczęte	-	-
<b>Razem</b>	<b>16 267</b>	<b>16 409</b>

	Patenty i licencje	Pozostałe	Zakończone prace rozwojowe	Ogółem
<b>Wartość netto na 1 stycznia 2016 roku</b>	<b>464</b>	<b>15 285</b>	<b>660</b>	<b>16 409</b>
Zwiększenia stanu	-	21	680	701
Zmniejszenie stanu	-	-	(989)	(989)
Odpis amortyzacyjny za okres	(158)	(7)	(633)	(798)
Przeklasyfikowanie wartości niematerialnych	-	-	-	-
Eliminacja umorzenia wskutek zbycia / likwidacji	-	-	944	944
Eliminacja umorzenia wskutek przeklasyfikowania	-	-	-	-
<b>Wartość netto na dzień 31 grudnia 2016 roku</b>	<b>306</b>	<b>15 299</b>	<b>662</b>	<b>16 267</b>
<b>Na dzień 1 stycznia 2016 roku</b>				
Wartość brutto	5 722	16 113	1 987	23 822
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(5 308)	(828)	(1 327)	(7 463)
<b>Wartość netto</b>	<b>464</b>	<b>15 285</b>	<b>660</b>	<b>16 409</b>
<b>Na dzień 31 grudnia 2016 roku</b>				
Wartość brutto	5 772	16 134	1 678	23 584
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(5 466)	(835)	(1 016)	(7 317)
<b>Wartość netto</b>	<b>306</b>	<b>15 299</b>	<b>662</b>	<b>16 267</b>

	Patenty i licencje	Pozostałe	Zakończone prace rozwojowe	Ogółem
<b>Wartość netto na 1 stycznia 2015 roku</b>	<b>447</b>	<b>15 279</b>	<b>840</b>	<b>16 566</b>
Zwiększenia stanu	203	-	330	533
Zmniejszenie stanu	-	(457)	-	(457)
Odpis amortyzacyjny za okres	(186)	(6)	(510)	(702)
Przeklasyfikowanie wartości niematerialnych	-	-	-	-
Eliminacja umorzenia wskutek zbycia	-	469	-	469
Eliminacja umorzenia wskutek przeklasyfikowania	-	-	-	-
<b>Wartość netto na dzień 31 grudnia 2015 roku</b>	<b>464</b>	<b>15 285</b>	<b>660</b>	<b>16 409</b>

<b>Na dzień 1 stycznia 2015 roku</b>				
Wartość brutto	5 569	16 570	1 657	23 796

Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(5 122)	(1 291)	(817)	(7 230)
<b>Wartość netto</b>	<b>447</b>	<b>15 279</b>	<b>840</b>	<b>16 566</b>
<b>Na dzień 31 grudnia 2015 roku</b>				
Wartość brutto	5 722	16 113	1 987	23 872
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(5 308)	(828)	(1 327)	(7 463)
<b>Wartość netto</b>	<b>464</b>	<b>15 285</b>	<b>660</b>	<b>16 409</b>

Wartości niematerialne pozostające w dyspozycji Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku osiągnęły wartość 16 267 tys. zł. (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 16 409 tys. zł.). Składały się na nie wyżej wykazane kwoty. Wartości niematerialne zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2016 nie wystąpiły (na dzień 31 grudnia 2015 roku: nie wystąpiły).

#### Nakłady na prace badawcze i rozwojowe

Grupa w okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2016 roku poniosła 1 461 tys. zł. nakładów na prace badawczo – rozwojowe, ujętych w kosztach ogólnych rachunku zysków i strat (w roku 2015: 1 418 tys. zł.).

#### Opis zabezpieczeń ustanowionych na wartościach niematerialnych:

W dniu 16 grudnia 2016 roku TERCEIRA Sp. z o.o. zaciągnęła w ING Bank Śląski S.A. kredyt na nabycie certyfikatów inwestycyjnych SEZAM XX Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w wysokości 145 500 tys. zł.

W związku z zaciągniętym kredytem, na prawie ochronnym do znaku słowno – graficznego „FORTE” ustanowiono zastaw rejestrowy do najwyższej sumy zabezpieczenia 174.600 tys. zł.

#### Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania

Jedynym składnikiem wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania jest znak towarowy.

Grupa nie była w stanie określić okresu użytkowania znaku, ponieważ nie istnieją żadne przewidywalne ograniczenia okresu, w jakim Grupa spodziewa się czerpać korzyści ekonomiczne ze sprzedaży pod znakiem FORTE.

#### Utrata wartości

W związku z nieokreślonym okresem użytkowania znaku, Grupa dokonała testu na utratę jego wartości.

#### Metoda wyceny

Wartość użytkowa znaku została oszacowana metodą zwolnienia z opłat licencyjnych. W metodzie tej wartość określana jest na podstawie zdyskontowanych przyszłych strumieni opłat licencyjnych z uwzględnieniem umów licencyjnych zawartych na zasadach rynkowych dla porównywalnych marek.

#### Założenia do wyceny

Stawka opłat licencyjnych – 2%

Koszt kapitału własnego – 9,13%

Stopa dyskonta – 11,44% - 11,87% w okresie projekcji

Stopa podatku dochodowego – 19%

Okres projekcji finansowych - od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2021 roku plus szacunek wartości rezydualnej.

Dla prognozy przychodów ze sprzedaży pod marką Forte za rok 2017, czyli okres objęty najbardziej aktualnym budżetem, przyjęto 12% wzrost przychodów.

Wynik oszacowania wartości znaku, zgodnie z przyjętymi założeniami, nie wykazał utraty jego wartości, z uwzględnieniem wrażliwości względem trzech kluczowych założeń wejściowych: stawki opłaty licencyjnej, stopy dyskonta oraz stopy wzrostu po 31 grudnia 2021 roku.

#### 21. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa nie posiadała aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży.

**22. Długoterminowe aktywa finansowe**

	Stan na dzień	
	31.12.2016	31.12.2015
<b>Długoterminowe aktywa finansowe</b>		
Akcje/ Udziały w spółkach zależnych nie notowanych na giełdzie nie objętych konsolidacją	651	334
Certyfikaty inwestycyjne	157 200	-
Akcje i udziały pozostałe	3	3
Inne	-	-
<b>Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe</b>		
Należności długoterminowe	58	65
Pożyczki udzielone podmiotom powiązanym	88	42
Inne	61	61
	<b>158 061</b>	<b>505</b>

Akcje i udziały w podmiotach zależnych wyłączonych z konsolidacji wyceniane są według kosztu historycznego po pomniejszeniu o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Dane finansowe uzyskane ze spółek zależnych, których udziały nie zostały objęte odpisami aktualizującymi, nie wskazują na wystąpienie utraty wartości udziałów, dlatego też nie przeprowadzono testów na utratę wartości udziałów w spółkach zależnych.

**Udziały/akcje w jednostkach zależnych nie objętych konsolidacją na dzień 31 grudnia 2016 roku:**

Nazwa Spółki	Charakter powiązania	Data objęcia kontroli/znaczącego o wpływu	Wartość akcji/udziałów wg ceny nabycia	Korekty aktualizujące wartość	Wartość bilansowa udziałów/akcji
Forte Baldai UAB	Spółka zależna	16.04.1999	164	-	164
Forte SK S.r.o.	Spółka zależna	13.12.2002	96	-	96
Forte Furniture Ltd.	Spółka zależna	10.08.2005	6	-	6
Forte Iberia S.l.u.	Spółka zależna	15.09.2005	279	-	279
Forte Mobilier Sarl	Spółka zależna	17.11.2005	399	(399)	-
TM Handel Sp. z o.o.	Spółka zależna	12.05.2008	-	-	-
ANTWERP Sp. z o.o.	Spółka zależna	03.09.2015	5	-	5
FORESTIVO Sp. z o.o.	Spółka współzależna	15.03.2016	101	-	101
<b>RAZEM</b>			<b>1 050</b>	<b>(399)</b>	<b>651</b>

**Udziały/akcje w jednostkach zależnych nie objętych konsolidacją na dzień 31 grudnia 2015 roku:**

Nazwa Spółki	Charakter powiązania	Data objęcia kontroli/znaczącego o wpływu	Wartość akcji/udziałów wg ceny nabycia	Korekty aktualizujące wartość	Wartość bilansowa udziałów/akcji
Forte Baldai UAB	Spółka zależna	16.04.1999	164	-	164
Forte SK S.r.o.	Spółka zależna	13.12.2002	96	-	96
Forte Furniture Ltd.	Spółka zależna	10.08.2005	6	-	6
Forte Iberia S.l.u.	Spółka zależna	15.09.2005	63	-	63
Forte Mobilier Sarl	Spółka zależna	17.11.2005	399	399	-
Forte Mobila S.r.l.	Spółka zależna	12.09.2008	12	12	-
TM Handel Sp. z o.o.	Spółka zależna	12.05.2008	-	-	-
ANTWERP Sp. z o.o.	Spółka zależna	03.09.2015	5	-	5
<b>RAZEM</b>			<b>745</b>	<b>411</b>	<b>334</b>

**Udziały Grupy w pozostałych jednostkach przedstawiają się następująco:**

31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku

Nazwa Spółki	Siedziba	Przedmiot działalności	Wartość bilansowa udziałów
Meblopol Sp. z o.o.	Poznań	Handel	3
<b>RAZEM</b>			<b>3</b>

**Udział procentowy aktywów, przychodów i wyniku spółek zależnych wyłączonych z konsolidacji na dzień 31 grudnia 2016 roku przedstawiał się następująco:**

Nazwa Spółki	Charakter powiązania	W sumie aktywów	W przychodach	W wyniku bieżącym
Forte Baldai UAB	Spółka zależna	0,02%	0,02%	0,03%
Forte SK S.r.o.	Spółka zależna	0,04%	0,10%	0,26%
Forte Furniture Ltd.	Spółka zależna	0,02%	0,06%	0,04%
Forte Iberia S.l.u.	Spółka zależna	0,03%	0,03%	0,05%
Forte Mobilier Sarl	Spółka zależna	0,00%	0,00%	-0,04%
TM Handel Sp. z o.o.	Spółka zależna	0,11%	0,38%	-0,01%
ANTWERP Sp. z o.o.	Spółka zależna	0,00%	0,00%	-0,01%
FORESTIVO Sp. z o.o.	Spółka współzależna	0,01%	0,00%	0,01%

**Udział procentowy aktywów, przychodów i wyniku spółek zależnych wyłączonych z konsolidacji na dzień 31 grudnia 2015 roku przedstawiał się następująco:**

Nazwa Spółki	Charakter powiązania	W sumie aktywów	W przychodach	W wyniku bieżącym
Forte Baldai UAB	Spółka zależna	0,05%	0,04%	0,08%
Forte SK S.r.o.	Spółka zależna	0,07%	0,24%	0,47%
Forte Furniture Ltd.	Spółka zależna	0,06%	0,13%	-0,05%
Forte Iberia S.l.u.	Spółka zależna	0,02%	0,21%	-0,05%
Forte Mobilier Sarl	Spółka zależna	0,01%	0,00%	-0,06%
Forte Mobila S.r.l.	Spółka zależna	0,00%	0,00%	-0,10%
TM Handel Sp. z o.o.	Spółka zależna	0,32%	1,45%	0,29%
ANTWERP Sp. z o.o.	Spółka zależna	0,00%	0,00%	-0,01%

Udział procentowy oznacza udział aktywów, przychodów i wyniku spółek zależnych wyłączonych z konsolidacji w odpowiadających im pozycjach sprawozdania skonsolidowanego przed włączeniami.

**Opis zabezpieczeń ustanowionych na długoterminowych aktywach finansowych:**

Posiadane przez Grupę certyfikaty inwestycyjne o wartości bilansowej 157 200 tys. zł. zostały objęte zastawem finansowym na rzecz ING Bank Śląski S.A. do najwyższej sumy zabezpieczenia 174.600 tys. zł. i stanowią zabezpieczenie spłaty kredytu zaciągniętego przez Grupę na nabycie tychże certyfikatów.

**23. Zapasy**

	Stan na dzień	
	31.12.2016	31.12.2015
Materiały (według ceny nabycia)	56 314	47 164
Produkcja w toku (według kosztu wytworzenia)	22 101	24 433
Produkty gotowe:		
Według ceny nabycia/kosztu wytworzenia	66 832	65 091
Według wartości netto możliwej do uzyskania	63 672	64 467
Towary	1 659	2 958
<b>Zapasy ogółem, według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania</b>	<b>143 746</b>	<b>139 022</b>

Na zapasach wyrobów gotowych, produkcji w toku, towarach i materiałach zostały ustanowione zabezpieczenia kredytów o wartości 35 847 tysięcy zł. (w 2015 roku: 31 139 tys. zł.).

Zmiany odpisu aktualizującego wartość zapasów były następujące:

	Zmiana stanu	
	2016	2015
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	2 733	3 034
Zwiększenie	6 021	-
Zmniejszenie	-	(301)
<b>Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia</b>	<b>8 754</b>	<b>2 733</b>

Wyliczenia odpisu aktualizującego zapasy ujętego w księgach Grupy dokonano na podstawie przeglądów, analiz składów wszystkich grup materiałowych, a także doświadczenia z zagospodarowania materiałów słabo rotujących.

Pozycje asortymentowe zalegające na zapasie Grupy zostały poddane wszechstronnym analizom. Dokonano wytypowania zamienników, prac projektowych w zakresie zmian technologicznych oraz skompletowania z posiadanych półwyrobów gotowych mebli. W przypadku indeksów, dla których w ocenie Grupy, uzyskanie pełnej wartości może budzić wątpliwości, określono jaki procent wartości jest możliwy do odzyskania w ramach prowadzonych prac. Zarząd Jednostki Dominującej zdecydował, aby zapasy towarów, wyrobów gotowych i półwyrobów zalegające na magazynach powyżej roku objąć 100% odpisem z tytułu utraty ich wartości.

W ten sposób oszacowano, iż na moment bilansowy wartość odpisu aktualizującego wartość zapasów powinna wynosić 8 754 tys. zł. (w 2015 roku: 2 733 tys. zł.).

Odpis aktualizujący wartość zapasów został ujęty w rachunku zysków i strat w pozycji kosztu własnego sprzedaży (kwota 4 484 tys. zł) oraz pozostałych kosztów operacyjnych (kwota 1 537 tys. zł).

**24. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności**

	Stan na dzień	
	31.12.2016	31.12.2015
Należności z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych	267	367
Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek	154 096	146 408
Pozostałe należności od jednostek powiązanych	-	-
Pozostałe należności budżetowe	26 454	37 528
Pozostałe należności od osób trzecich	139 818	3 030
<b>Należności ogółem (netto)</b>	<b>320 635</b>	<b>187 333</b>
Odpis aktualizujący należności	1 960	2 694
<b>Należności brutto</b>	<b>322 595</b>	<b>190 027</b>
<b>Należności z tytułu podatku dochodowego</b>	<b>91</b>	<b>274</b>

Grupa w związku z budową fabryki płyty przez TANNE Sp. z o.o. dokonała w okresie sprawozdawczym przedpłat na zakup środków trwałych w wysokości 136 129 tys. zł. wykazanych w pozycji „Pozostałe należności od osób trzecich”.

Należności z tytułu dostaw i usług (brutto) o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:

	Stan na dzień	
	31.12.2016	31.12.2015
a) do 1 miesiąca	98 703	91 138
b) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	29 922	24 831
c) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	60	97
d) powyżej 6 miesięcy do 1 roku	293	176
e) powyżej 1 roku	-	57
f) należności przeterminowane	27 345	33 170
<b>Należności z tytułu dostaw i usług, razem (brutto)</b>	<b>156 323</b>	<b>149 469</b>
Odpis aktualizujący należności	(1 960)	(2 694)
<b>Należności z tytułu dostaw i usług, razem (netto)</b>	<b>154 363</b>	<b>146 775</b>

Należności z tytułu dostaw i usług przeterminowane (brutto) z podziałem na należności niespłacone w okresie:

	Stan na dzień	
	31.12.2016	31.12.2015
a) do 1 miesiąca	21 044	24 099
b) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	3 094	4 806
c) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	1 309	859
d) powyżej 6 miesięcy do 1 roku	403	756
e) powyżej 1 roku	1 495	2 650
<b>Należności z tytułu dostaw i usług przeterminowane, razem (brutto)</b>	<b>27 345</b>	<b>33 170</b>
Odpis aktualizujący należności	(1 704)	(2 694)
<b>Należności z tytułu dostaw i usług przeterminowane, razem (netto)</b>	<b>25 641</b>	<b>30 480</b>

Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi przedstawione są w notcie 38. dodatkowych objaśniających.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają termin płatności od 1 do 3 miesięcy.

Grupa posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności, właściwym dla należności handlowych Grupy.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku należności z tytułu dostaw i usług w kwocie 1 960 tys. zł. (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 2 694 tys. zł.) zostały uznane za trudno ściągalne i w związku z tym objęte odpisem.

Odpis aktualizujący wartość należności został ujęty w rachunku zysków i strat w pozycji pozostałe koszty operacyjne.

Zmiany odpisu aktualizującego należności były następujące:

	Zmiana stanu	
	2016	2015
<b>Odpisy aktualizujące należności</b>		
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	2 694	3 196
Różnice kursowe	21	19
Utworzenie	1 053	155
Wykorzystanie	(1 772)	(449)
Rozwiązanie	(36)	(227)
<b>Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia</b>	<b>1 960</b>	<b>2 694</b>

Poniżej przedstawiono analizę wiekową należności z tytułu dostaw i usług na dzień 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku:



	Razem	Nieprzeterminowane	Przeterminowane, lecz ściągalne				
			< 30 dni	30 – 90 dni	90 – 180 dni	180-365 dni	>365 dni
31 grudnia 2016	154 363	128 722	21 044	3 094	1 309	194	-
31 grudnia 2015	146 775	116 240	24 073	4 739	775	756	192

## 25. Należności z tytułu pochodnych instrumentów finansowych

	Stan na dzień	
	31.12.2016	31.12.2015
Wartość godziwa instrumentów pochodnych (zerokosztowe strategie opcyjne)	-	5 673
	-	<b>5 673</b>

## 26. Rozliczenia międzyokresowe czynne

Rozliczenia międzyokresowe czynne	Stan na dzień	
	31.12.2016	31.12.2015
Ubezpieczenia majątkowe i komunikacyjne	1 571	837
Targi	108	576
Prace badawcze i rozwojowe	910	1 217
Podróże służbowe	222	-
Pozostałe	420	316
<b>Rozliczenia międzyokresowe czynne, razem</b>	<b>3 231</b>	<b>2 946</b>

## 27. Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe

Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	Stan na dzień	
	31.12.2016	31.12.2015
Udzielone pożyczki	1 030	10
Odsetki od udzielonych pożyczek	8	-
Pozostałe aktywa finansowe	124	83
<b>Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe, razem</b>	<b>1 162</b>	<b>93</b>

Szczegóły dotyczące pożyczek udzielonych podmiotom powiązanim przedstawione są w punkcie 38 dodatkowych not objaśniających.

W dniu 23.06.2016 roku Jednostka Dominująca udzieliła pożyczki spółce Furnirex Sp. z o.o. na kwotę 1 000 tys. zł. Zgodnie z umową pożyczki ostatnie ciągnięcie może nastąpić do dnia 31.03.2017 roku. Termin spłaty pożyczki został ustalony do dnia 31.12.2017 roku.

## 28. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Stan na dzień	
	31.12.2016	31.12.2015
Środki pieniężne w banku i w kasie	58 260	19 268
Inne środki pieniężne (lokaty overnight i lokaty poniżej 3 m-cy)	37 618	35 764
<b>Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, razem</b>	<b>95 878</b>	<b>55 032</b>

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych. Wartość godziwa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosi 95 878 tys. zł. (31 grudnia 2015 roku: 55 032 tys. zł.).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa posiada środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania w wysokości 3 803 tys. zł. (31 grudnia 2015: nie występowały). Środki te zostały zgromadzone na wyodrębnionym rachunku bankowym i na mocy umowy kredytowej zablokowane do momentu spłaty zobowiązania inwestycyjnego spółki zależnej TANNE Sp. z o.o. Ostateczny termin spłaty zobowiązania przypada na marzec 2018 roku.

## 29. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/rezerwowe

### 29.1 Kapitał podstawowy

Kapitał akcyjny (akcje w sztukach)	Stan na dzień	
	31.12.2016	31.12.2015
Akcje zwykłe serii A o wartości nominalnej 1 złoty każda	8 793 992	8 793 992
Akcje zwykłe serii B o wartości nominalnej 1 złoty każda	2 456 380	2 456 380
Akcje zwykłe serii C o wartości nominalnej 1 złoty każda	6 058 000	6 058 000
Akcje zwykłe serii D o wartości nominalnej 1 złoty każda	2 047 619	2 047 619
Akcje zwykłe serii E o wartości nominalnej 1 złoty każda	4 327 093	4 327 093
Akcje zwykłe serii F o wartości nominalnej 1 złoty każda	68 000	68 000
Akcje zwykłe serii G o wartości nominalnej 1 złoty każda	150 000	150 000
	<b>23 901 084</b>	<b>23 901 084</b>

#### Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 1 złoty i zostały w pełni opłacone lub pokryte wkładem rzeczowym.

#### Prawa akcjonariuszy

Akcje wszystkich serii są jednakowo uprzywilejowane co do głosu oraz co do dywidendy i prawa zwrotu z kapitału.

#### Akcjonariusze o znaczącym udziale

Lista akcjonariuszy posiadających, co najmniej 5% ogólnej liczby akcji Jednostki Dominującej, na dzień 20 marca 2017 roku.

L.p.	Akcjonariusz	Liczba posiadanych akcji i głosów	% udział w kapitale zakładowym	% udział w ogólnej liczbie głosów
1.	MaForm SARL	7 763 889	32,48%	32,48%
2.	Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK	2 300 000	9,62%	9,62%
3.	SKARBIEC Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. *	2 149 448	8,99%	8,99%
4.	ING Otwarty Fundusz Emerytalny	1 200 000	5,02%	5,02%

\* w tym Bentham Sp. z o. o. 2.050.000 akcji, 8,58% akcji w kapitale zakładowym i w ogólnej liczbie głosów

### 29.2 Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

W okresie objętym raportem nie nastąpiła zmiana wysokości kapitału.

### 29.3 Pozostałe kapitały

#### Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych

	Stan na dzień	
	31.12.2016	31.12.2015
Skumulowany wynik osiągnięty na instrumentach finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne na początek okresu obrotowego	4 595	3 925
Kwota ujęta w kapitale własnym w okresie sprawozdawczym z tytułu transakcji zabezpieczających	(17 059)	5 088
Kwota przeniesiona do rachunku zysków i strat z tytułu:		
- nieefektywności zrealizowanych transakcji	(113)	(2 255)
- realizacji transakcji podlegających zabezpieczeniu	(17)	(2 012)

- zaprzestania rachunkowości zabezpieczeń

Odroczony podatek dochodowy - 3 266 (151)

<b>Skumulowany wynik osiągnięty na instrumentach finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne na koniec okresu obrotowego</b>	<b>(9 328)</b>	<b>4 595</b>
--	----------------	--------------

**Pozostałe kapitały rezerwowe i zapasowe**

	<b>Kapitał zapasowy tworzony ustawowo</b>	<b>Pozostałe kapitały rezerwowe</b>	<b>Razem</b>
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	1 250	193 794	195 044
Odpis z zysku na inwestycje i finansowanie działalności bieżącej Grupy	-	54 035	54 035
<b>Na dzień 31 grudnia 2016 roku</b>	<b>1 250</b>	<b>247 829</b>	<b>249 079</b>

	<b>Kapitał zapasowy tworzony ustawowo</b>	<b>Pozostałe kapitały rezerwowe</b>	<b>Razem</b>
Na dzień 1 stycznia 2015 roku	1 250	166 562	167 812
Odpis z zysku na inwestycje i finansowanie działalności bieżącej Grupy	-	27 232	27 232
<b>Na dzień 31 grudnia 2015 roku</b>	<b>1 250</b>	<b>193 794</b>	<b>195 044</b>

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, Jednostka Dominująca jest obowiązana utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu spółki dominującej, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki dominującej. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie; jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

Na podstawie uchwał Walnego Zgromadzenia Jednostki Dominującej kapitał rezerwowy może być przeznaczony w szczególności na podwyższenie kapitału zakładowego lub dywidendę dla akcjonariuszy.

**29.4 Zyski zatrzymane**

	<b>Stan na dzień</b>	
	<b>31.12.2016</b>	<b>31.12.2015</b>
Zysk netto	110 398	84 405
Niepodzielony wynik finansowy	41 121	33 982
	<b>151 519</b>	<b>118 387</b>

Niepodzielony wynik finansowy pochodzi z wyceny majątku trwałego do wartości godziwych ustalonych na moment przejścia Grupy na MSSF pomniejszonego o podatek odroczony.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy (31 grudnia 2015: nie wystąpiły)

**29.5 Udziały mniejszości**

	<b>Zmiana stanu</b>	
	<b>2016</b>	<b>2015</b>
Na dzień 1 stycznia	3 662	3 694
Wypłata dywidendy akcjonariuszom niekontrolującym	-	-
Udział w wyniku jednostek zależnych	(13)	(32)
Podwyższenie kapitału w spółce zależnej transakcja z udziałowcami niekontrolującymi	(443)	-
<b>Na dzień 31 grudnia</b>	<b>3 206</b>	<b>3 662</b>

**29.6 Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji**

MSR 29 „Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji” wymaga, by jednostki gospodarcze, które prowadziły działalności w warunkach hiperinflacji przeliczyły składniki kapitału własnego (z wyłączeniem zysków zatrzymanych oraz wszelkich nadwyżek z aktualizacji wyceny aktywów) stosując ogólny indeks cen począwszy od dat, w których kapitały te zostały wniesione lub powstały w inny sposób. Przyjmuje się, że w Polsce hiperinflacja występowała w latach 1989 – 1996.

Zdaniem Zarządu wątpliwości budzić może ujmowanie wspomnianej korekty jako niepokrytej straty z lat ubiegłych w sytuacji, gdy nie jest jasne, jakie skutki wywołuje korekta na gruncie KSH. W tej sytuacji zdaniem Zarządu ujęcie korekty hiperinflacyjnej bezpośrednio w kapitałach Grupy prezentowanych w bilansie mogłoby być mylące dla czytelników tego sprawozdania, z tego powodu biorąc pod uwagę zapisy MSR 1. 17 odpowiednie kwoty i sposób przeliczenia zostały ujęte jedynie w poniższej tabeli (w tys. zł.). Uwzględniając poniżej przedstawioną informację sprawozdanie finansowe rzetelnie przedstawia sytuację majątkową i finansową oraz przepływy pieniężne Grupy i jest zgodne z MSSF.

Kapitał podstawowy w księgach na koniec 1996 roku	17 308
Kapitał podstawowy po uwzględnieniu wskaźników hiperinflacji	25 758
<b>Efekt korekty hiperinflacyjnej na kapitale podstawowym</b>	<b>(8 450)</b>
Kapitał zapasowy w księgach na koniec 1996 roku	50 273
Kapitał zapasowy po uwzględnieniu wskaźników hiperinflacji	60 277
<b>Efekt korekty hiperinflacyjnej na kapitale zapasowym</b>	<b>(10 004)</b>
<b>Łączny efekt korekty hiperinflacyjnej na zyskach zatrzymanych</b>	<b>(18 454)</b>

**30. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki**

Krótkoterminowe	Nominalna stopa procentowa %	Termin spłaty	31.12.2016	31.12.2015
mBank S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 2 400 tys. EUR - 1M EURIBOR część krótkoterminowa		do 31.12.2018	2 654	2 557
mBank S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 5 000 tys. EUR- część krótkoterminowa	w zależności od waluty wykorzystania O/N WIBOR lub O/N EURIBOR lub O/N LIBOR	do 12.12.2019	-	5 065
PKO BP S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 3 500 tys. EUR – część krótkoterminowa	1M EURIBOR	do 22.12.2018	4 075	3 140
PKO BP S.A.– kredyt obrotowy w wysokości 100 000 tys. zł. - część krótkoterminowa	w zależności od waluty wykorzystania 1M WIBOR lub 1M EURIBOR	do 09.06.2019	-	51 138
ING Bank Śląski S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 100 000 tys. zł- część krótkoterminowa	w zależności od waluty wykorzystania 1M WIBOR lub 1M EURIBOR lub 1M LIBOR	do 30.06.2019	-	41 635
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny cz. A w wysokości 985 tys. EUR- część krótkoterminowa	3M EURIBOR	do 29.09.2017	2 615	1 574

ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny cz. A1 w wysokości 1 265 tys. EUR- część krótkoterminowa	3M EURIBOR	do 31.03.2020	133	-
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny cz. B w wysokości 4 250 tys. EUR- część krótkoterminowa	3M EURIBOR	do 31.12.2021	2 089	-
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny B w wysokości 15 500 tys. zł	1M WIBOR	do 15.09.2017	15 500	-
<b>Razem krótkoterminowe</b>			<b>27 066</b>	<b>105 109</b>

Długoterminowe	Nominalna stopa procentowa %	Termin spłaty	31.12.2016	31.12.2015
PKO BP S.A.– kredyt obrotowy w wysokości 100 000 tys. zł. - część długoterminowa	w zależności od waluty wykorzystania 1M WIBOR lub 1M EURIBOR	do 09.06.2019	61 936	-
ING Bank Śląski S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 100 000 tys. zł- część długoterminowa	w zależności od waluty wykorzystania 1M WIBOR lub 1M EURIBOR lub 1M LIBOR	do 30.06.2019	79 736	-
mBank S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 5 000 tys. EUR- część długoterminowa	w zależności od waluty wykorzystania O/N WIBOR lub O/N EURIBOR lub O/N LIBOR	do 12.12.2019	5 533	-
PKO BP S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 3 500 tys. EUR – część długoterminowa	1M EURIBOR	do 22.12.2018	2 447	6 180
mBank S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 2 400 tys. EUR- część długoterminowa	1M EURIBOR	do 31.12.2018	3 156	4 914
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny cz. A1 w wysokości 1 265 tys. EUR- część krótkoterminowa	3M EURIBOR	do 31.03.2020	399	-
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny cz. B w wysokości 4 250 tys. EUR- część długoterminowa	3M EURIBOR	do 31.12.2021	16 715	2 623
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny A w wysokości 130 000 tys. zł	1M WIBOR	do 16.12.2019	125 643	-

PKO BP S.A. i BGK – kredyt inwestycyjny 140 000 tys. EUR	3 M EURIBOR	do 17.10.2024	95 698	-
<b>Razem długoterminowe</b>			<b>391 263</b>	<b>29 325</b>

<b>Zabezpieczenia kredytów</b>		<b>na dzień 31 grudnia 2016 roku</b>		
--------------------------------	--	--------------------------------------	--	--

PKO BP S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 3 500 tys. EUR.	<ol style="list-style-type: none"> <li>Zastaw rejestrowy na zakupionym mieniu ruchomym o wartości nie niższej niż 5 130 tys. EUR</li> <li>Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej</li> <li>Weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową</li> </ol>
mBank S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 2 400 tys. EUR.	<ol style="list-style-type: none"> <li>Zastaw rejestrowy na zakupionym maszynach i urządzeniach do najwyższej sumy zabezpieczenia 3 600 tys. EUR</li> <li>Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej</li> </ol>
PKO BP S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 100 000 tys. zł.	<ol style="list-style-type: none"> <li>Hipoteka umowna łączna kaucyjna do kwoty 120 000 tys. zł. na prawie użytkowania wieczystego zabudowanych nieruchomości oraz zlokalizowanych na tych nieruchomościach budynkach stanowiących odrębny od gruntu przedmiot własności położonych w Hajnówce przy ul. 3-go Maja oraz w Ostrowi Mazowieckiej przy ul. Białej</li> <li>Weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową</li> <li>Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej</li> <li>Zastaw rejestrowy na zapasach rzeczy oznaczonych co do gatunku znajdujących się w Oddziale w Hajnówce o wartości 32 456 tys. zł.</li> </ol>
ING Bank Śląski S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 100 000 tys. zł.	<ol style="list-style-type: none"> <li>Zastaw rejestrowy na mieniu ruchomym w fabryce w Suwałkach i Ostrowi Mazowieckiej do najwyższej sumy 120 000 tys. zł</li> <li>Hipoteka kaucyjna łączna do kwoty 54 000 tys. zł. ustanowiona na prawie użytkowania wieczystego gruntu oraz prawie własności budynków w fabryce w Suwałkach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia</li> <li>Zastaw rejestrowy na zapasach w fabryce w Suwałkach i Ostrowi Mazowieckiej o minimalnej wartości 65 000 tys. zł, do najwyższej sumy 120 000 tys. zł.</li> <li>Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej</li> </ol>
mBank S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 5 000 tys. EUR.	<ol style="list-style-type: none"> <li>Weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową</li> <li>Zastaw rejestrowy na środkach trwałych do najwyższej sumy zabezpieczenia 6 000 tys. EUR</li> </ol>
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny w łącznej wysokości 7 250 tys. EUR	<ol style="list-style-type: none"> <li>Hipoteka łączna do kwoty 6 000 tys. EUR na prawie własności gruntu oraz budynków i lokali przy ul. Gen. W. Andersa w Białymstoku</li> <li>Zastaw rejestrowy na wyposażeniu magazynu wysokiego składowania w Ostrowi Mazowieckiej</li> <li>Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej</li> <li>Poręczenie udzielone przez Spółkę Dominującą.</li> </ol>
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny A i B o łącznej wartości 145 500 tys. zł	<ol style="list-style-type: none"> <li>Hipoteka łączna do kwoty 174.600 tys. zł. na prawie użytkowania wieczystego gruntu oraz prawie własności budynków i urządzeń stanowiących nieruchomości położone: we Wrocławiu przy ul. Brücknera, ul. Robotniczej; w Przemysłu przy ul. Bakończyckiej, na spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu użytkowego położonym w Krakowie przy ul. Aleksandry.</li> <li>Zastaw rejestrowy na prawie ochronnym na znakach towarowych słowno – graficznych zawierających oznaczenie „FORTE”, do najwyższej sumy zabezpieczenia 174 600 tys. zł</li> <li>Zastaw finansowy na certyfikatach inwestycyjnych do najwyższej sumy zabezpieczenia 174 600 tys. zł</li> <li>Zastaw finansowy i rejestrowy na akcjach spółek nabytych przez spółkę lub spółki będące aktywami Funduszu, do najwyższej sumy zabezpieczenia 174 600 tys. zł</li> <li>Cesja praw z wierzytelności z umowy licencyjnej na znaki towarowe słowno – graficzne zawierające oznaczenie „FORTE”, zawartej pomiędzy TERCEIRA a FABRYKAMI MEBLI „FORTE” S.A.;</li> <li>Cesja praw z wierzytelności z polisy ubezpieczeniowej obejmującej nieruchomości, na których ustanowiono hipoteki;</li> </ol>

## 7. Weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową

PKO BP S.A. i BGK – kredyt inwestycyjny 140 000 tys. EUR

1. Poręcznie udzielone przez Jednostkę Dominującą do kwoty 105.000 tys. EUR za zobowiązania TANNE Sp. z o.o. wobec PKO BP S.A., wynikające z umowy kredytowej,
2. Poręcznie udzielone przez Jednostkę Dominującą do kwoty 105.000 tys. EUR za zobowiązania TANNE Sp. z o.o. wobec BGK wynikające z umowy kredytowej,
3. Poręcznie udzielone przez Jednostkę Dominującą do kwoty 18.564 tys. EUR za zobowiązania TANNE Sp. z o.o. wobec PKO BP S.A. wynikające z Umowy Hedgingowej,
4. Poręcznie udzielone przez Jednostkę Dominującą do kwoty 21.750 tys. EUR za zobowiązania TANNE Sp. z o.o. wobec BGK wynikające z Umowy Hedgingowej,
5. Umowa gwarancji podpisana przez Jednostkę Dominującą,
6. Umowa podporządkowania wierzytelności przysługujących Jednostce Dominującej wobec TANNE Sp. z o.o. wierzytelnościom PKO BP i BGK wynikającym z Umowy Kredytu oraz Umów Hedgingowych,
7. Ustanowienie przez Jednostkę Dominującą, jako zabezpieczenia wierzytelności Banków ograniczonych praw rzeczowych w postaci zastawów finansowych i zastawów rejestrowych na udziałach TANNE Sp. z o.o. posiadanych przez Jednostkę Dominującą,
8. Złożenie przez Jednostkę Dominującą na rzecz PKO BP oświadczenia o poddaniu się egzekucji z całego majątku Spółki do kwoty 105.000 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Kredytu,
9. Złożenie przez Jednostkę Dominującą na rzecz BGK oświadczenia o poddaniu się egzekucji z całego majątku Spółki do kwoty 105.000 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Kredytu,
10. Złożenie przez Jednostkę Dominującą na rzecz PKO BP oświadczenia o poddaniu się egzekucji z całego majątku Spółki do kwoty 18.564 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Hedgingowej,
11. Złożenie przez Jednostkę Dominującą na rzecz BGK oświadczenia o poddaniu się egzekucji z całego majątku Spółki do kwoty 21.750 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Hedgingowej,
12. Złożenie przez Jednostkę Dominującą na rzecz PKO BP oświadczenia o poddaniu się egzekucji z udziałów zastawionych zastawem rejestrowym ustanowionym na rzecz PKO BP jako administratora zastawu (na zabezpieczenie wierzytelności wynikających z Umowy Kredytu), do kwoty 210.000 tys. EUR,
13. Złożenie przez Jednostkę Dominującą na rzecz PKO BP oświadczenia o poddaniu się egzekucji z udziałów zastawionych zastawem rejestrowym ustanowionym na rzecz PKO BP jako administratora zastawu (na zabezpieczenie wierzytelności wynikających z Umów Hedgingowych), do kwoty 40.314 tys. EUR,
14. Ustanowienie na rzecz PKO BP, jako administratora zastawu, zastawu rejestrowego na zbiorze rzeczy i praw wchodzących w skład przedsiębiorstwa TANNE Sp. z o.o.,
15. Zawarcie umowy zarządu nad przedsiębiorstwem TANNE Sp. z o.o lub umowy dzierżawy przedsiębiorstwa, w przypadku dochodzenia przez PKO BP, jako administratora zastawu, zaspokojenia z przedmiotu zastawu, z podmiotami wskazanymi przez PKO BP w sposób określony w umowie zastawniczej, jak również udzielenie pełnomocnictw zgodnie z umową zastawniczą,
16. Ustanowienie ograniczonych praw rzeczowych w postaci hipotek na przysługującym TANNE Sp. z o.o. prawie własności nieruchomości położonej w Suwałkach, składającej się z działki gruntu o nr. 32812/6,
17. Zawarcie i wykonanie umowy cesji praw z umów, na mocy której TANNE Sp. z o.o. dokona na rzecz PKO BP, jako cesjonariusza i agenta ds. zabezpieczeń, przelewu przysługujących TANNE (obecnie lub w przyszłości) praw pieniężnych i roszczeń pieniężnych z tytułu dokumentów, których jest stroną lub beneficjentem,
18. Ustanowienie przez TANNE Sp. z o.o. ograniczonych praw rzeczowych w postaci zastawów finansowych i zastawów rejestrowych na prawach z rachunków bankowych otwartych i prowadzonych dla Spółki, jak również udzielenie pełnomocnictw do zarządzania i dokonywania rozporządzeń w odniesieniu do rachunków otwartych i prowadzonych dla Spółki,
19. Zawarcie i wykonanie przez TANNE Sp. z o.o. umowy podporządkowania wierzytelności przysługujących wierzycielom wobec Spółki wierzytelnościom Banków wynikającym z Umowy Kredytu oraz Umów Hedgingowych,
20. Zawarcie i wykonanie przez TANNE Sp. z o.o. umów bezpośrednich z PKO BP (działającym na rachunek Banków jako agent ds. zabezpieczeń) oraz kontrahentami Spółki,
21. Złożenie przez TANNE Sp. z o.o. na rzecz PKO BP i BGK oświadczenia o poddaniu się egzekucji co do zobowiązania pieniężnego Spółki wobec PKO BP wynikającego z Umowy Kredytu, o spłatę wszelkich należności PKO BP związanych z kredytem, do kwoty 105.000

tys. EUR,

22. Złożenie przez TANNE Sp. z o.o na rzecz PKO BP oświadczenia o poddaniu się egzekucji co do zobowiązania pieniężnego Spółki wobec PKO BP wynikającego z Umowy Hedgingowej, do kwoty 18.564 tys. EUR,
23. Złożenie przez TANNE Sp. z o.o na rzecz BGK oświadczenia o poddaniu się egzekucji co do zobowiązania pieniężnego Spółki wobec BGK wynikającego z Umowy Hedgingowej, do kwoty 21.750.tys. EUR

Przy nominalnej stopie procentowej należy uwzględnić dodatkowo wynegocjowane marże bankowe, które odzwierciedlają ryzyko związane z finansowaniem Grupy.

#### Podział kredytów ze względu na rodzaj waluty (w przeliczeniu na zł, w tysiącach zł)

Waluta	Stan na dzień	
	31.12.2016	31.12.2015
PLN	141 143	-
EUR	253 853	117 667
USD	23 333	16 767
	<b>418 329</b>	<b>134 434</b>

W dniu 10.06.2016 roku Zarząd Jednostki Dominującej podpisał z Powszechną Kasą Oszczędności Bank Polski S.A. aneks do umowy kredytu w rachunku bieżącym z dnia 14.02.2000 r. Na mocy niniejszego aneksu została podwyższona maksymalna kwota kredytu do kwoty 100 000 tysięcy zł oraz został wydłużony okres kredytowania do 09.06.2019 roku. Opis zabezpieczeń kredytu zaprezentowany został w powyższej nocie.

W dniu 28.06.2016 roku DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. podpisała z ING Bank Śląski SA aneks do umowy kredytu inwestycyjnego do łącznej wysokości 7 250 tys. EUR. Opis warunków i zabezpieczeń zaciągniętego kredytu znajduje się w tabeli powyżej. Aneksem zmieniono definicję daty końcowej kredytu i okresu jego dostępności.

W dniu 12.08.2016 roku Zarząd Jednostki Dominującej zawarł z ING Bank Śląski S.A. kolejną umowę uzupełniającą do umowy kredytowej z dnia 24.06.2003 r. Przedmiotem umowy uzupełniającej było podwyższenie kwoty kredytu do 100 000 tysięcy zł oraz wydłużenie okresu dostępności kredytu do 30.06.2019 roku.

W dniu 15.12.2016 roku Zarząd Jednostki Dominującej podpisał z mBank S.A. aneks do umowy kredytu w rachunku bieżącym z dnia 20.12.2013 r. Na mocy niniejszego aneksu została podwyższona maksymalna kwota kredytu do kwoty 5 000 tysięcy EUR oraz został wydłużony okres kredytowania do 12.12.2019 roku.

W dniu 17.10.2016 roku TANNE Sp. z o. o. podpisała z Powszechną Kasą Oszczędności Bank Polski S.A. i Bankiem Gospodarstwa Krajowego umowę kredytu w maksymalnej wysokości 140.000 tysięcy EUR z przeznaczeniem na pokrycie części kosztów budowy fabryki płyt wiórowych. Ostateczny termin spłaty kredytu ustalono do października 2024 r. Opis zabezpieczeń kredytu zaprezentowany został w powyższej nocie.

W dniu 16.12.2016 roku TERCEIRA Sp. z o. o. podpisała z ING Bankiem Śląskim S.A umowę, na mocy której ING udostępnił Spółce linię kredytową w maksymalnej wysokości 145.500 tys. zł. z przeznaczeniem na nabycie niepublicznych certyfikatów inwestycyjnych emitowanych w seriach przez SEZAM XX Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych zarządzany przez SKARBIEC Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. z siedzibą w Warszawie. Ostateczny termin spłaty kredytu ustalono do grudnia 2019 r. Opis zabezpieczeń kredytu zaprezentowany został w powyższej nocie.

### 31. Rezerwy oraz rozliczenia międzyokresowe

#### 31.1 Zmiany stanu rezerw

Rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia została opisana w nocie 17.2.



**31.2 Rozliczenia międzyokresowe**

<b>Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe</b>	<b>Stan na dzień</b>	
	<b>31.12.2016</b>	<b>31.12.2015</b>
<b>Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu:</b>		
Dotacja do zakupionych środków trwałych	13	37
<b>Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe</b>	<b>31.12.2016</b>	<b>31.12.2015</b>
<b>Rozliczenia międzyokresowe kosztów z tytułu:</b>		
Prowizje	3 331	2 380
Bonusy dla odbiorców	30 041	18 552
Premie	7 670	5 102
Urlopy	2 577	2 051
Koszty badania bilansu	46	158
Usługi obce	11 253	4 369
Pozostałe koszty	883	251
<b>Rezerwy krótkoterminowe:</b>		
Krótkoterminowa rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia	422	122
Naprawy gwarancyjne	2 133	1 850
Pozostałe rezerwy		-
<b>Rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu:</b>		
Dotacja do zakupionych środków trwałych	24	24
	<b>58 380</b>	<b>34 859</b>

Grupa tworzy rezerwę na koszty przewidywanych napraw gwarancyjnych oraz zwroty produktów sprzedanych w ciągu ostatniego roku w oparciu o poziom napraw gwarancyjnych oraz zwrotów odnotowanych w latach ubiegłych. Założenia zastosowane do obliczenia rezerwy na naprawy gwarancyjne i zwroty oparte zostały na bieżących poziomach sprzedaży i aktualnych dostępnych informacjach na temat zwrotów i 1-rocznym okresie gwarancji i rękojmi na wszystkie sprzedane produkty.

Grupa na dzień bilansowy zakończony 31 grudnia 2016 roku utworzyła rezerwę na premię dla Zarządu Jednostki Dominującej w wysokości 7 670 tys. zł.

Kwota 30 041 tys. zł. jest rezerwą utworzoną przez Grupę na przyszłe bonusy, które są należne z tytułu zrealizowanej w roku 2016 sprzedaży, a których wypłata zostanie zrealizowana poprzez ich potrącenie od zapłat, które nastąpią po dniu bilansowym.

Kwota 11 253 tys. zł. jest rezerwą utworzoną przez Grupę na koszty usług obcych, w szczególności: marketingowych, transportowych, ubezpieczenia należności oraz utylizacji.

**32. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (krótkoterminowe)**

	<b>Stan na dzień</b>	
	<b>31.12.2016</b>	<b>31.12.2015</b>
<b>Zobowiązania z tytułu dostaw i usług</b>	<b>70 166</b>	<b>53 720</b>
Wobec jednostek powiązanych	411	339
Wobec jednostek pozostałych	69 168	53 063
Zaliczki otrzymane na dostawy	587	318
<b>Zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i innych</b>	<b>6 558</b>	<b>5 556</b>
Podatek VAT	606	427
Podatek dochodowy od osób fizycznych	1 284	1 075
Ubezpieczenia społeczne	4 041	3 676
Pozostałe	627	378

<b>Pozostałe zobowiązania</b>	<b>37 406</b>	<b>14 777</b>
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	13 200	11 951
Zobowiązania inwestycyjne	22 159	1 584
Inne zobowiązania	2 047	1 242
	<b>114 130</b>	<b>74 053</b>
<b>Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych</b>	<b>10 176</b>	<b>3 777</b>
<b>Zobowiązania razem</b>	<b>124 306</b>	<b>77 830</b>

### Zasady i warunki płatności powyższych zobowiązań finansowych

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawione są w punkcie 38 dodatkowych not objaśniających. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach od 7 do 45 dni. Pozostałe zobowiązania nie są oprocentowane i rozliczane są z 1 miesięcznym terminem płatności.

Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatków od towarów i usług jest płacona właściwym władzom podatkowym w okresach miesięcznych.

Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresach wymagalności w ciągu całego roku obrotowego.

### 33. Zobowiązania warunkowe

- W dniu 27.03.2013 roku Jednostka Dominująca udzieliła czterech poręczeń kredytów zaciągniętych przez FURNIREX Sp. z o.o. z siedzibą w Hajnówce na sfinansowanie inwestycji technologicznej w łącznej wysokości 18 299 tys. zł. FURNIREX Sp. z o.o. złożyła Spółce Dominującej ofertę, zgodnie z którą zainwestowała środki otrzymane z kredytów technologicznych w nowoczesne inwestycje, które zostały zlokalizowane w wynajętej od Forte S.A. powierzchni produkcyjnej w Hajnówce. FURNIREX Sp. z o.o. z wykorzystaniem nowoczesnych technologii wykonuje usługi przerobu powierzzonego materiału na rzecz FORTE i innych producentów mebli. Poręczenia udzielone zostały na rzecz BRE Banku S.A. (aktualnie mBank S.A.) z okresem ważności do 30.06.2018 roku. Saldo kredytów na dzień 31.12.2016 roku wynosi 1 464 tysięcy zł.
- W dniu 28.06.2016 roku Jednostka Dominująca udzieliła poręczenia i zobowiązała się wykonać wszelkie zobowiązania pieniężne spółki zależnej DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie przy ul. Nowogrodzkiej 50 lok.515 wynikające z umowy kredytowej z dnia 14.12.2015 roku zawartej pomiędzy DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. i ING Bank Śląski SA. Jednostka Dominująca zobowiązała się do zaspokojenia wszelkich zobowiązań Kredytobiorcy, obejmujących w szczególności całkowitą spłatę kwoty głównej kredytu, odsetek, prowizji, opłat i innych kosztów do kwoty 8 700 tysięcy EUR do dnia 29.10.2024 roku. Saldo kredytu na dzień 31.12.2016 roku wynosi 21 951 tysięcy zł.
- W okresie sprawozdawczym zakończonym 31.12.2016 roku Jednostka Dominująca udzieliła następujących zabezpieczeń zobowiązań inwestycyjnych spółki zależnej TANNE Sp. z o. o.:
  - na rzecz SIEMPELKAMP Maschinen- und Anlagenbau GmbH z umowy na zaprojektowanie, dostawę, instalację oraz uruchomienie części linii produkcyjnej do produkcji płyt wiórowych. Łączna wartość netto umowy wynosi 23 650 tys. EUR. Termin zakończenia realizacji inwestycji przewidziano na lipiec 2018 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 11 636 tys. EUR.
  - na rzecz Büttner Energie - und Trocknungstechnik GmbH z umowy na zaprojektowanie, dostawę, instalację oraz uruchomienie części linii produkcyjnej do produkcji płyt wiórowych. Łączna wartość netto umowy wynosi 15 000 tys. EUR. Termin zakończenia realizacji inwestycji przewidziano na marzec 2018 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 7 380 tys. EUR
  - na rzecz PAL SRL z umowy na zaprojektowanie, dostawę, instalację oraz uruchomienie części linii produkcyjnej do produkcji płyt wiórowych. Łączna wartość netto inwestycji wynosi 22 947 tys. EUR . Termin zakończenia realizacji inwestycji przewidziano na maj 2018 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 13 768 tys. EUR
  - na rzecz BUDIMEX S.A. z umowy na kompleksową realizację zadania inwestycyjnego w systemie generalnego wykonawstwa w postaci zaprojektowania i budowy budynku produkcyjno- magazynowego o powierzchni ok. 33 600 m2 w stanie całkowicie wykończonym. Łączna wartość netto umowy wynosi 28550 tys. zł. Termin zakończenia inwestycji przewidziano na luty 2017 roku. Termin wygaśnięcia zobowiązania przypada na 28.02.2017 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 7 657 tys. zł.
  - na rzecz EWK Umwelttechnik GmbH z umowy na kompleksową realizację zadania inwestycyjnego w postaci zaprojektowania i instalacji systemu oczyszczania powietrza. Łączna wartość netto umowy wynosi 4 700 tys. EUR. Termin wygaśnięcia zobowiązania przypada na 31.12.2019 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 4 230 tys. EUR.

- na rzecz Robert Burkle GmbH z umowy na kompleksową realizację zadania inwestycyjnego w postaci zaprojektowania i instalacji linii kaszerowania. Łączna wartość netto umowy wynosi 3 125 tys. EUR. Termin wygaśnięcia zobowiązania przypada na 31.12.2017 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 2 187 tys. EUR.
- W okresie sprawozdawczym zakończonym 31.12.2016 roku ustanowione zostały następujące zabezpieczenia zobowiązań kredytowych spółki zależnej TANNE Sp. z o.o.:
  - poręcznie udzielone przez Jednostkę Dominującą do kwoty 105 000 tys. EUR za zobowiązania TANNE wobec PKO BP wynikające z Umowy Kredytu,
  - poręcznie udzielone przez Jednostkę Dominującą do kwoty 105 000 tys. EUR za zobowiązania TANNE wobec BGK wynikające z Umowy Kredytu,
  - poręcznie udzielone przez Jednostkę Dominującą do kwoty 18 564 tys. EUR za zobowiązania TANNE wobec PKO BP wynikające z Umowy Hedgingowej,
  - poręcznie udzielone przez Jednostkę Dominującą do kwoty 21 750 tys. EUR za zobowiązania TANNE wobec BGK wynikające z Umowy Hedgingowej,
  - Umowa gwarancji podpisana przez Jednostkę Dominującą,
  - Umowa podporządkowania wierzytelności przysługujących Jednostce Dominującej wobec TANNE wierzytelnościom PKO BP i BGK wynikającym z Umowy Kredytu oraz Umów Hedgingowych,
  - ustanowienie przez Jednostkę Dominującą, jako zabezpieczenia wierzytelności Banków ograniczonych praw rzeczowych w postaci zastawów finansowych i zastawów rejestrowych na udziałach TANNE posiadanych przez Jednostkę Dominującą,
  - złożenie przez Jednostkę Dominującą na rzecz PKO BP oświadczenia o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5) Kodeksu postępowania cywilnego, z całego swojego majątku do kwoty 105 000 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Kredytu,
  - złożenie przez Jednostkę Dominującą na rzecz BGK oświadczenia o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5) Kodeksu postępowania cywilnego, z całego swojego majątku do kwoty 105 000 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Kredytu,
  - złożenie przez Jednostkę Dominującą na rzecz PKO BP oświadczenia o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5) Kodeksu postępowania cywilnego, z całego swojego majątku do kwoty 18 564 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Hedgingowej,
  - złożenie przez Jednostkę Dominującą na rzecz BGK oświadczenia o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5) Kodeksu postępowania cywilnego, z całego majątku Jednostki Dominującej do kwoty 21 750 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Hedgingowej,
  - złożenie przez Jednostkę Dominującą na rzecz PKO BP oświadczenia o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 6) Kodeksu postępowania cywilnego, z udziałów zastawionych zastawem rejestrowym ustanowionym na rzecz PKO BP jako administratora zastawu (na zabezpieczenie wierzytelności wynikających z Umowy Kredytu), do kwoty 210 000 tys. EUR,
  - złożenie przez Jednostkę Dominującą na rzecz PKO BP oświadczenia o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 6) Kodeksu postępowania cywilnego, z udziałów zastawionych zastawem rejestrowym ustanowionym na rzecz PKO BP jako administratora zastawu (na zabezpieczenie wierzytelności wynikających z Umów Hedgingowych), do kwoty 40 314 tys. EUR,
  - ustanowienie na rzecz PKO BP, jako administratora zastawu, zastawu rejestrowego na zbiorze rzeczy i praw wchodzących w skład przedsiębiorstwa TANNE,
  - zawarcie umowy zarządu nad przedsiębiorstwem TANNE lub umowy dzierżawy przedsiębiorstwa TANNE, w przypadku dochodzenia przez PKO BP, jako administratora zastawu, zaspokojenia z przedmiotu zastawu, z podmiotami wskazanymi przez PKO BP w sposób określony w umowie zastawniczej, jak również udzielenie pełnomocnictw zgodnie z umową zastawniczą,
  - ustanowienie ograniczonych praw rzeczowych w postaci hipotek na przysługującym TANNE prawie własności nieruchomości położonej w Suwałkach, składającej się z działki gruntu o nr. 32812/6,
  - zawarcie i wykonanie umowy cesji praw z umów, na mocy której TANNE dokona na rzecz PKO BP, jako cesjonariusza i agenta ds. zabezpieczeń, przelewu przysługujących TANNE (obecnie lub w przyszłości) praw pieniężnych i roszczeń pieniężnych z tytułu dokumentów, których jest stroną lub beneficjentem,
  - ustanowienie przez TANNE ograniczonych praw rzeczowych w postaci zastawów finansowych i zastawów rejestrowych na prawach z rachunków bankowych otwartych i prowadzonych dla TANNE, jak również udzielenie pełnomocnictw do zarządzania i dokonywania rozporządzeń w odniesieniu do rachunków otwartych i prowadzonych dla TANNE,

- zawarcie i wykonanie przez TANNE umowy podporządkowania wierzytelności przysługujących wierzycielom wobec TANNE wierzytelnościom Banków wynikającym z Umowy Kredytu oraz Umów Hedgingowych,
- zawarcie i wykonanie przez TANNE umów bezpośrednich z PKO BP (działającym na rachunek Banków jako agent ds. zabezpieczeń) oraz kontrahentami TANNE,
- złożenie przez TANNE na rzecz PKO BP oświadczenia o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5) Kodeksu postępowania cywilnego, co do zobowiązania pieniężnego TANNE wobec PKO BP wynikającego z Umowy Kredytu, o spłatę wszelkich należności PKO BP związanych z kredytem, do kwoty 105 000 tys. EUR,
- złożenie przez TANNE na rzecz BGK oświadczenia o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5) Kodeksu postępowania cywilnego, co do zobowiązania pieniężnego TANNE wobec BGK wynikającego z Umowy Kredytu, o spłatę wszelkich należności BGK związanych z kredytem, do kwoty 105 000 tys. EUR,
- złożenie przez TANNE na rzecz PKO BP oświadczenia o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5) Kodeksu postępowania cywilnego, co do zobowiązania pieniężnego TANNE wobec PKO BP wynikającego z Umowy Hedgingowej, do kwoty 18 564 tys. EUR,
- złożenie przez TANNE na rzecz BGK oświadczenia o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5) Kodeksu postępowania cywilnego, co do zobowiązania pieniężnego TANNE wobec BGK wynikającego z Umowy Hedgingowej, do kwoty 21 750 tys. EUR.

#### **34. Sprawy sądowe**

Nie występują postępowania sądowe, których łączna wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Grupy.

**35. Instrumenty finansowe****35.1 Wartość bilansowa**

<b>Klasyfikacja instrumentów finansowych wg MSR 39 na dzień 31 grudnia 2016 roku</b>									
	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	Ogółem
<b>Aktywa finansowe trwałe:</b>	-	-	<b>157 203</b>	<b>88</b>	-	-	-	-	<b>157 291</b>
Aktywa finansowe	-	-	157 203	88	-	-	-	-	157 291
<b>Aktywa finansowe obrotowe:</b>	-	-	<b>124</b>	<b>391 097</b>	-	-	-	-	<b>391 221</b>
Należności z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe	-	-	-	294 181	-	-	-	-	294 181
Należności z tytułu instrumentów pochodnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-	-	95 878	-	-	-	-	95 878
Pozostałe aktywa finansowe	-	-	124	1 038	-	-	-	-	1 162
<b>Zobowiązania finansowe długoterminowe:</b>	-	-	-	-	-	<b>(391 263)</b>	-	<b>(842)</b>	<b>(392 105)</b>
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	-	-	-	-	-	(391 263)	-	-	(391 263)
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu	-	-	-	-	-	-	-	(842)	(842)
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Zobowiązania krótkoterminowe</b>	-	-	-	-	-	<b>(121 438)</b>	<b>(11 517)</b>	<b>(1 076)</b>	<b>(134 031)</b>
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe	-	-	-	-	-	(94 372)	-	-	(94 372)
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	-	-	-	-	-	-	(11 517)	-	(11 517)
Bieżąca część kredytów bankowych i pożyczek	-	-	-	-	-	(27 066)	-	-	(27 066)
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu	-	-	-	-	-	-	-	(1 076)	(1 076)
	-	-	<b>157 327</b>	<b>391 185</b>	-	<b>(512 701)</b>	<b>(11 517)</b>	<b>(1 918)</b>	<b>22 376</b>

Klasyfikacja instrumentów finansowych wg MSR 39 na dzień 31 grudnia 2015 roku									
	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	Ogółem
<b>Aktywa finansowe trwałe:</b>	-	-	<b>3</b>	<b>43</b>	-	-	-	-	<b>46</b>
Aktywa finansowe	-	-	3	43	-	-	-	-	46
<b>Aktywa finansowe obrotowe:</b>	-	-	<b>83</b>	<b>204 847</b>	-	-	<b>5 673</b>	-	<b>210 603</b>
Należności z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe	-	-	-	149 805	-	-	-	-	149 805
Należności z tytułu instrumentów pochodnych	-	-	-	-	-	-	5 673	-	5 673
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-	-	55 032	-	-	-	-	55 032
Pozostałe aktywa finansowe	-	-	83	10	-	-	-	-	93
<b>Zobowiązania finansowe długoterminowe:</b>	-	-	-	-	-	<b>(29 325)</b>	-	<b>(1 231)</b>	<b>(30 556)</b>
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	-	-	-	-	-	(29 325)	-	-	(29 325)
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu	-	-	-	-	-	-	-	(1 231)	(1 231)
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Zobowiązania krótkoterminowe</b>	-	-	-	-	-	<b>(161 655)</b>	-	<b>(999)</b>	<b>(162 654)</b>
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe	-	-	-	-	-	(56 546)	-	-	(56 546)
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bieżąca część kredytów bankowych i pożyczek	-	-	-	-	-	(105 109)	-	-	(105 109)
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu	-	-	-	-	-	-	-	(999)	(999)
	-	-	<b>86</b>	<b>204 890</b>	-	<b>(190 980)</b>	<b>5 673</b>	<b>(2 230)</b>	<b>17 439</b>

**35.2 Wartość godziwa**

	Na dzień 31 grudnia 2016		Na dzień 31 grudnia 2015	
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa finansowe trwałe	157 203	157 203	3	3
Należności z tytułu instrumentów pochodnych	-	-	5 673	5 673
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	95 878	95 878	55 032	55 032
Pozostałe obrotowe aktywa finansowe	1 162	1 162	93	93
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	(391 263)	(391 263)	(29 325)	(29 325)
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu długoterminowe	(842)	(842)	(1 231)	(1 231)
Pozostałe zobowiązania finansowe długoterminowe	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	(11 517)	(11 517)	-	-
Bieżąca część kredytów bankowych i pożyczek	(27 066)	(27 066)	(105 109)	(105 109)
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu krótkoterminowe	(1 076)	(1 076)	(999)	(999)

Grupa nie porównuje wartości bilansowych i wartości godziwych tych klas instrumentów finansowych, które mają charakter należności lub zobowiązań krótkoterminowych.

Akcje i udziały zaliczane do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, dotyczą podmiotów nienotowanych, dla których brak jest możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości

**35.3 Hierarchia wartości godziwej**

Poniższa nota prezentuje ujawnienia dotyczące wyłącznie instrumentów finansowych wycenianych w bilansie wg wartości godziwej.

	Na dzień 31 grudnia 2016		Na dzień 31 grudnia 2015	
	Poziom 2	Poziom 3	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa finansowe trwałe	-	3	-	3
Należności z tytułu instrumentów pochodnych	-	-	5 673	-
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	(11 517)	-	-	-
	<b>(11 517)</b>	<b>3</b>	<b>5 673</b>	<b>3</b>

**Metody ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych.****Poziom I**

W okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2016 roku Grupa nie posiadała instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej kwalifikowanych do poziomu I (na dzień 31 grudnia 2015: nie występowały).

**Poziom II**

Do poziomu II Grupa kwalifikuje należności lub zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych. Zmiany wartości godziwej instrumentów spełniających kryteria rachunkowości zabezpieczeń zalicza się, w części efektywnej do kapitałów własnych Grupy, a w części nieefektywnej do rachunku zysków i strat. W momencie realizacji zabezpieczanego przychodu ze sprzedaży zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających ujmowane są w bieżącym wyniku finansowym. Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają kryteriów rachunkowości zabezpieczeń są odnoszone bezpośrednio w wynik finansowy roku obrotowego.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych ustalana jest przy zastosowaniu modeli wyceny instrumentów finansowych przy zastosowaniu ogólnie dostępnych kursów walutowych (kurs EUR- 4,4240) i stóp procentowych (1M -12 M WIBID, 1M-12M EURIBOR). Wskaźniki zmienności kursów walut pozyskiwane są z serwisów Reuters lub Bloomberg.

Do wyceny opcji europejskich Spółka stosuje model Garmana – Kohlhagena.  
Kursy po jakich są zawierane opcje walutowe zaprezentowano w nocie nr 36.2 .

### Poziom III

Do poziomu III zakwalifikowane są udziały posiadane w spółkach nienotowanych, dla których nie jest możliwe wiarygodne ustalenie ich wartości godziwej. Dla spółek tych nie istnieją aktywne rynki ani nie odnotowano porównywalnych transakcji na tego typu walorach. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej udziały te wyceniane są według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

	Na dzień	
	31.12.2016	31.12.2015
Stan na początek okresu	3	3
Odpisy aktualizujące	-	-
Sprzedaż	-	-
<b>Stan na koniec okresu</b>	<b>3</b>	<b>3</b>

W okresie sprawozdawczym nie miało miejsca przekwalifikowanie, ani przesunięcie instrumentów finansowych między poszczególnymi poziomami (w okresie porównawczym: nie występowało).



**35.4 Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat dotyczących instrumentów finansowych ujęte w rachunku zysków i strat.**

<b>Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat (w tym przychody i koszty odsetkowe) na dzień 31 grudnia 2016 roku</b>								
	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Aktywa/Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	<b>Ogółem</b>
Przychody/(koszty) z tytułu odsetek	-	-	-	546	(1 683)	-	(69)	(1 206)
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	-	-	6 934	(10 059)	-	(32)	(3 157)
(Utworzenie)/rozwiązanie odpisów aktualizujących	-	-	-	(576)	-	-	-	(576)
Dywidendy	-	-	11	-	-	-	-	11
Zyski/(straty) ze zbycia/realizacji instrumentów finansowych	-	-	-	-	-	-	-	-
Korekta sprzedaży z tytułu transakcji zabezpieczających	-	-	-	-	-	18	-	18
Zyski/(straty) z tytułu wyceny i realizacji instrumentów pochodnych	-	-	-	-	-	113	-	113
<b>Ogółem zysk/(strata) netto</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>11</b>	<b>6 904</b>	<b>(11 742)</b>	<b>131</b>	<b>(101)</b>	<b>(4 797)</b>

## Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat (w tym przychody i koszty odsetkowe) na dzień 31 grudnia 2015 roku

	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Aktywa/Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	Ogółem
Przychody/(koszty) z tytułu odsetek	-	-	-	947	(1 056)	-	(132)	<b>(241)</b>
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	-	-	(649)	(1 024)	-	-	<b>(1 673)</b>
(Utworzenie)/rozwiązanie odpisów aktualizujących	-	-	-	142	-	-	-	<b>142</b>
Dywidendy	-	-	26	-	-	-	-	<b>26</b>
Zyski/(straty) ze zbycia/realizacji instrumentów finansowych	-	-	-	-	-	-	-	-
Korekta sprzedaży z tytułu transakcji zabezpieczających	-	-	-	-	-	2 011	-	<b>2 012</b>
Zyski/(straty) z tytułu wyceny i realizacji instrumentów pochodnych	-	-	-	-	-	2 255	-	<b>2 255</b>
<b>Ogółem zysk/(strata) netto</b>	-	-	<b>26</b>	<b>440</b>	<b>(2 080)</b>	<b>4 266</b>	<b>(132)</b>	<b>2 521</b>

### 36. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Poza instrumentami pochodnymi, do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe, obligacje, środki pieniężne, bony skarbowe i lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy. Grupa posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności. Grupa zawiera również transakcje z udziałem instrumentów pochodnych, przede wszystkim *zerokosztowe strategie opcyjne*. Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym powstającym w toku działalności Grupy. Zasadą stosowaną przez Grupę obecnie i przez cały okres objęty badaniem jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Grupa monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych. Zasady rachunkowości Grupy dotyczące instrumentów pochodnych zostały omówione w nocie 8.19 i 8.20.

#### 36.1 Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Grupy na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim długoterminowych zobowiązań finansowych, które są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych (WIBOR, EURIBOR, LIBOR) powiększonych o marżę. W celu analizy wrażliwości na zmiany stopy procentowej długoterminowych zobowiązań finansowych Grupy tj. kredytów oraz zobowiązań z tytułu leasingu finansowego, założono spadek ich oprocentowania w skali roku – dla EURIBOR o 0,01 pkt. % oraz spadek oprocentowania w skali roku dla WIBOR o 0,10 pkt. % oraz wzrost oprocentowania w skali roku dla LIBOR o 0,55 pkt % (2015: WIBOR- spadek o 0,20 pkt %; EURIBOR spadek o 0,05 pkt %, LIBOR- wzrost o 0,30 pkt %).

Grupa nie posiada instrumentów zabezpieczających przed ryzykiem stóp procentowych.

#### Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość na zmiany

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe zmiany stóp procentowych przy założeniu niezmienności innych czynników w związku z zobowiązaniami o zmiennej stopie procentowej. Nie przedstawiono wpływu na kapitał własny Grupy.

	Zwiększenie o punkty procentowe	Wpływ na wynik finansowy brutto
<b>Rok zakończony dnia 31.12.2016</b>		
PLN	-0,10%	(1)
EUR	-0,01%	(24)
USD	0,55%	128
<b>Rok zakończony dnia 31.12.2015</b>		
PLN	-0,20%	(1)
EUR	-0,05%	(15)
USD	0,30%	-

#### Wartość bilansowa instrumentów finansowych Grupy narażonych na ryzyko stopy procentowej, w podziale na poszczególne kategorie wiekowe

31 grudnia 2016 - Oprocentowanie zmienne

	<1rok	1–2 lat	2-5 lat	>5 lat	Razem
Kredyty bankowe	27 066	42 959	247 790	100 514	418 329
Leasing finansowy	1 076	842	-	-	1 918

31 grudnia 2015 - Oprocentowanie zmienne

	<1rok	1–2 lat	2-5 lat	>5 lat	Razem
Kredyty bankowe	105 109	8 714	16 939	3 672	134 434
Leasing finansowy	999	1 231	-	-	2 230

Efektywna stopa procentowa dla kredytów zaciągniętych przez Grupę wynosiła na dzień 31 grudnia 2016 roku 1,5494% (2015: 0,8513 %).

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów. Pozostałe instrumenty finansowe Grupy, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

### 36.2 Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji sprzedaży. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez jednostkę operacyjną sprzedaży lub zakupów w walutach innych niż jej waluta wyceny. Około 85% zawartych przez Grupę transakcji sprzedaży wyrażonych jest w walutach innych niż waluta sprawozdawcza jednostki operacyjnej dokonującej sprzedaży.

Grupa stara się negocjować warunki zabezpieczających instrumentów pochodnych w taki sposób, by odpowiadały one warunkom zabezpieczanej pozycji i zapewniały dzięki temu maksymalną skuteczność zabezpieczenia.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto w związku ze zmianą wartości godziwej aktywów i zobowiązań pieniężnych na racjonalnie możliwe wahania kursu EUR, GBP i USD (łącznie) przy założeniu niezmienności innych czynników.

Do analizy przyjęto założenia zmiany kursów walut w oparciu o publikowane prognozy rynkowe: dla danych na dzień 31 grudnia 2016 roku przyjęto wzrost waluty EUR o 1% i waluty USD o 5% (2015: wzrost EUR o 3% i USD o 10 %) oraz spadek waluty EUR o 5 % w ciągu roku (2015: spadek o 3%).

	Procentowa zmiana kursów	Wpływ na wynik finansowy brutto	Wpływ na kapitał własny
<b>31 grudnia 2016</b>			
Należności handlowe	+1%/ +5%	1 380	-
Pożyczki udzielone	+1%	1	-
Środki pieniężne	+1%/ +5%	189	-
Instrumenty zabezpieczające	1%	-	(8 482)
Zobowiązania handlowe	+1%/ +5%	(335)	-
Kredyty bankowe	+1%/ +5%	(3 705)	-
Leasing finansowy	+1%	(24)	-
<b>Razem wpływ wzrostu kursu</b>		<b>(2 494)</b>	<b>(8 482)</b>
Należności handlowe	-5 %	(6 875)	-
Pożyczki udzielone	-5 %	(4)	-
Środki pieniężne	-5 %	(947)	-
Instrumenty zabezpieczające	-5 %	-	43 710
Zobowiązania handlowe	-5 %	1 675	-
Kredyty bankowe	-5 %	12 926	-
Leasing finansowy	-5 %	(365)	-
<b>Razem wpływ spadku kursu</b>		<b>6 410</b>	<b>43 710</b>

	Procentowa zmiana kursów	Wpływ na wynik finansowy brutto	Wpływ na kapitał własny
<b>31 grudnia 2015</b>			
Należności handlowe	+3%/ +10%	3 820	-
Pożyczki udzielone	+3%/ +10%	1	-
Środki pieniężne	+3%/ +10%	264	-
Instrumenty zabezpieczające	+3%/ +10%	-	(2 333)
Zobowiązania handlowe	+3%/ +10%	(857)	-
Kredyty bankowe	+3%/ +10%	(4 872)	-
Leasing finansowy	+3%/ +10%	(30)	-
<b>Razem wpływ wzrostu kursu</b>		<b>(1 674)</b>	<b>(2 333)</b>
Należności handlowe	- 3 %	(3 742)	-
Pożyczki udzielone	- 3 %	(1)	-
Środki pieniężne	- 3 %	(262)	-

Instrumenty zabezpieczające	- 3 %	-	25 124
Zobowiązania handlowe	- 3 %	857	-
Kredyty bankowe	- 3 %	3 699	-
Leasing finansowy	- 3 %	(1 703)	-
<b>Razem wpływ spadku kursu</b>		<b>(1 152)</b>	<b>25 124</b>

### Zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym

Podstawową metodą zarządzania ryzykiem walutowym są strategie zabezpieczające wykorzystujące instrumenty pochodne. Grupa stosuje do zabezpieczenia przyszłych transakcji walutowych symetryczne strategie opcyjne.

### Wpływ instrumentów pochodnych na sprawozdanie z sytuacji finansowej

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość godziwa otwartych pozycji w instrumentach pochodnych wyniosła (11 517) tys. zł. i w całości została ujęta jako zobowiązanie z tytułu pochodnych instrumentów finansowych.

### Wpływ instrumentów pochodnych na wynik finansowy i inne całkowite dochody

W okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2016 roku wynik na instrumentach pochodnych ukształtował się na poziomie 131 tysięcy zł. i dotyczył realizacji wygasających strategii opcyjnych objętych rachunkowością zabezpieczeń (stan na 31 grudnia 2015: 4 266 tys. zł.).

### Wpływ instrumentów pochodnych na wynik okresu

	01.01.- 31.12.2016	01.01.- 31.12.2015
Wpływy na przychody ze sprzedaży	18	2 011
Wpływy na pozostałe przychody/koszty operacyjne, z tego:	113	2 255
- z tytułu realizacji instrumentów pochodnych w okresie	113	2 255
- z tytułu wyceny instrumentów pochodnych w okresie	-	-
<b>Wpływy z instrumentów pochodnych na wynik okresu, łącznie:</b>	<b>131</b>	<b>4 266</b>

### Rachunkowość zabezpieczeń

Opis ważniejszych zasad stosowanych odnośnie rachunkowości zabezpieczeń przedstawiony został w nocie 8.20. Zgodnie z nimi zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających zalicza się, w części efektywnej do kapitałów własnych Jednostki Dominującej, a w części nieefektywnej do rachunku zysków i strat. W momencie realizacji zabezpieczanego przychodu ze sprzedaży zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających ujmowane są w bieżącym wyniku finansowym.

Nie rzadziej, niż na dzień rozpoczęcia zabezpieczenia oraz na koniec każdego miesiąca dokonuje się oceny efektywności prospektywnej porównując skumulowaną zmianę wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego do skumulowanej zmiany wartości przyszłych przepływów.

Na koniec każdego miesiąca dokonuje się pomiaru efektywności zabezpieczania - efektywność retrospektywna - porównując skumulowaną zmianę wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego do skumulowanej zmiany wartości przyszłych przepływów pieniężnych oszacowaną na podstawie danych dotyczących rynku walutowego z dnia wyceny.

### Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających

Kapitał rezerwowi z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych przedstawiono w punkcie 29.3 dodatkowych not objaśniających.

### Wartość godziwa kontraktów walutowych

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość godziwa kontraktów walutowych spełniających kryterium zaliczenia ich do rachunkowości zabezpieczeń wyniosła (11 517) tysięcy zł. i jako wartość efektywna w całości została ujęta w kapitale rezerwowym z aktualizacji wyceny oraz w zobowiązaniach z tytułu pochodnych instrumentów finansowych.

Poniższa tabela zawiera zbiorcze dane dotyczące wartości godziwych i terminy rozliczeń, a także zbiorcze informacje dotyczące kwoty (wielkości) będącej podstawą przyszłych płatności oraz ceny realizacji efektywnych kontraktów terminowych. Terminy rozliczeń są zbieżne z terminami, w których kwoty odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny z tytułu tych transakcji zostaną odniesione do rachunku zysków i strat.

Waluta	Kwota w walucie	Typ transakcji	Data zawarcia	Data realizacji	Kurs terminowy	Nazwa Banku	Wartość godziwa
EUR	9 000	Opcja Put	06.2015	07-09.2017	4,2260	PKO BP S.A.	185
EUR	9 000	Opcja Call	06.2015	07-09.2017	4,5000	PKO BP S.A.	(957)
EUR	21 000	Opcja Put	07.2015	07-12.2017	4,2700	PKO BP S.A.	742
EUR	21 000	Opcja Call	07.2015	07-12.2017	4,5166	PKO BP S.A.	(2 476)
EUR	15 500	Opcja Put	08.2015	09.2017-06.2018	4,2800	PKO BP S.A.	774
EUR	15 500	Opcja Call	08.2015	09.2017-06.2018	4,6670	PKO BP S.A.	(1 561)
EUR	42 000	Opcja Put	10.2015	01.2017-09.2018	4,3000	PKO BP S.A.	2 232
EUR	42 000	Opcja Call	10.2015	01.2018-09.2018	4,6300	PKO BP S.A.	(4 890)
EUR	12 000	Opcja Put	11.2015	10.2018-11.2018	4,3000	PKO BP S.A.	880
EUR	12 000	Opcja Call	11.2015	10.2018-11.2018	4,7070	PKO BP S.A.	(1 857)
EUR	24 000	Opcja Put	04.2016	01-03.2019	4,3500-4,4000	PKO BP S.A.	2 407
EUR	24 000	Opcja Call	04.2016	01-03.2019	4,8500-4,9250	PKO BP S.A.	(2 960)
EUR	18 000	Opcja Put	08.2016	07-08.2019	4,3500-4,4000	PKO BP S.A.	2 708
EUR	18 000	Opcja Call	08.2016	07-08.2019	4,8500-4,9250	PKO BP S.A.	(3 656)
EUR	8 000	Opcja Put	10.2016	10.2019	4,4500	PKO BP S.A.	2 214
EUR	8 000	Opcja Call	10.2016	10.2019	4,8850	PKO BP S.A.	(2 658)
EUR	8 000	Opcja Put	11.2016	11.2019	4,5000	PKO BP S.A.	2 542
EUR	8 000	Opcja Call	11.2016	11.2019	5,1400	PKO BP S.A.	(1 662)
<b>Razem</b>						<b>PKO BP S.A.</b>	<b>(7 993)</b>
EUR	10 500	Opcja Put	12.2014	01-03.2017	4,3000	mBank S.A.	39
EUR	10 500	Opcja Call	12.2014	01-03.2017	4,6030-4,6770	mBank S.A.	(19)
EUR	18 500	Opcja Put	08.2015	09.2017-06.2018	4,2800	mBank S.A.	886
EUR	18 500	Opcja Call	08.2015	09.2017-06.2018	4,6400	mBank S.A.	(1 912)
EUR	25 500	Opcja Put	12.2015	08-11.2018	4,3500	mBank S.A.	1 989
EUR	25 500	Opcja Call	12.2015	08-11.2018	4,6700	mBank S.A.	( 3 230)
EUR	5 000	Opcja Put	05.2016	01-04.2019	4,4500	mBank S.A.	654
EUR	5 000	Opcja Call	05.2016	01-04.2019	4,9250	mBank S.A.	(577)
EUR	7 000	Opcja Put	10.2016	09.2019	4,4000	mBank S.A.	1 672
EUR	7 000	Opcja Call	10.2016	09.2019	4,9080	mBank S.A.	(2 158)
<b>Razem</b>						<b>mBank S.A.</b>	<b>(2 656)</b>
EUR	32 000	Opcja Put	06.2015	01-06.2017	4,2000	ING Bank Śląski S.A.	135
EUR	32 000	Opcja Call	06.2015	01-06.2017	4,4818	ING Bank Śląski S.A.	(1 799)

EUR	37 000	Opcja Put	01.2016	10.2017-12.2018	4,4500	ING Bank Śląski S.A.	4 338
EUR	37 000	Opcja Call	01.2016	10.2017-12.2018	4,7800	ING Bank Śląski S.A.	(3 763)
EUR	15 000	Opcja Put	04.2016	01-03.2019	4,4000	ING Bank Śląski S.A.	1 663
EUR	15 000	Opcja Call	04.2016	01-03.2019	4,8950	ING Bank Śląski S.A.	(1 774)
EUR	10 000	Opcja Put	05.2016	04.2019	4,4500	ING Bank Śląski S.A.	1 322
EUR	10 000	Opcja Call	05.2016	04.2019	4,9600	ING Bank Śląski S.A.	(1 120)
EUR	22 000	Opcja Put	06.2016	05-06.2019	4,4500	ING Bank Śląski S.A.	2 943
EUR	22 000	Opcja Call	06.2016	05-06.2019	4,9300	ING Bank Śląski S.A.	(2 813)

<b>Razem</b>	<b>ING Bank Śląski S.A.</b>						<b>(868)</b>
--------------	-----------------------------	--	--	--	--	--	--------------

Ryzyka związane z terminowymi kontraktami walutowymi to ryzyka stopy procentowej, kursu walutowego oraz niewypłacalności drugiej strony transakcji. Ryzyko kredytowe jest jednak ograniczone, gdyż drugą stroną transakcji są banki o wysokim standingu finansowym.

### 36.3 Ryzyko kredytowe

W Grupie funkcjonuje procedura przyznawania kontrahentowi limitu kredytu kupieckiego i określenie formy jego zabezpieczenia. Wszyscy klienci, którzy pragną korzystać z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom wstępnej weryfikacji.

Większa część należności handlowych jest ubezpieczona, bądź zabezpieczona gwarancjami bankowymi z tytułu tzw. centralnego regulowania płatności. Dodatkowo należności kontrahentów są regularnie monitorowane przez służby handlowe i finansowe. W przypadku wystąpienia należności przeterminowanych zgodnie z obowiązującymi procedurami następuje wstrzymanie sprzedaży i uruchamiana jest windykacja należności.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Grupy, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz niektóre instrumenty pochodne o dodatniej wartości godziwej, ryzyko kredytowe Grupy powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy.

W Grupie nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego.

### 36.4 Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe oraz umowy leasingu finansowego.

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 wg daty zapadalności na podstawie umownych niezdykontowanych płatności.

<b>31 grudnia 2016</b>	<b>&lt;1rok</b>	<b>1-2 lat</b>	<b>2-5 lat</b>	<b>&gt;5 lat</b>	<b>Razem</b>
Kredyty bankowe	27 066	42 959	247 790	100 514	418 329
Leasing finansowy	1 076	842	-	-	1 918
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	114 130	-	-	-	114 130
	<b>142 272</b>	<b>43 801</b>	<b>247 790</b>	<b>100 514</b>	<b>534 377</b>

31 grudnia 2015	<1rok	1-2 lat	2-5 lat	>5 lat	Razem
Kredyty bankowe	105 109	8 714	16 939	3 672	134 434
Leasing finansowy	999	1 231	-	-	2 230
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	74 053	-	-	-	74 053
	<b>180 161</b>	<b>9 945</b>	<b>16 939</b>	<b>3 672</b>	<b>210 717</b>

### 37. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W okresie obrotowym zakończonym 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Grupa monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Zasady Grupy stanowią, by wskaźnik ten mieścił się w przedziale 20% - 40%.

	31.12.2016	31.12.2015
Oprocentowane kredyty i pożyczki	418 329	134 434
Leasing finansowy	1 918	2 230
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania, rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	201 343	123 228
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(95 878)	(55 032)
<b>Zadłużenie netto</b>	<b>525 712</b>	<b>204 860</b>
Zamienne akcje uprzywilejowane	-	-
Kapitał podstawowy	23 901	23 901
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	113 214	113 214
Pozostałe kapitały rezerwowe	249 079	195 044
Kapitał z aktualizacji wyceny	(9 328)	4 595
Pozostałe kapitały z aktualizacji wyceny	17 654	17 654
Program motywacyjny	2 354	1 290
Zyski zatrzymane	151 519	118 387
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	797	711
Kapitał udziałowców niekontrolujących	3 206	3 662
<b>Kapitał razem</b>	<b>552 396</b>	<b>478 458</b>
<b>Kapitał i zadłużenie netto</b>	<b>1 078 108</b>	<b>683 318</b>
<b>Wskaźnik dźwigni</b>	<b>48,76%</b>	<b>29,98%</b>

### 38. Informacje o podmiotach powiązanych

Następująca tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązanymi:



Transakcje dotyczą sprzedaży produktów, towarów i usług oraz zakupów usług.

Podmiot powiązany		Sprzedaż podmiotom powiązanym	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Forte Baldai UAB	31.12.2016	-	184	-	16
	31.12.2015	-	176	-	14
Forte SK S.r.o.	31.12.2016	9	1 154	-	97
	31.12.2015	-	1 105	-	93
Forte Furniture Ltd.	31.12.2016	-	731	-	-
	31.12.2015	-	623	-	-
Forte Iberia S.l.u	31.12.2016	9	1 314	-	111
	31.12.2015	5	1 004	24	-
Forte Mobilier S.a.r.l.	31.12.2016	-	-	-	-
	31.12.2015	-	-	-	-
Forte Mobila S.r.l.	31.12.2016	-	-	-	-
	31.12.2015	-	-	24	-
TM Handel Sp. z o.o.	31.12.2016	4 145	438	267	187
	31.12.2015	4 419	3 461	319	232
<b>Razem</b>	<b>31.12.2016</b>	<b>4 163</b>	<b>3 821</b>	<b>267</b>	<b>411</b>
	<b>31.12.2015</b>	<b>4 424</b>	<b>6 369</b>	<b>367</b>	<b>339</b>

Saldo udzielonych pożyczek na dzień 31.12.2016 roku prezentuje poniższa tabela:

Podmiot powiązany	Wysokość pożyczki	Waluta pożyczki	Termin spłaty	Saldo pożyczki na dzień 31.12.2016	Wartość odsetek należnych na dzień 31.12.2016
Jednostki zależne:					
Fort Mobilier S.a.r.l.	10	EUR	grudzień 2019	88	-
Antwerp Sp. z o.o.	30	PLN	czerwiec 2017	30	-
<b>Razem:</b>				<b>118</b>	<b>-</b>
<b>W tym:</b>					
<b>Część krótkoterminowa:</b>					
Antwerp Sp. z o.o.				30	-
<b>Razem:</b>				<b>30</b>	<b>-</b>
<b>Część długoterminowa:</b>					
Fort Mobilier S.a.r.l.				88	-
<b>Razem:</b>				<b>88</b>	<b>-</b>

Powyższe pożyczki zostały udzielone na warunkach rynkowych (oprocentowanie zmienne oparte o WIBOR/ EURIBOR plus marża).

Saldo udzielonych pożyczek jednostkom zależnym niekonsolidowanym na dzień 31.12.2015 roku:

Podmiot powiązany	Wysokość pożyczki	Waluta pożyczki	Termin spłaty	Saldo pożyczki na dzień 31.12.2015	Wartość odsetek należnych na dzień 31.12.2015
<b>Jednostki zależne:</b>					
Fort Mobilier S.a.r.l.	10	EUR	grudzień 2017	43	-
Antwerp Sp. z o.o.	10	PLN	lipiec 2016	10	-
<b>Razem:</b>				<b>53</b>	<b>-</b>
<b>W tym:</b>					
<b>Część krótkoterminowa:</b>					
Antwerp Sp. z o.o.				10	-
<b>Razem:</b>				<b>10</b>	<b>-</b>
<b>Część długoterminowa:</b>					
Fort Mobilier S.a.r.l.				43	-
<b>Razem:</b>				<b>43</b>	<b>-</b>

Powyższe pożyczki zostały udzielone na warunkach rynkowych (oprocentowanie zmienne oparte o WIBOR/ EURIBOR plus marża).

W okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2016 roku Jednostka Dominująca zawarła następujące umowy pożyczek ze spółkami powiązanyymi:

- w dniu 29.02.2016 roku aneks do umowy pożyczki ze spółką zależną Antwerp Sp. z o.o., zgodnie z którym zwiększono kwotę pożyczki do 30 tysięcy zł. W dniu 30.12.2016 roku podpisano aneks do umowy pożyczki, zgodnie z którym przedłużono termin spłaty do 30.06.2017 roku;
- w dniu 05.12.2016 roku aneks do umowy pożyczki ze spółką zależną Forte Mobilier SARL, zgodnie z którym zwiększono kwotę pożyczki do 30 tysięcy EUR z datą ostatniego ciągnięcia do 31.12.2017 roku. Spłata nastąpi w 8 ratach począwszy od 31.03.2018 roku;

### 38.1 Jednostka Dominująca całej Grupy

Jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Fabryk Mebli FORTE jest spółka Fabryki Mebli FORTE S.A.

### 38.2 Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę:

Informacja o podmiotach posiadających powyżej 5% udziałów w kapitale Jednostki Dominującej została przedstawiona w nocie 29.

### 38.3 Wspólne przedsięwzięcie, w którym Jednostka Dominująca jest współnikiem

Jednostka Dominująca Grupy nie prowadzi wspólnych przedsięwzięć.

### 38.4 Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi

Wszelkie transakcje z podmiotami powiązanymi są przeprowadzane na warunkach stosowanych przez Grupę w relacjach z podmiotami niepowiązanymi.

### 38.5 Transakcje z udziałem Zarządu, kluczowego kierownictwa lub członków ich najbliższych rodzin.

#### Program motywacyjny dla Członków Zarządu Jednostki Dominującej i emisja warrantów subskrypcyjnych serii D, E i F z wyłączeniem prawa poboru warrantów subskrypcyjnych serii D, E i F

W dniu 10 czerwca 2014 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie FABRYK MEBLI „FORTE” S.A. („Jednostki Dominującej” lub „Spółki”), zatwierdziło wprowadzenie programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Spółki („Program Motywacyjny”). Celem Programu Motywacyjnego jest dążenie do rozwoju Jednostki Dominującej i jej jednostek zależnych („Grupa Kapitałowa”) poprzez stworzenie mechanizmów motywacyjnych dla osób odpowiedzialnych za zarządzanie, odnoszących się do wyników finansowych Grupy Kapitałowej i wzrostu wartości akcji Jednostki Dominującej.

Program ten ma charakter programu rozliczanego poprzez emisję instrumentów kapitałowych w zamian za świadczone usługi – łącznie 356 220 imiennych Warrantów subskrypcyjnych Spółki w trzech seriach po cenie emisyjnej równej średniej arytmetycznej kursu akcji Jednostki Dominującej notowanych na GPW, obliczonej na podstawie notowań tych akcji w okresie od dnia 28 kwietnia 2014 roku do dnia 10 czerwca 2014 roku.

Cena emisyjna akcji Spółki serii H została ustalona uchwałą Rady Nadzorczej z dnia 27 października 2014 roku na kwotę 46,19. Każdy Warrant uprawnia do objęcia jednej akcji serii H za cenę emisyjną.

Zakres przyjętego programu motywacyjnego prezentuje poniższa tabela, zgodna z zatwierdzonym Regulaminem Programu Motywacyjnego.

	<b>Seria D</b>	<b>Seria E</b>	<b>Seria F</b>
Liczba Warrantów subskrypcyjnych	118 740	118 740	118 740
Okres nabywania uprawnień	10.06.2014 - 31.12.2014	01.01.2015 - 31.12.2015	01.01.2016 - 31.12.2016
Warunki uprawniające do nabycia Warrantów	<p>1/ niezgłoszenie przez biegłego rewidenta istotnych zastrzeżeń do skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej za rok obrotowy 2014;</p> <p>2/ wzrost o co najmniej 10% zysku netto na jedną akcję Spółki na dzień 31 grudnia 2014 w stosunku do stanu na koniec 2013 roku;</p> <p>3/ wzrost o co najmniej 10% średniego kursu akcji Spółki na GPW., obliczonego na podstawie wszystkich notowań tych akcji w grudniu 2014 roku, w stosunku do średniego kursu akcji Spółki na GPW obliczonego na podstawie wszystkich notowań tych akcji w grudniu 2013 roku;</p> <p>3/ pełnienie funkcji Członka Zarządu Spółki, przez co najmniej sześć miesięcy w danym okresie i pozostawanie nimi na koniec danego okresu oraz uzyskanie absolutorium z pełnienia funkcji Członka Zarządu Spółki w danym okresie.</p>	<p>1/ niezgłoszenie przez biegłego rewidenta istotnych zastrzeżeń do skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej za rok obrotowy 2015;</p> <p>2/ wzrost o co najmniej 10% zysku netto na jedną akcję Spółki na dzień 31 grudnia 2015 w stosunku do stanu na koniec 2014 roku;</p> <p>3/ wzrost o co najmniej 10% średniego kursu akcji Spółki na GPW., obliczonego na podstawie wszystkich notowań tych akcji w grudniu 2015 roku, w stosunku do średniego kursu akcji Spółki na GPW obliczonego na podstawie wszystkich notowań tych akcji w grudniu 2014 roku;</p>	<p>1/ niezgłoszenie przez biegłego rewidenta istotnych zastrzeżeń do skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej za rok obrotowy 2016;</p> <p>2/ wzrost o co najmniej 10% zysku netto na jedną akcję Spółki na dzień 31 grudnia 2016 w stosunku do stanu na koniec 2015 roku;</p> <p>3/ wzrost o co najmniej 10% średniego kursu akcji Spółki na GPW., obliczonego na podstawie wszystkich notowań tych akcji w grudniu 2016 roku, w stosunku do średniego kursu akcji Spółki na GPW obliczonego na podstawie wszystkich notowań tych akcji w grudniu 2015 roku;</p>

Wzrost zysku netto na jedną akcję Spółki, stanowiący warunek zaoferowania Warrantów przypadających za dany okres, ustalany jest na podstawie skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej, zbadanego przez biegłego rewidenta i zatwierzonego uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki.

Wykonanie praw z Warrantów może nastąpić nie wcześniej, niż po upływie roku od formalnej decyzji o ich objęciu i nie później, niż do dnia 30 listopada 2018 roku.

Serie programu motywacyjnego traktuje się jako odrębne programy w rozumieniu MSSF 2.

#### Wartość godziwa programu motywacyjnego

Wartość godziwą programu dla serii F określono na kwotę 1 064 tys. zł. i taka wartość zaksięgowano we wzroście kapitału własnego w pozycji program motywacyjny oraz w kosztach świadczeń pracowniczych.

Liczba i średnie ważone ceny wykonania warrantów są następujące:

	<b>Seria</b>	<b>Liczba Warrantów</b>	<b>śr. ważona cena wykonania</b>
<b>Występujące na 01.01.2016, w tym:</b>		<b>237 480</b>	
	D	118 740	46,19
	F	118 740	46,19

#### Zmiana w ciągu okresu sprawozdawczego

Wygasłe w 2016 roku - - -

<b>Występujące na 31.12.2016, w tym:</b>		<b>237 480</b>	
Możliwe do wykonania na 31.12.2016	D	118 740	46,19
	F	118 740	46,19

### 38.6 Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej Grupy

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki (Jednostki Dominującej) oraz Zarządom/Członkom Rad Nadzorczych jednostek powiązanych Grupy przedstawiało się następująco:

#### Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Grupy

	Okres 12 miesięcy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
<b>Wynagrodzenie Zarządu, w tym:</b>	<b>13 748</b>	<b>11 800</b>
<b>w przedsiębiorstwie Emitenta</b>	<b>12 960</b>	<b>11 017</b>
Maciej Formanowicz	5 416	4 348
Gert Coopmann	2 956	2 558
Klaus Dieter Dahlem	2 008	1 922
Maria Florczuk	1 152	729
Mariusz Gazda	1 428	1 022
Rafał Prendke	-	438
<b>z tytułu pełnienia funkcji we władzach jednostek zależnych</b>	<b>788</b>	<b>783</b>
Maciej Formanowicz	547	537
Gert Coopmann	241	246
<b>Rada Nadzorcza:</b>	<b>324</b>	<b>279</b>
Zbigniew Sebastian	84	69
Władysław Frasyniuk	-	17
Stanisław Krauz	60	52
Tomasz Domagalski	60	52
Stefan Golonka	60	52
Jerzy Smardzewski	60	37

Szczegółowe zmiany w składzie osobowym Rady Nadzorczej zostały opisane w pkt 10 ładu korporacyjnego.

#### Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej

	Rok zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	10 086	7 297
Nagrody jubileuszowe	-	-
Świadczenia po okresie zatrudnienia	79	25
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	-	-
Świadczenia pracownicze w formie akcji własnych	-	-
<b>Łączna kwota wynagrodzenia wypłaconego głównej kadrze kierowniczej (za wyjątkiem członków Zarządu i Rady Nadzorczej)</b>	<b>10 165</b>	<b>7 322</b>

### 38.7 Udziały wyższej kadry kierowniczej w programie akcji pracowniczych

W okresie sprawozdawczym programy akcji pracowniczych nie występowały.

**39. Struktura zatrudnienia**

Przeciętne zatrudnienie w Grupie w okresie styczeń – grudzień 2016 kształtowało się następująco:

	2016	2015
Zarząd Jednostki Dominującej	5	5
Zarządy jednostek powiązanych	11	6
Administracja	224	203
Dział sprzedaży	489	592
Pion produkcji	2 417	2 107
Pozostali	164	136
<b>Razem</b>	<b>3 310</b>	<b>3 049</b>

**40. Zdarzenia następujące po bilansowym zakończeniu okresu sprawozdawczego**

W dniu 02.01.2017 r. Jednostka Dominująca otrzymała od SKARBIEC Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. z siedzibą w Warszawie zawiadomienie, działającym:

1) w imieniu własnym, jako podmiot zarządzający portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych,

2) w imieniu zarządzanego przez siebie funduszu SEZAM XX Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Aktywów Niepublicznych,

3) w imieniu zarządzanego przez siebie funduszu SKARBIEC Funduszu Inwestycyjnego Otwartego z wydzielonymi Subfunduszami,

informację, iż w wyniku nabycia w dniu 28 grudnia 2016 r. przez BENTHAM Sp. z o.o. – spółkę portfelową funduszu SEZAM XX FIZ Aktywów Niepublicznych, akcji spółki FABRYK MEBLI FORTE S.A. udział Funduszy wraz ze Spółką Portfelową przekroczył 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Emitenta. Na dzień 27 grudnia 2016 r. Fundusze posiadały łącznie 99 448 akcji Spółki, co stanowiło 0,42 % udziału w kapitale zakładowym Spółki. Akcje uprawniały do wykonywania 99 448 głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Spółki, co dawało 0,42 % udziału w ogólnej liczbie głosów w Spółce. Po nabyciu akcji przez Spółkę Portfelową na dzień 28 grudnia 2016 r., Fundusze wraz z Spółką Portfelową posiadają łącznie 2 149 448 akcji Spółki, co stanowi 8,99 % udziału w kapitale zakładowym Spółki. Akcje uprawniają do wykonywania 2 149 448 głosów z akcji na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Spółki, co daje 8,99 % udziału w ogólnej liczbie głosów w Spółce.

W dniu 18.01.2017 r. Jednostka Dominująca zawarła z Indian Furniture Products Limited z siedzibą w Chennai Indie, podmiotem należącym do Grupy Kapitałowej ADVENTZ, umowę joint venture, dotyczącą produkcji i sprzedaży mebli na rynku indyjskim. Elementem umowy joint venture jest utworzenie podmiotu o nazwie FORTE FURNITURE PRODUCTS INDIA PVT. LTD z siedzibą w Chennai, Indie, w którym każdy z udziałowców, tj. FORTE i IFPL, posiada po 50% udziałów. Wkład pieniężny wniesiony do kapitału zakładowego FFPI przez każdego z udziałowców wyniesie równowartość ok. 2 mln. EUR, a zasadniczym przedmiotem działalności FFPI będzie produkcja i sprzedaż mebli. Działalność FFPI oparta będzie o istniejący zakład produkcyjny i sieć sprzedaży w Indiach, będące dotychczas własnością IFPL oraz o dostarczane przez FORTE know-how wzornictwo, rozwój produktu i technologię produkcji. Planowane rozpoczęcie działalności operacyjnej FFPI przewidziane jest na kwiecień 2017 r.

W dniu 01.02.2017 roku Jednostka Dominująca powzięła informację od podmiotu zależnego TANNE Sp. z o.o., o potwierdzeniu przez Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski S.A. zawarcia transakcji zamiany zmiennej stopy procentowej na stałą, stanowiącej zabezpieczenie ryzyka stopy procentowej związanej z umową kredytu udzielonego TANNE w dniu 17 października 2016 r. Podstawowe warunki Transakcji IRS zawartej pomiędzy TANNE a PKO BP S.A.:

- kwota nominalna i waluta transakcji – 49.000 tys. EUR (35% kwoty nominalnej kredytu),
- stopa referencyjna: EURIBOR 3M,
- początek pierwszego okresu odsetkowego - 20.09.2018 r.,
- pierwsza wymiana płatności odsetkowych - 20.12.2018 r.,
- data zakończenia Transakcji IRS - 14.10.2024 r.,
- amortyzacja i okresy odsetkowe - zgodnie z uzgodnionym harmonogramem,
- baza odsetkowa dla obu nóg swapa (stałych i zmiennych płatności odsetkowych) - Act/360.

**Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych**

**Anna Wilczyńska**

.....

**Podpisy wszystkich Członków Zarządu:**

**Prezes Zarządu  
Maciej Formanowicz**

.....

**Członek Zarządu  
Gert Coopmann**

.....

**Członek Zarządu  
Klaus Dieter Dahlem**

.....

**Członek Zarządu  
Maria Florczuk**

.....

**Członek Zarządu  
Mariusz Gazda**

.....

Ostrów Mazowiecka, dnia 20 marca 2017 roku



# **GRUPA KAPITAŁOWA FABRYKI MEBLI „FORTE” S.A.**

**Sprawozdanie Zarządu z działalności  
Grupy Kapitałowej Fabryk Mebli „FORTE”  
za okres zakończony 31 grudnia 2016 roku**

FABRYKI MEBLI  
„FORTE” S.A.  
ul. Biała 1  
07-300 Ostrów Mazowiecka  
Polska  
[www.forte.com.pl](http://www.forte.com.pl)

Ostrów Mazowiecka, 20 marca 2017 roku

## Spis treści

I. AKTUALNA SYTUACJA FINANSOWO - OPERACYJNA .....	4
1. Podstawowe informacje o Grupie Kapitałowej Fabryki Mebli „FORTE” S.A. ....	4
1.1. Informacje o Spółce Dominującej Grupy.....	4
1.2. Zarząd Spółki Dominującej .....	5
1.3. Rada Nadzorcza Spółki Dominującej .....	5
1.4. Misja i polityka Grupy Kapitałowej Fabryk Mebli FORTE .....	6
1.5. Najważniejsze wydarzenia sprzedażowe, w których Spółka Dominująca uczestniczyła w 2016 roku.....	6
1.6. Przyznane nagrody i wyróżnienia .....	7
2. Informacje o powiązaniach organizacyjnych lub kapitałowych Emitenta z innymi podmiotami oraz określenie jego głównych inwestycji krajowych i zagranicznych, w tym inwestycji kapitałowych dokonanych poza jego grupą jednostek powiązanych oraz opis metod ich finansowania .....	8
3. Informacje o podstawowych produktach, towarach i usługach .....	9
4. Informacje o rynkach zbytu, z uwzględnieniem podziału na rynki krajowe i zagraniczne .....	9
5. Informacje o źródłach zaopatrzenia w materiały do produkcji, w towary i usługi .....	9
6. Informacje o umowach znaczących dla działalności .....	9
7. Informacje o istotnych transakcjach zawartych z podmiotami powiązаныmi na innych warunkach niż rynkowe.....	10
8. Informacje o umowach dotyczących kredytów i pożyczek .....	10
9. Informacje o udzielonych w danym roku obrotowym pożyczkach. ....	14
10. Informacje o udzielonych i otrzymanych w danym roku obrotowym poręczeniach i gwarancjach .....	15
11. Opis wykorzystania przez Emitenta wpływów z emisji papierów wartościowych .....	16
12. Objasnienie różnic pomiędzy wynikami finansowymi wykazanymi w raporcie rocznym a wcześniej publikowanymi prognozami wyników za dany rok .....	16
13. Ocena wraz z jej uzasadnieniem, dotycząca zarządzania zasobami finansowymi.....	16
14. Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych w porównaniu do wielkości posiadanych środków .....	17
15. Informacja dotycząca instrumentów finansowych w zakresie ryzyka zmiany cen, kredytowego, istotnych zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz utraty płynności finansowej.....	17
15.1. Ryzyko stopy procentowej.....	17
15.2. Ryzyko walutowe.....	17
15.3. Ryzyko kredytowe .....	19
15.4. Ryzyko związane z płynnością .....	19
16. Komentarz do podstawowych wielkości finansowych Grupy.....	19
17. Ocena czynników i nietypowych zdarzeń mających wpływ na wynik z działalności za rok obrotowy, z określeniem stopnia wpływu tych czynników lub nietypowych zdarzeń na osiągnięty wynik.....	20
18. Charakterystyka zewnętrznych i wewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju oraz opis perspektyw rozwoju działalności .....	20
19. Zmiany w podstawowych zasadach zarządzania przedsiębiorstwem Emitenta i jego grupą kapitałową .....	20
20. Wszelkie umowy zawarte między Emitentem a osobami zarządzającymi, przewidujące rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Emitenta przez przejęcie .....	20
21. Wartość wynagrodzeń, nagród lub korzyści, w tym wynikających z programów motywacyjnych lub premialnych opartych na kapitale Emitenta .....	20
22. Określenie łącznej liczby i wartości nominalnej wszystkich akcji Emitenta będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących. ....	22
23. Zatrudnienie i polityka kadrowa Grupy Kapitałowej.....	22
23.1. Rozwój i szkolenia .....	23
23.2. Programy stażowe i praktyki.....	23
24. Opis polityki Emitenta w zakresie działalności sponsoringowej i charytatywnej .....	23
25. Notowania akcji Fabryk Mebli „FORTE” S.A. ....	24
26. Informacje o znanych Emitentowi umowach, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy .....	25
27. Informację o systemie kontroli programów akcji pracowniczych .....	25
28. Informacje o postępowaniach toczących się przed sądem, których łączna wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych Emitenta.....	25
29. Informację o dacie zawarcia przez Emitenta umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych o dokonanie badania lub przeglądu sprawozdania finansowego oraz okresie, na jaki została zawarta umowa i łącznej wysokości wynagrodzenia wynikającego z umów .....	25
30. Charakterystyka struktury aktywów i pasywów bilansu .....	26
31. Ważniejsze wydarzenia mające znaczący wpływ na działalność oraz wyniki finansowe Emitenta w roku obrotowym oraz po zakończeniu roku obrotowego lub których wpływ jest możliwy w następnych latach .....	27
32. Opis struktury głównych lokat kapitałowych lub głównych inwestycji kapitałowych dokonanych w danym roku obrotowym.....	27
33. Opis organizacji Grupy Kapitałowej Emitenta ze wskazaniem jednostek podlegających konsolidacji oraz opis zmian w organizacji Grupy Kapitałowej Emitenta wraz z podaniem ich przyczyn.....	27
34. Charakterystyka polityki w zakresie kierunków rozwoju Grupy Kapitałowej Emitenta. Zasadnicze kierunki rozwoju Grupy .....	27
35. Opis istotnych pozycji pozabilansowych w ujęciu podmiotowym, przedmiotowym i wartościowym .....	28
36. Wybrane dane finansowe przeliczone według następujących kursów .....	29
37. Oświadczenie Zarządu dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Emitenta.....	29
38. Oświadczenie Zarządu dotyczące rzetelności sporządzenia sprawozdania finansowego Emitenta .....	29
39. Opis głównych cech stosowanych w przedsiębiorstwie Emitenta systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych .....	29
II. ŁAD KORPORACYJNY .....	31
1. Wskazanie zbioru zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega Emitent oraz miejsca, gdzie tekst zbioru zasad jest publicznie dostępny .....	31
2. W zakresie, w jakim Emitent odstąpił od postanowień zbioru zasad ładu korporacyjnego, wskazanie tych postanowień oraz wyjaśnienie przyczyn tego odstąpienia.....	31



3.	Opis głównych cech stosowanych w przedsiębiorstwie Emitenta systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych .....	32
4.	Wskazanie akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji .....	33
5.	Wskazanie posiadaczy wszelkich papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne wraz z opisem tych uprawnień.....	33
6.	Wskazanie wszelkich ograniczeń odnośnie do wykonywania prawa głosu, takich jak ograniczenie wykonywania prawa głosu przez posiadaczy określonej części lub liczby głosów, ograniczenia czasowe dotyczące wykonywania prawa głosu lub zapisy, zgodnie z którymi, przy współpracy spółki, prawa kapitałowe związane z papierami wartościowymi są oddzielone od posiadania papierów wartościowych .....	33
7.	Wskazanie wszelkich ograniczeń dotyczących przenoszenia prawa własności papierów wartościowych Emitenta .....	33
8.	Opis zasad dotyczących powoływania i odwoływania osób zarządzających oraz ich uprawnień, w szczególności prawo do podjęcia decyzji o emisji lub wykupie akcji.....	34
9.	Opis zasad zmiany statutu lub umowy spółki Emitenta .....	34
10.	Sposób działania walnego zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonania, w szczególności zasady wynikające z regulaminu walnego zgromadzenia, jeżeli taki regulamin został uchwalony, o ile informacje w tym zakresie nie wynikają wprost z przepisów prawa .....	34
11.	Skład osobowy i zmiany, które w nim zaszły w ciągu ostatniego roku obrotowego oraz opis działania organów zarządzających, nadzorujących lub administracyjnych emitenta oraz ich komitetów .....	35
12.	Opis polityki różnorodności stosowanej do organów administracyjnych, zarządzających i nadzorujących Emitenta w odniesieniu do aspektów takich jak na przykład wiek, płeć lub wykształcenie i doświadczenie zawodowe, celów tej polityki różnorodności, sposobu jej realizacji oraz skutków w danym okresie sprawozdawczym.....	36

## I. AKTUALNA SYTUACJA FINANSOWO - OPERACYJNA

Niniejsze Sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej Emitenta Fabryki Mebli „FORTE” S.A. w 2016 roku zostało sporządzone na podstawie § 92 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez Emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. z dnia 28 stycznia 2014 poz.133).

Emitent nie sporządza sprawozdania jednostkowego z działalności Emitenta w okresie objętym raportem rocznym – na podstawie § 83.7 powyższego rozporządzenia.

### 1. Podstawowe informacje o Grupie Kapitałowej Fabryki Mebli „FORTE” S.A.

#### 1.1. Informacje o Spółce Dominującej Grupy

FABRYKI MEBLI „FORTE” S.A. powstała z przekształcenia FABRYK MEBLI „FORTE” Sp. z o. o. w Spółkę akcyjną w dniu 9 grudnia 1994 r. Pierwotnie tj. od dnia 17 czerwca 1992 r. Spółka prowadziła działalność pod firmą „FORTE” Sp. z o. o. w dniu 25 listopada 1993 r. na mocy aktu notarialnego nastąpiło przyłączenie „FORTE” Sp. z o. o. do Spółki pod nazwą FABRYKI MEBLI „FORTE” Sp. z o. o. Pod nazwą FABRYKI MEBLI „FORTE” Sp. z o. o. Spółka prowadziła działalność, aż do czasu przekształcenia w Spółkę akcyjną.

Spółka jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIV Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego (dawniej XXI Wydział Gospodarczy), pod numerem KRS 21840.

Spółce dominującej nadano numer statystyczny REGON: 550398784.

Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działania Spółki jest:

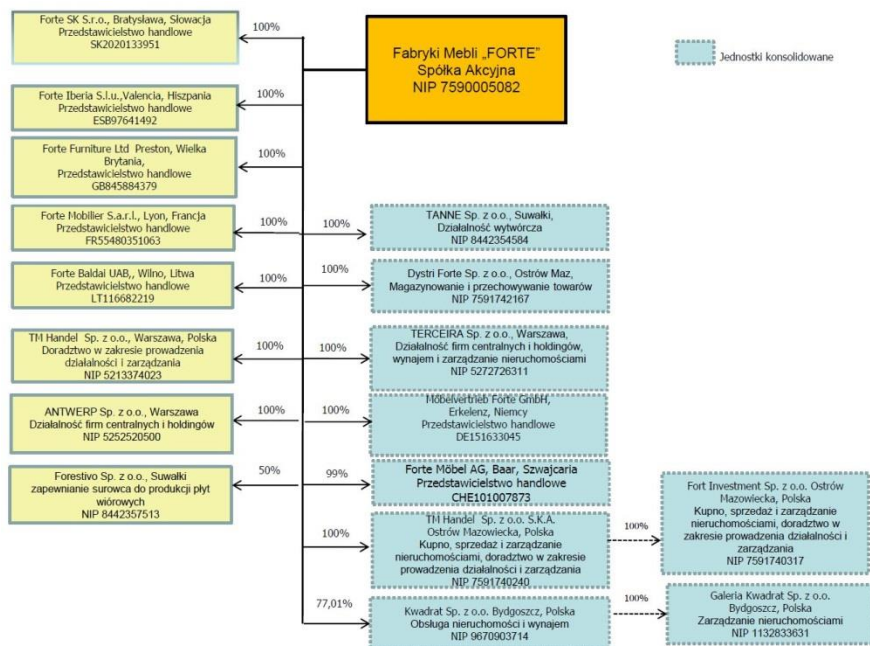
- produkcja mebli,
- świadczenie usług w zakresie marketingu, promocji, organizacji wystaw, konferencji,
- prowadzenie działalności handlowej w kraju oraz za granicą.

Fabryki Mebli „FORTE” S.A. swoją działalność prowadzi poprzez cztery krajowe Oddziały:

- Ostrów Mazowiecka ul. Biała 1 – Centrala - główna siedziba Spółki wraz z Zarządem oraz zakładem produkcyjnym;
- Suwałki ul. Północna 30 – zakład produkcyjny;
- Hajnówka ul. 3-go Maja 51 – zakład produkcyjny;
- Białystok ul. Generała Andersa 11 – zakład produkcyjny;

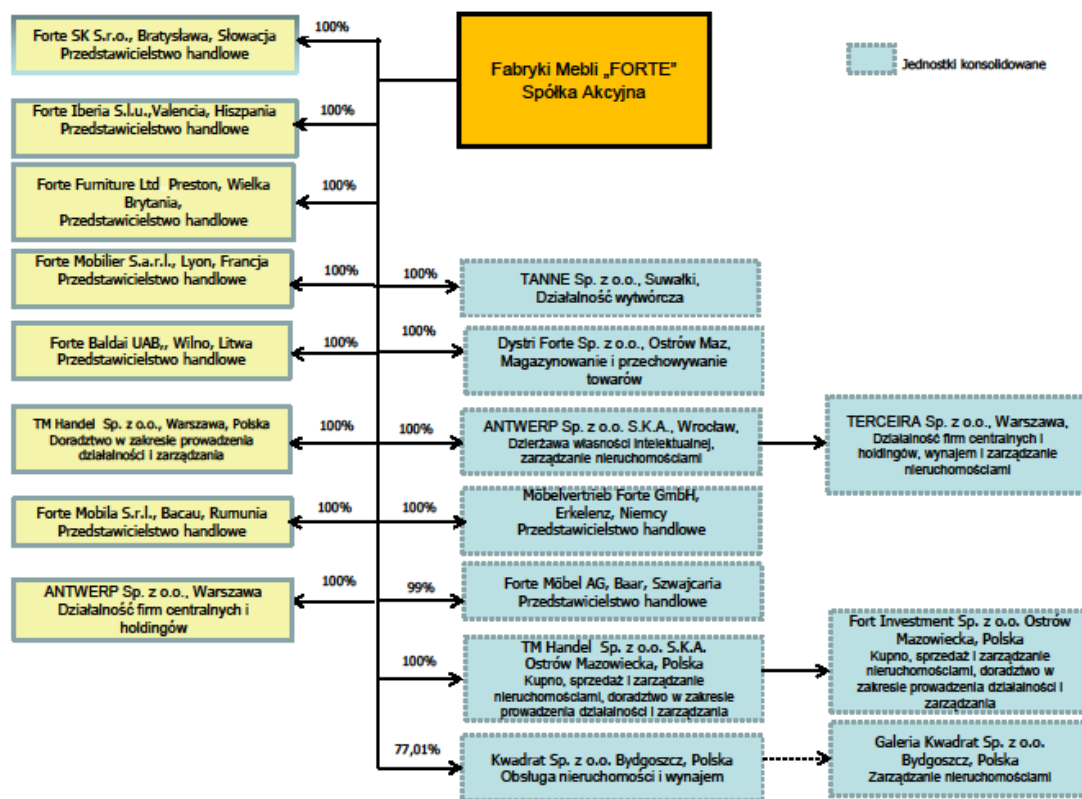
oraz salony meblowe w Ostrowi Mazowieckiej, Suwałkach, Białymstoku, Wrocławiu, Toruniu i Przemyślu.

W skład Grupy Fabryki Mebli „FORTE” S.A. wchodzi następujące konsolidowane spółki zależne:



W dniu 29.02.2016 roku została zarejestrowana zmiana siedziby spółki DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. Nowy adres spółki to Warszawa ul. Nowogrodzka 50 lok 515.

Skład Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2015 roku przedstawiał się następująco:



## 1.2. Zarząd Spółki Dominującej

### Skład Zarządu na dzień 31 grudnia 2016 roku

Maciej Formanowicz – Prezes Zarządu  
 Gert Coopmann – Członek Zarządu  
 Klaus Dieter Dahlem – Członek Zarządu  
 Maria Florczuk – Członek Zarządu  
 Mariusz Gazda – Członek Zarządu

### Zmiany w składzie Zarządu Spółki

W okresie sprawozdawczym nie nastąpiły zmiany w składzie Zarządu Spółki.

## 1.3. Rada Nadzorcza Spółki Dominującej

### Skład Rady Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2016 roku

Zbigniew Sebastian – Przewodniczący  
 Stefan Golonka - Wiceprzewodniczący  
 Stanisław Krauz - Członek  
 Tomasz Domagalski - Członek  
 Jerzy Smardzewski - Członek

#### 1.4. Misja i polityka Grupy Kapitałowej Fabryk Mebli FORTE

Misja: Lider produkcji, niezawodny dostawca nowoczesnych systemów mebli, zaspokajający potrzeby klientów.

Celem Grupy Kapitałowej Fabryk Mebli FORTE jest:

- Stałe podnoszenie wartości firmy, a przez to zapewnienie akcjonariuszom wyższego od przeciętnego zwrotu z zainwestowanego kapitału,
- Zapewnienie dostaw wyrobów i usług spełniających oczekiwania Odbiorców w szerokim zakresie ich potrzeb, z uwzględnieniem specyficznych wymagań rynków,
- Uzyskania pełnej satysfakcji i zadowolenia Klientów,
- Umacnianie opinii wiarygodnego i rzetelnego partnera,
- Budowanie twórczych relacji w środowisku pracy przez kształtowanie świadomości i osobowości ludzi,
- Stwarzanie warunków zapewniających bezpieczeństwo i higienę pracy,
- Prowadzenie działalności w sposób nie zagrażający środowisku,
- Zaangażowanie w zachowanie wartości FSC

Powyższą politykę Grupa realizuje poprzez:

- Stały monitoring działań i ich efektów w ujęciu finansowym i satysfakcji Klienta, ciągłe doskonalenie Systemu Zarządzania Organizacją z wykorzystaniem normy PN-EN ISO 9001:2009 Systemy Zarządzania Jakością,
- Ustawiczne doskonalenie procesów i konstrukcji wyrobu tak, aby ich produkcja była bezpieczna, a parametry użytkowe spełniały oczekiwania i potrzeby Klientów,
- Kształtowanie postaw bezpiecznego postępowania poprzez identyfikację zagrożeń oraz tworzenie warunków technicznych, ekonomicznych i organizacyjnych prowadzących do zmniejszenia ryzyk,
- Działanie zgodne z wymaganiami prawnymi i innymi uregulowaniami odnoszącymi się do działalności Organizacji, wyrobu, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony środowiska.

Skuteczność i efektywność Zintegrowanego systemu Zarządzania Jakością i FSC jest przedmiotem stałego zaangażowania i odpowiedzialności Zarządu.

#### 1.5. Najważniejsze wydarzenia sprzedażowe, w których Spółka Dominująca uczestniczyła w 2016 roku

<b>2016 rok</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>14 -17 stycznia 2016</b> - Targi BEGROS, Niemcy FORTE pokazało ofertę na dwóch stoiskach o łącznej powierzchni 424 m<sup>2</sup>. Z grupy mebli do samodzielnego montażu - 8 programów, w tym dwa Terzio i Quatrix we wszystkich funkcjach (pokój dzienny, jadalnia, sypialnia, przedpokój). To właśnie one odniosły największy sukces w tej grupie. Dla grupy mebli montowanych Spółka przygotowała 11 nowych kolekcji, z czego 7 z nich zostało wdrożonych do produkcji,</li> <li>• <b>20 - 23 stycznia 2016</b> - Targi SARAGOSSA FERIA DEL MUEBLE, Hiszpania Odbywające się co dwa lata targi Saragossa FERIA del Mueble są ważnym wydarzeniem dla branży meblarskiej w Hiszpanii. Swoją ofertę przedstawiają tam najważniejsi producenci mebli, a wydarzenie przyciąga tysiące odwiedzających. Rozwój sprzedaży na Półwyspie Iberyjskim to jeden z elementów strategii FORTE na najbliższe lata i stąd nasza tam obecność. Największe zainteresowanie klientów wzbudziły kolekcje w „białym połysku”,</li> <li>• <b>24 - 27 stycznia 2016</b> – Targi BIRMINGHAM NEC, Wielka Brytania FORTE pokazało kilkadziesiąt kolekcji, w tym nowości i programy z istniejącej oferty. Kolekcje w ciemnych i chłodnych kolorach spodobały się najbardziej (szczególnie Amerigo i Bellvue).</li> <li>• <b>19 lutego 2016</b> - FORTE podpisało umowę o współpracy z miastem Suwałki w celu rozwoju szkolnictwa zawodowego w branży drzewnej,</li> <li>• <b>8-11 marca 2016</b>- Międzynarodowe Targi Meblowe „Poznań” Stoisko FORTE wyróżnione zostało Medalem Acanthus Aureus. Jest to nagroda dla najlepszych rozwiązań architektonicznych i graficznych, które sprzyjają bezpośredniej komunikacji z klientem oraz podkreślają wizerunek firmy prezentującej ofertę na targach,</li> <li>• <b>14-17 marca 2016</b>- targi partnerskie „Paryż Francja” Targi zorganizowane zostały przez jednego z partnerów handlowych Forte specjalizujących się w sprzedaży mebli we Francji. Swoje debiutanckie stoisko zaprezentowała na nich firma Forte,</li> <li>• <b>8-10 oraz 11-13 maja 2016</b>- targi w Messezentrum, Barntrop, Niemcy Targi Partnerstage organizowane dla klientów rynku niemieckiego oraz targi organizowane przez Grupę Steinhoff,</li> <li>• <b>7-9 czerwca 2016</b>- dni partnerskie FORTE 2016 Kilkuset partnerów handlowych z kraju i z za granicy odwiedziło siedzibę Forte, gdzie zaprezentowano nowe</li> </ul>
-----------------	---

kolekcje meblowe.

- **5-9 września 2016**- Międzynarodowe Targi w Ostródzie

Nagrodę ekspertów „Żagiel Rozwoju” otrzymała kolekcja Lombardo. To zestaw nowoczesnych mebli do pokoju dziennego i jadalni, w których połączono 2 ciemne dekory: Orzech Columbia oraz czarny wysoki połysk. W Ostródzie zaprezentowanych zostało szereg nowości, między innymi do pokoi młodzieżowych, sypialni i jadalni, które zostały bardzo pozytywnie przyjęte przez odwiedzających.

- **18-22 września 2016**- targi MOW w Barntrup

Ekspozycja Forte na targach MOW liczyła 130 nowych aranżacji. To jedno z najważniejszych wydarzeń targowych FORTE, na których prezentowana jest oferta dla klientów z krajów niemieckojęzycznych. Motywem wizualnym targów był efekt czoła kłody drewnianej wykonany w technologii nadruku cyfrowego.

## 1.6. Przyznane nagrody i wyróżnienia

- Branżowy miesięcznik „Meble Plus” przy współpracy z ponad 100 salonami meblowymi z różnych stron Polski wybrał najlepszych producentów mebli skrzyniowych. Głosowanie odbyło się za pośrednictwem ankiety, w której oceniono partnerską współpracę i wielkość obrotów osiągniętych w roku 2015. Fabryki Mebli FORTE S.A. niezmiennie od kilku lat uplasowały się w rankingu na pozycji lidera.

RANKING PRODUCENTÓW MEBLI SKRZYNIOWYCH			
l.p.	Firma	Miasto	Województwo
1	FABRYKI MEBLI „FORTE” S.A.	Ostrów Mazowiecka	mazowieckie
2	Meble Wójcik	Elbląg	warmińsko-mazurskie
3	Black Red White	Biłgoraj	lubelskie
4	Mebin	Radomsko	łódzkie
5	Bydgoskie Meble	Bydgoszcz	kujawsko-pomorskie
6	Szynaka Meble	Lubawa	warmińsko-mazurskie
7	Paged-Meble	Jasienica	śląskie
8	Helvetia	Wieruszów	łódzkie
9	Fabryka Mebli Taranko	Morąg	warmińsko-mazurskie
10	Bog Fran	Raniżów	podkarpackie

- 23 maja w siedzibie GPW nagrody odebrali zwycięzcy trzech prestiżowych rankingów tygodnika WPROST - dla największych, najszybciej rozwijających się, oraz odnoszących największe sukcesy za granicą polskich firm. Znaleźli się wśród nich przedstawiciele różnych branż, w tym meblowej, informatycznej czy finansowej. FABRYKI MEBLI „FORTE” S.A. zajęły II miejsce w kategorii „Polscy Ambasadorzy”. O przyznaniu nagrody w tej kategorii decydowała wielkość eksportu w ciągu dwóch ostatnich lat. Jury wzięło pod uwagę dynamikę eksportu oraz jego udział w ogólnej sprzedaży firmy. W ubiegłorocznej edycji konkursu firma zajęła III miejsce. Awans świadczy o coraz silniejszej pozycji FORTE na rynku i potwierdza ciągły rozwój firmy.



- W 18. edycji zestawienia „Lista 500”, w którym redakcja dziennika „Rzeczpospolita” gromadzi największe przedsiębiorstwa działające na polskim rynku, ustawiając je w kolejności pod względem wysokości obrotów, Fabryki Mebli „FORTE” S.A. uplasowały się na 285 miejscu (w roku 2015 były na miejscu 338).
- 3 miejsce dla przedszkola firmowego „Żółty Słonik”. W prestiżowym konkursie „Bryła Roku” na najciekawszy pod względem architektonicznym budynek minionego roku, w kategorii Nagroda Internautów przedszkole FORTE zajęło 3 miejsce.

- statuetka „Ambasadora Meblarstwa” przyznana w dniu 15 września dla prezesa Zarządu Macieja Formanowicza podczas Ogólnopolskiego Kongresu Meblarskiego „POLSKIE MEBLE – KONKURENCYJNA POLSKA” organizowanego podczas Targów FURNICA / DREMA 2016 w Poznaniu. Wyróżnienie przyznawane jest osobom, które w sposób szczególny przyczyniły się do rozwoju polskiej branży meblarskiej w ciągu ostatnich 20 lat.



- 17 listopada Prezes Zarządu Fabryk Mebli „Forte” S.A. został laureatem jednej z głównych nagród finałowego konkursu „Liderzy Jutra 2016”, zorganizowanego z okazji 20-lecia istnienia ICAN Institute- wydawcy prestiżowego magazynu „Harvard Bussines Review Polska”. Prezes Maciej Formanowicz otrzymał nagrodę w kategorii Ekspansja Zagraniczna.
- 30 listopada „Rzeczpospolita” opublikowała coroczną Listę 2000 Polskich Przedsiębiorców i Eksporterów oraz wyróżniła szczególnie efektywnie i dynamicznie rozwijające się firmy. Fabryki Mebli „FORTE” S.A. kolejny raz powtórzyły sukces zgarniając nagrody we wszystkich trzech kategoriach: Dobra Firma, Orły Eksportu i Marka Eksportu. Taki wynik osiągnęły zaledwie dwie firmy z Listy 2000.
- 14 grudnia Fabryki Mebli „FORTE” S.A. dołączyły do elitarnego grona 25 spółek warszawskiej Giełdy Papierów Wartościowych notowanych w Respect Index. Projekt Respect Index ma na celu wyłonienie spółek zarządzanych w sposób odpowiedzialny i zrównoważony. Do indeksu trafiają spółki, które charakteryzują się dobrą płynnością, nienagannie wypełniają zasady ładu korporacyjnego i dbają o relacje z otoczeniem oraz ochronę środowiska.



## 2. Informacje o powiązaniach organizacyjnych lub kapitałowych Emitenta z innymi podmiotami oraz określenie jego głównych inwestycji krajowych i zagranicznych, w tym inwestycji kapitałowych dokonanych poza jego grupą jednostek powiązanych oraz opis metod ich finansowania

Informacje o powiązaniach organizacyjnych i kapitałowych zostały zawarte w pkt. 1 niniejszego sprawozdania.

### 3. Informacje o podstawowych produktach, towarach i usługach

Sprzedaż wartościowa w poszczególnych asortymentach (w tys. zł.):

Asortyment	2016		2015		Zmiana w okresie
	Wartość	Udział	Wartość	Udział	%
Meble	1 062 838	97,48%	930 313	97,5%	14,25%
Towary	9 023	0,83%	9 858	1,0%	(8,47%)
Materiały	11 560	1,06%	7 523	0,8%	53,66%
Usługi	6 873	0,63%	6 581	0,7%	4,44%
<b>Razem</b>	<b>1 090 294</b>		<b>954 275</b>	<b>100%</b>	

Ze względu na różnorodność asortymentu Grupa nie przedstawia struktury ilościowej sprzedaży, bowiem struktura wartościowa daje pełny obraz struktury sprzedaży i jej zmian.

Zgodnie z założeniami strategii realizowanej przez Grupę, koncentruje ona swoją działalność na produkcji mebli mieszkaniowych do samodzielnego montażu. Komplementarność i spójność oferty zapewniają dodatkowo meble montowane z wyższego segmentu cenowego, importowane stoły, krzesła oraz dodatki dekoracyjne. Produkty oferowane przez Grupę od wielu lat są rozpoznawalne na rynku i cieszą się wysokim uznaniem klientów.

### 4. Informacje o rynkach zbytu, z uwzględnieniem podziału na rynki krajowe i zagraniczne

W 2016 roku sprzedaż eksportowa Grupy Forte wyniosła 922 998 tys. zł. i stanowiła 84,7 % sprzedaży ogółem (w roku 2015 r. – 795 305 tys. zł. – 83,3 %). Liderami na rynkach eksportowych wciąż pozostają rynki krajów niemieckojęzycznych (Niemcy, Austria, Szwajcaria), na które sprzedaż w roku 2016 stanowiła ok. 55% sprzedaży ogółem, Francja (11%), Hiszpania i Portugalia (5%) oraz Czechy, Słowacja i Węgry (5%).

Na rynku niemieckim Grupa koncentruje swoją działalność głównie na współpracy z największymi sieciami meblowymi zrzeszonymi w meblarskich grupach zakupowych.

Sprzedaż na drugim co do wielkości rynku polskim wyniosła 167 296 tys. zł. (15,34 %) wobec 158 970 tys. zł. (16,7 %) w roku 2015 i koncentrowała się w dwóch głównych kanałach dystrybucji: tradycyjne sklepy meblowe oraz sieci handlowe.

Największymi odbiorcami wyrobów Grupy Forte jest: Roller GmbH z siedzibą w Niemczech oraz Grupa Steinhoff International z siedzibą we Francji. Udziały obrotów z Roller GmbH oraz z Grupą Steinhoff przekroczyły 10 % w przychodach ze sprzedaży Grupy Forte. Brak jest formalnych powiązań odbiorców z Grupą.

### 5. Informacje o źródłach zaopatrzenia w materiały do produkcji, w towary i usługi

W 2016 roku zakupy materiałów, towarów i usług od dostawców krajowych stanowiły 76,1% zakupów Grupy ogółem.

Kluczowym dostawcą surowców Grupy jest Grupa Pfeleiderer. Udział obrotów Grupy Pfeleiderer w przychodach ze sprzedaży Grupy FORTE przekroczył 10%. Brak jest formalnych powiązań dostawcy z Emitentem.

Zakupy z importu w roku 2016 wyniosły 23,9% zakupów ogółem. Głównym kierunkiem importu Grupy były Niemcy – 24,9 % oraz Litwa – 12,8% w wartości zakupów z importu ogółem.

### 6. Informacje o umowach znaczących dla działalności

Umowy ubezpieczenia zawarte w 2016 roku przez Grupę FORTE:

- w koasekuracji z Genarali T.U. S.A, TUIR "WARTA" S.A., Gothaer Towarzystwo Ubezpieczeń S.A., oraz InterRisk Towarzystwo Ubezpieczeń S.A Vienna Insurance Group: okres ubezpieczenia od 25.09.2016-24.09.2017
  - ubezpieczenie mienia Jednostki Dominującej od zdarzeń losowych– suma ubezpieczenia 560 586 tys. zł
  - ubezpieczenie mienia spółki zależnej Dystr-Forte Sp. z o.o od zdarzeń losowych– suma ubezpieczenia 24 390 tys. zł
  - ubezpieczenie mienia spółki zależnej Terceira Sp. z o.o od zdarzeń losowych– suma ubezpieczenia 31 774 tys. zł
  - ubezpieczenie utraty zysku Jednostki Dominującej – suma ubezpieczenia 246 129 tys. zł
- z TUIR "WARTA" S.A. : okres ubezpieczenia 25.09.2016 – 24.09.2017
  - ubezpieczenie sprzętu elektronicznego od wszystkich ryzyk – suma ubezpieczenia 4 612 tys. zł
  - ubezpieczenie OC działalności Grupy FORTE – suma ubezpieczenia 30 000 tys. zł
  - ubezpieczenie mienia Jednostki Dominującej w transporcie – suma ubezpieczenia 674 000 tys. zł
  - ubezpieczenia maszyn i urządzeń Jednostki Dominującej od wszystkich ryzyk – suma ubezpieczenia 8 958 tys. z

- z TUiR "WARTA" S.A. : okres ubezpieczenia 24.09.2016 – 23.09.2017
  - ubezpieczenie mienia spółki zależnej Galeria Kwadrat od zdarzeń losowych – suma ubezpieczenia 9 124 tys. zł
  - ubezpieczenie OC działalności spółki zależnej Galeria Kwadrat – suma ubezpieczenia 500 tys. zł
- w koasekuracji z z Generali T.U. S.A, TUiR "WARTA" S.A., Gothaer Towarzystwo Ubezpieczeń S.A., oraz InterRisk Towarzystwo Ubezpieczeń S.A Vienna Insurance Group: okres ubezpieczenia od 16.05.2016-31.12.2020
  - ubezpieczenie budowy i montażu spółki zależnej Tanne Sp. z o.o. od wszystkich ryzyk – suma ubezpieczenia 812 441 tys. zł
  - ubezpieczenie utraty przyszłego zysku spółki zależnej Tanne Sp. z o.o. wskutek szkód w robotach budowlanych suma ubezpieczenia 290 000 tys. zł
- z AIG Europe Limited Sp. z o.o.: okres ubezpieczenia 01.04.2016 – 31.03.2017
  - ubezpieczenie OC Członków Organów Grupy FORTE – suma ubezpieczenia 20 000 tys. EUR
- z Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń S.A.: okres ubezpieczenia 16.05.2016 – 31.12.2020
  - ubezpieczenie OC działalności spółki zależnej Tanne Sp.z o.o. – suma ubezpieczenia 60 000 tys. zł
- z Towarzystwem Ubezpieczeń Euler Hermes S.A.: okres ubezpieczenia 01.06.2016 – 30.11.2017
  - ubezpieczenie ryzyka kredytu kupieckiego z opcją windykacji należności Jednostki Dominującej – maksymalna suma ubezpieczenia: 70 – krotność zapłaconej składki za dany rok ubezpieczeniowy, nie mniej niż 70-krotność składki minimalnej wynoszącej 500 tys. zł.

#### **7. Informacje o istotnych transakcjach zawartych z podmiotami powiązаныmi na innych warunkach niż rynkowe**

Wszelkie transakcje z podmiotami powiązаныmi są przeprowadzane na warunkach rynkowych stosowanych przez Emitenta w relacjach z podmiotami niepowiązаныmi.

Szczegółowe informacje o transakcjach zawartych z podmiotami powiązаныmi zostały zawarte w nocie 38 sprawozdania skonsolidowanego.

#### **8. Informacje o umowach dotyczących kredytów i pożyczek**

W dniu 10.06.2016 roku Zarząd Jednostki Dominującej podpisał z Powszechną Kasą Oszczędności Bank Polski S.A. aneks do umowy kredytu w rachunku bieżącym z dnia 14.02.2000 r. Na mocy niniejszego aneksu została podwyższona maksymalna kwota kredytu do kwoty 100 000 tysięcy zł oraz został wydłużony okres kredytowania do 09.06.2019 roku.

W dniu 28.06.2016 roku DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. zawarła z ING Bank Śląski SA aneks do umowy kredytu inwestycyjnego do łącznej wysokości 7 250 tys. EUR. Aneksem zmieniono definicję daty końcowej kredytu i wydłużono okresu jego dostępności do dnia 30.06.2017 roku.

W dniu 12.08.2016 roku Zarząd Jednostki Dominującej zawarł z ING Bank Śląski S.A. kolejną umowę uzupełniającą do umowy kredytowej z dnia 24.06.2003 r. Przedmiotem umowy uzupełniającej było podwyższenie kwoty kredytu do 100 000 tysięcy zł oraz wydłużenie okresu dostępności kredytu do 30.06.2019 roku.

W dniu 17.10.2016 roku TANNE Sp. z o. o. zawarła z Powszechną Kasą Oszczędności Bank Polski S.A. i Bankiem Gospodarstwa Krajowego umowę kredytu w maksymalnej wysokości 140.000 tysięcy EUR z przeznaczeniem na pokrycie części kosztów budowy fabryki płyt wiórowych. Ostateczny termin spłaty kredytu ustalono do października 2024 r.

W dniu 15.12.2016 roku Zarząd Jednostki Dominującej zawarł z mBank S.A. aneks do umowy kredytu w rachunku bieżącym z dnia 20.12.2013 r. Na mocy niniejszego aneksu została podwyższona maksymalna kwota kredytu do kwoty 5 000 tysięcy EUR oraz został wydłużony okres kredytowania do 12.12.2019 roku.

W dniu 16.12.2016 roku TERCEIRA Sp. z o. o. zawarła z ING Bankiem Śląskim S.A umowę, na mocy której ING udostępnił Spółce linię kredytową w maksymalnej wysokości 145.500 tys. zł. z przeznaczeniem na nabycie niepublicznych certyfikatów inwestycyjnych emitowanych w seriach przez SEZAM XX Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych zarządzany przez SKARBIEC Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. z siedzibą w Warszawie. Ostateczny termin spłaty kredytu ustalono do grudnia 2019 r.

Zadłużenie z tytułu krótkoterminowych kredytów i pożyczek bankowych na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosło

27 066 tys. zł. (na dzień 31.12.2015 – 105 109 tys. zł.).

Zadłużenie z tytułu długoterminowych kredytów i pożyczek bankowych na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosło 391 263 tys. zł. ( na dzień 31.12.2015 –29 325 tys. zł.)



Dodatkowe informacje dotyczące kredytów zawarte zostały w poniższej tabeli. Wielkości liczbowe zostały podane w tys. zł.

<b>Krótkoterminowe</b>	<b>Nominalna stopa procentowa %</b>	<b>Termin spłaty</b>	<b>31.12.2016</b>	<b>31.12.2015</b>
mBank S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 2 400 tys. EUR - część krótkoterminowa	1M EURIBOR	do 31.12.2018	2 654	2 557
mBank S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 5 000 tys. EUR- część krótkoterminowa	w zależności od waluty wykorzystania O/N WIBOR lub O/N EURIBOR lub O/N LIBOR	do 12.12.2019	-	5 065
PKO BP S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 3 500 tys. EUR – część krótkoterminowa	1M EURIBOR	do 22.12.2018	4 075	3 140
PKO BP S.A.– kredyt obrotowy w wysokości 100 000 tys. zł. - część krótkoterminowa	w zależności od waluty wykorzystania 1M WIBOR lub 1M EURIBOR	do 09.06.2019	-	51 138
ING Bank Śląski S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 100 000 tys. zł- część krótkoterminowa	w zależności od waluty wykorzystania 1M WIBOR lub 1M EURIBOR lub 1M LIBOR	do 30.06.2019	-	41 635
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny cz. A w wysokości 985 tys. EUR- część krótkoterminowa	3M EURIBOR	do 29.09.2017	2 615	1 574
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny cz. A1 w wysokości 1 265 tys. EUR- część krótkoterminowa	3M EURIBOR	do 31.03.2020	133	-
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny cz. B w wysokości 4 250 tys. EUR- część krótkoterminowa	3M EURIBOR	do 31.12.2021	2 089	-
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny B w wysokości 15 500 tys. zł	1M WIBOR	do 15.09.2017	15 500	-
<b>Razem krótkoterminowe</b>			<b>27 066</b>	<b>105 109</b>

<b>Długoterminowe</b>	<b>Nominalna stopa procentowa %</b>	<b>Termin spłaty</b>	<b>31.12.2016</b>	<b>31.12.2015</b>
PKO BP S.A.– kredyt obrotowy w wysokości 100 000 tys. zł. - część długoterminowa	w zależności od waluty wykorzystania 1M WIBOR lub 1M EURIBOR	do 09.06.2019	61 936	-

ING Bank Śląski S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 100 000 tys. zł- część długoterminowa	w zależności od waluty wykorzystania 1M WIBOR lub 1M EURIBOR lub 1M LIBOR	do 30.06.2019	79 736	-
mBank S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 5 000 tys. EUR- część długoterminowa	w zależności od waluty wykorzystania O/N WIBOR lub O/N EURIBOR lub O/N LIBOR	do 12.12.2019	5 533	-
PKO BP S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 3 500 tys. EUR – część długoterminowa	1M EURIBOR	do 22.12.2018	2 447	6 180
mBank S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 2 400 tys. EUR- część długoterminowa	1M EURIBOR	do 31.12.2018	3 156	4 914
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny cz. A1 w wysokości 1 265 tys. EUR- część krótkoterminowa	3M EURIBOR	do 31.03.2020	399	-
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny cz. B w wysokości 4 250 tys. EUR- część długoterminowa	3M EURIBOR	do 31.12.2021	16 715	2 623
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny A w wysokości 130 000 tys. zł	1M WIBOR	do 16.12.2019	125 643	-
PKO BP S.A. i BGK – kredyt inwestycyjny 140 000 tys. EUR	3M EURIBOR	do 17.10.2024	95 698	-
<b>Razem długoterminowe</b>			<b>391 263</b>	<b>29 325</b>

<b>Zabezpieczenia kredytów</b>		<b>na dzień 31 grudnia 2016 roku</b>	
PKO BP S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 3 500 tys. EUR.	1. Zastaw rejestrowy na zakupionym mieniu ruchomym o wartości nie niższej niż 5 130 tys. EUR 2. Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej 3. Weksel in blanco wystawiony przez Kredytobiorcę zaopatrzonej w deklarację wekslową		
mBank S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 2 400 tys. EUR.	1. Zastaw rejestrowy na zakupionym maszynach i urządzeniach do najwyższej sumy zabezpieczenia 3 600 tys. EUR 2. Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej		
PKO BP S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 100 000 tys. zł.	1. Hipoteka umowna łączna kaucyjna do kwoty 120 000 tys. zł. na prawie użytkownika wieczystego zabudowanych nieruchomości oraz zlokalizowanych na tych nieruchomościach budynkach stanowiących odrębny od gruntu przedmiot własności położonych w Hajnówce przy ul. 3-go Maja 51 oraz w Ostrowi Mazowieckiej przy ul. Białej 2. Weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową, przelew praw z umów ubezpieczenia nieruchomości, na których ustanowiono hipotekę. 3. Zastaw rejestrowym na zapasach rzeczy oznaczonych co do gatunku znajdujących się w Oddziale w Hajnówce o wartości 32 456 tys. zł.		

ING Bank Śląski S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 100 000 tys. zł.	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Zastaw rejestrowy na mieniu ruchomym w fabryce w Suwałkach i Ostrowi Mazowieckiej do najwyższej sumy 120 000 tys. zł</li><li>2. Hipoteka kaucyjna łączna do kwoty 54 000 tys. zł. ustanowiona na prawie użytkownika wieczystego gruntu oraz prawie własności budynków w fabryce w Suwałkach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia</li><li>3. Zastaw rejestrowy na zapasach w fabryce w Suwałkach i Ostrowi Mazowieckiej o minimalnej wartości 65 000 tys. zł, do najwyższej sumy 120 000 tys. zł.</li><li>4. Cesja praw z umowy ubezpieczenia</li></ol>
mBank S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 5 000 tys. EUR.	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową</li><li>2. Zastaw rejestrowy na środkach trwałych do najwyższej sumy zabezpieczenia 6 000 tys. EUR</li></ol>
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny w łącznej wysokości 7 250 tys. EUR	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Hipoteka łączna do kwoty 6 000 tys. EUR na prawie własności gruntu oraz lokali przy ul. Gen. W. Andersa w Białymstoku</li><li>2. Zastaw rejestrowy na wyposażeniu magazynu wysokiego składowania w Ostrowi Mazowieckiej</li><li>3. Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej</li><li>4. Poręczenie udzielone przez Spółkę Dominującą.</li></ol>
ING Bank Śląski S.A. – kredyt inwestycyjny A i B o łącznej wartości 145 500 tys. zł	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Hipoteka łączna do kwoty 174.600 tys. zł. na prawie użytkownika wieczystego gruntu oraz prawie własności budynków i urządzeń stanowiących nieruchomości położone: we Wrocławiu przy ul. Brücknera nr 25-43, ul. Robotniczej nr 1; w Przemysłu przy ul. Bakończyckiej nr 1, na spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu użytkowego położonym w Krakowie przy ul. Aleksandry nr 11.</li><li>2. Zastaw rejestrowy na prawie ochronnym na znakach towarowych słowno – graficznych zawierających oznaczenie „FORTE”, do najwyższej sumy zabezpieczenia 174.600 tys. zł</li><li>3. Zastaw finansowy na certyfikatach inwestycyjnych do najwyższej sumy zabezpieczenia 174.600 tys. zł</li><li>4. Zastaw finansowy i rejestrowy na akcjach spółek nabytych przez spółkę lub spółki będące aktywami Funduszu, do najwyższej sumy zabezpieczenia 174.600 tys. zł</li><li>5. Cesja praw z wierzytelności z umowy licencyjnej na znaki towarowe słowno – graficzne zawierające oznaczenie „FORTE”, zawartej pomiędzy TERCEIRA a FABRYKAMI MEBLI „FORTE” S.A.;</li><li>6. Cesja praw z wierzytelności z polisy ubezpieczeniowej obejmującej nieruchomości, na których ustanowione zostaną ww. hipoteki;</li><li>7. Weksel własny in blanco.</li></ol>
PKO BP S.A. i BGK – kredyt inwestycyjny 140 000 tys. EUR	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Poręcznie udzielone przez Jednostkę Dominującą do kwoty 105.000 tys. EUR za zobowiązania TANNE Sp. z o.o. wobec PKO BP S.A., wynikające z umowy kredytowej,</li><li>2. Poręcznie udzielone przez Jednostkę Dominującą do kwoty 105.000 tys. EUR za zobowiązania TANNE Sp. z o.o. wobec BGK wynikające z umowy kredytowej,</li><li>3. Poręcznie udzielone przez Jednostkę Dominującą do kwoty 18.564 tys. EUR za zobowiązania TANNE Sp. z o.o. wobec PKO BP S.A. wynikające z Umowy Hedgingowej,</li><li>4. Poręcznie udzielone przez Jednostkę Dominującą do kwoty 21.750 tys. EUR za zobowiązania TANNE Sp. z o.o. wobec BGK wynikające z Umowy Hedgingowej,</li><li>5. Umowa gwarancji podpisana przez Jednostkę Dominującą,</li><li>6. Umowa podporządkowania wierzytelności przysługujących Jednostce Dominującej wobec TANNE Sp. z o.o. wierzytelnościom PKO BP i BGK wynikającym z Umowy Kredytu oraz Umów Hedgingowych,</li><li>7. Ustanowienie przez Jednostkę Dominującą, jako zabezpieczenia wierzytelności Banków ograniczonych praw rzeczowych w postaci zastawów finansowych i zastawów rejestrowych na udziałach TANNE Sp. z o.o. posiadanych przez Jednostkę Dominującą,</li><li>8. Złożenie przez Jednostkę Dominującą na rzecz PKO BP oświadczenia o poddaniu się egzekucji z całego majątku Spółki do kwoty 105.000 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Kredytu,</li><li>9. Złożenie przez Jednostkę Dominującą na rzecz BGK oświadczenia o poddaniu się egzekucji z całego majątku Spółki do kwoty 105.000 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Kredytu,</li><li>10. Złożenie przez Jednostkę Dominującą na rzecz PKO BP oświadczenia o poddaniu się egzekucji z całego majątku Spółki do kwoty 18.564 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Hedgingowej,</li><li>11. Złożenie przez Jednostkę Dominującą na rzecz BGK oświadczenia o poddaniu się egzekucji z całego majątku Spółki do kwoty 21.750 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Hedgingowej,</li></ol>

12. Złożenie przez Jednostkę Dominującą na rzecz PKO BP oświadczenia o poddaniu się egzekucji z udziałów zastawionych zastawem rejestrowym ustanowionym na rzecz PKO BP jako administratora zastawu (na zabezpieczenie wierzytelności wynikających z Umowy Kredytu), do kwoty 210.000 tys. EUR,
13. Złożenie przez Jednostkę Dominującą na rzecz PKO BP oświadczenia o poddaniu się egzekucji z udziałów zastawionych zastawem rejestrowym ustanowionym na rzecz PKO BP jako administratora zastawu (na zabezpieczenie wierzytelności wynikających z Umów Hedgingowych), do kwoty 40.314 tys. EUR,
14. Ustanowienie na rzecz PKO BP, jako administratora zastawu, zastawu rejestrowego na zbiorze rzeczy i praw wchodzących w skład przedsiębiorstwa TANNE Sp. z o.o.,
15. Zawarcie umowy zarządu nad przedsiębiorstwem TANNE Sp. z o.o lub umowy dzierżawy przedsiębiorstwa, w przypadku dochodzenia przez PKO BP, jako administratora zastawu, zaspokojenia z przedmiotu zastawu, z podmiotami wskazanymi przez PKO BP w sposób określony w umowie zastawniczej, jak również udzielenie pełnomocnictw zgodnie z umową zastawniczą,
16. Ustanowienie ograniczonych praw rzeczowych w postaci hipotek na przysługującym TANNE Sp. z o.o prawie własności nieruchomości położonej w Suwałkach, składającej się z działki gruntu o nr. 32812/6,
17. Zawarcie i wykonanie umowy cesji praw z umów, na mocy której TANNE Sp. z o.o dokona na rzecz PKO BP, jako cesjonariusza i agenta ds. zabezpieczeń, przelewu przysługujących TANNE (obecnie lub w przyszłości) praw pieniężnych i roszczeń pieniężnych z tytułu dokumentów, których jest stroną lub beneficjentem,
18. Ustanowienie przez TANNE Sp. z o.o ograniczonych praw rzeczowych w postaci zastawów finansowych i zastawów rejestrowych na prawach z rachunków bankowych otwartych i prowadzonych dla Spółki, jak również udzielenie pełnomocnictw do zarządzania i dokonywania rozporządzeń w odniesieniu do rachunków otwartych i prowadzonych dla Spółki,
19. Zawarcie i wykonanie przez TANNE Sp. z o.o umowy podporządkowania wierzytelności przysługujących wierzycielom wobec Spółki wierzytelnościom Banków wynikającym z Umowy Kredytu oraz Umów Hedgingowych,
20. Zawarcie i wykonanie przez TANNE Sp. z o.o umów bezpośrednich z PKO BP (działającym na rachunek Banków jako agent ds. zabezpieczeń) oraz kontrahentami Spółki,
21. Złożenie przez TANNE Sp. z o.o na rzecz PKO BP i BGK oświadczenia o poddaniu się egzekucji co do zobowiązania pieniężnego Spółki wobec PKO BP wynikającego z Umowy Kredytu, o spłatę wszelkich należności PKO BP związanych z kredytem, do kwoty 105.000 tys. EUR,
22. Złożenie przez TANNE Sp. z o.o na rzecz PKO BP oświadczenia o poddaniu się egzekucji co do zobowiązania pieniężnego Spółki wobec PKO BP wynikającego z Umowy Hedgingowej, do kwoty 18.564 tys. EUR,
23. Złożenie przez TANNE Sp. z o.o na rzecz BGK oświadczenia o poddaniu się egzekucji co do zobowiązania pieniężnego Spółki wobec BGK wynikającego z Umowy Hedgingowej, do kwoty 21.750.tys. EUR

Przy nominalnej stopie procentowej należy uwzględnić dodatkowo wynegocjowane marże bankowe, które odzwierciedlają ryzyko związane z finansowaniem Grupy.

#### **9. Informacje o udzielonych w danym roku obrotowym pożyczkach.**

W okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2016 roku Spółka Dominująca zawarła następujące umowy pożyczek z niekonsolidowanymi spółkami zależnymi:

- w dniu 29.02.2016 roku aneks do umowy pożyczki ze spółką zależną Antwerp Sp. z o.o., zgodnie z którym zwiększono kwotę pożyczki do 30 tysięcy zł. W dniu 30.12.2016 roku podpisano aneks do umowy pożyczki, zgodnie z którym przedłużono termin spłaty do 30.06.2017 roku;
- w dniu 05.12.2016 roku aneks do umowy pożyczki ze spółką zależną Forte Mobilier SARL, zgodnie z którym zwiększono kwotę pożyczki do 30 tysięcy EUR z datą ostatniego ciągnięcia do 31.12.2017 roku. Spłata nastąpi w 8 ratach począwszy od 31.03.2018 roku

Salda udzielonych pożyczek podmiotom powiązanych na dzień 31 grudnia 2016 roku prezentuje poniższa tabela:

Podmiot powiązany	Wysokość pożyczki w walucie	Waluta pożyczki	Termin spłaty	Saldo pożyczki na dzień 31.12.2016 w tys. zł.	Wartość odsetek należnych na dzień 31.12.2016
Forte Mobilier S.a.r.l.	30	EUR	grudzień 2019	88	-
Antwerp Sp. z o.o.	30	PLN	czerwiec 2017	30	-
<b>Razem:</b>				<b>118</b>	

Powyższe pożyczki zostały udzielone na warunkach rynkowych (oprocentowanie zmienne oparte o EURIBOR / WIBOR plus marża).

#### 10. Informacje o udzielonych i otrzymanych w danym roku obrotowym poręczeniach i gwarancjach

- W dniu 28.06.2016 roku Spółka Dominująca udzieliła poręczenia i zobowiązała się wykonać wszelkie zobowiązania pieniężne spółki zależnej DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie przy ul. Nowogrodzkiej 50 lok.515 wynikające z umowy kredytowej z dnia 14.12.2015 roku zawartej pomiędzy DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. , i ING Bank Śląski SA. Spółka zobowiązała się do zaspokojenia wszelkich zobowiązań Kredytobiorcy, obejmujących w szczególności całkowitą spłatę kwoty głównej kredytu, odsetek, prowizji, opłat i innych kosztów do kwoty 8 700 tysięcy EUR do dnia 29.10.2024 roku. Saldo kredytu na dzień 31.12.2016 roku wynosi 21 951 tysięcy zł.
- W okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2016 roku Spółka Dominująca udzieliła następujących zabezpieczeń zobowiązań inwestycyjnych spółki zależnej TANNE Sp. z o. o.:
  - na rzecz SIEMPELKAMP Maschinen- und Anlagenbau GmbH z umowy na zaprojektowanie, dostawę, instalację oraz uruchomienie części linii produkcyjnej do produkcji płyt wiórowych. Łączna wartość netto umowy wynosi 23 650 tys. EUR. Termin zakończenia realizacji inwestycji przewidziano na lipiec 2018 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 11 636 tys. EUR.
  - na rzecz Büttner Energie - und Trocknungstechnik GmbH z umowy na zaprojektowanie, dostawę, instalację oraz uruchomienie części linii produkcyjnej do produkcji płyt wiórowych. Łączna wartość netto umowy wynosi 15 000 tys. EUR. Termin zakończenia realizacji inwestycji przewidziano na marzec 2018 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 7 380 tys. EUR
  - na rzecz PAL SRL z umowy na zaprojektowanie, dostawę, instalację oraz uruchomienie części linii produkcyjnej do produkcji płyt wiórowych. Łączna wartość netto inwestycji wynosi 22 947 tys. EUR . Termin zakończenia realizacji inwestycji przewidziano na maj 2018 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 13 768 tys. EUR
  - na rzecz BUDIMEX S.A. z umowy na kompleksową realizację zadania inwestycyjnego w systemie generalnego wykonawstwa w postaci zaprojektowania i budowy budynku produkcyjno- magazynowego o powierzchni ok. 33 600 m2 w stanie całkowicie wykończonym. Łączna wartość netto umowy wynosi 28 550 tys. zł. Termin zakończenia inwestycji przewidziano na luty 2017 roku. Termin wygaśnięcia zobowiązania przypada na 28.02.2017 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 7 657 tys. zł.
  - na rzecz EWK Umwelttechnik GmbH z umowy na kompleksową realizację zadania inwestycyjnego w postaci zaprojektowania i instalacji systemu oczyszczania powietrza. Łączna wartość netto umowy wynosi 4 700 tys. EUR. Termin wygaśnięcia zobowiązania przypada na 31.12.2019 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 4 230 tys. EUR.
  - na rzecz Robert Burkle GmbH z umowy na kompleksową realizację zadania inwestycyjnego w postaci zaprojektowania i instalacji linii kaszerowania. Łączna wartość netto umowy wynosi 3 125 tys. EUR. Termin wygaśnięcia zobowiązania przypada na 31.12.2017 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 2 187 tys. EUR.
- W okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2016 roku Spółka Dominująca udzieliła następujących zabezpieczeń zobowiązań kredytowych spółki zależnej TANNE Sp. z o.o.:
  - poręczenia do kwoty 105 000 tys. EUR za zobowiązania TANNE Sp. z o.o wobec PKO BP S.A. wynikające z Umowy Kredytu z dnia 17.10.2016 r. ,
  - poręczenia do kwoty 105 000 tys. EUR za zobowiązania TANNE Sp. z o.o wobec BGK wynikające z Umowy Kredytu z dnia 17.10.2016 r. ,
  - poręczenia do kwoty 18 564 tys. EUR za zobowiązania TANNE Sp. z o.o wobec PKO BP S.A. wynikające z Umowy Hedgingowej z dnia 17.10.2016 r.,
  - poręczenia do kwoty 21 750 tys. EUR za zobowiązania TANNE Sp. z o.o wobec BGK wynikające z Umowy Hedgingowej z dnia 17.10.2016 r.,
  - umowy podporządkowania wierzytelności przysługujących Spółce wobec TANNE Sp. z o.o wierzytelnościom PKO BP S.A. i BGK wynikającym z Umowy Kredytu z dnia 17.10.2016 r oraz Umów Hedgingowych z dnia 17.10.2016 r,

- ustanowienia zastawów finansowych i zastawów rejestrowych na udziałach TANNE Sp. z o.o. posiadanych przez Spółkę,
- oświadczenia na rzecz PKO BP S.A. o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5) Kodeksu postępowania cywilnego, z całego majątku Spółki do kwoty 105 000 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Kredytu z dnia 17.10.2016 r,
- oświadczenia na rzecz BGK o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5) Kodeksu postępowania cywilnego, z całego majątku Spółki do kwoty 105 000 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Kredytu z dnia 17.10.2016 r,
- oświadczenia na rzecz PKO BP S.A. o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5) Kodeksu postępowania cywilnego, z całego majątku Spółki do kwoty 18 564 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Hedingowej z dnia 17.10.2016 r,
- oświadczenia na rzecz BGK o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5) Kodeksu postępowania cywilnego, z całego majątku Spółki do kwoty 21 750 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Hedingowej z dnia 17.10.2016 r,
- oświadczenia na rzecz PKO BP S.A. o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 6) Kodeksu postępowania cywilnego, z udziałów zastawionych zastawem rejestrowym do kwoty 210 000 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Kredytu z dnia 17.10.2016 r,
- oświadczenia na rzecz PKO BP S.A. o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 6) Kodeksu postępowania cywilnego, z udziałów zastawionych zastawem rejestrowym do kwoty 40.314 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Hedingowej z dnia 17.10.2016 r.

#### 11. Opis wykorzystania przez Emitenta wpływów z emisji papierów wartościowych

W okresie objętym raportem nie miała miejsca emisja papierów wartościowych.

#### 12. Objasnienie różnic pomiędzy wynikami finansowymi wykazanymi w raporcie rocznym a wcześniej publikowanymi prognozami wyników za dany rok

Emitent nie publikował prognoz wyników finansowych za 2016 rok.

#### 13. Ocena wraz z jej uzasadnieniem, dotycząca zarządzania zasobami finansowymi

Kapitał obrotowy netto	2016	2014
Aktywa obrotowe	564 743	390 373
Zobowiązania krótkoterminowe	(222 345)	(218 797)
Kapitał obrotowy netto (aktywa obrotowe- zobowiązania krótkoterminowe)	342 398	171 576
Wskaźnik kapitału obrotowego netto (kapitał obrotowy netto/aktywa ogółem)	29,17%	23,24%

Analiza zadłużenia	2016	2015
Zobowiązania ogółem	621 590	259 892
Wskaźnik zadłużenia ogółem (zobowiązania ogółem/pasywa ogółem)	52,95%	35,20%
Wskaźnik zdolności kredytowej ((zysk netto+ amortyzacja)/zobowiązania ogółem)	21,41%	40,04%

Zobowiązania długoterminowe Grupy Forte na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosły 399 245 tys. zł. i składały się na nie w głównej mierze zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek (391 263 tys. zł.), stanowiące 98% zobowiązań długoterminowych ogółem.

Zobowiązania krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosły 222 345 tys. zł. i składały się na nie głównie zobowiązania z tytułu dostaw i usług (114 130 tys. zł.), stanowiące 51,3% zobowiązań krótkoterminowych ogółem, rezerwy i rozliczenia międzyokresowe (58 380 tys. zł) stanowiące 26,3% zobowiązań krótkoterminowych ogółem oraz zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek (27 066 tys. zł) stanowiące 4,4% zobowiązań krótkoterminowych ogółem.

Nie występują zagrożenia zdolności wywiązywania się z zaciągniętych przez Grupę zobowiązań.

#### **14. Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych w porównaniu do wielkości posiadanych środków**

W dniu 19 października 2015 r. Rada Nadzorcza Jednostki Dominującej zatwierdziła Plan Rozwoju mocy produkcyjnych Grupy FORTE do roku 2021. Niezbędnymi elementami Planu Rozwoju, uwzględniającego w szczególności integrację pionową, są:

- rozbudowa mocy produkcyjnych mebli skrzyniowych, w szczególności poprzez budowę nowego zakładu produkcji mebli,
- budowa zakładu produkcji płyt drewnopochodnych,
- rozbudowa powierzchni logistyczno-magazynowych.

Nakłady inwestycyjne poniesione przez Grupę FORTE w roku 2016 wyniosły 262 mln zł, dla porównania w roku 2015 wyniosły 68 mln zł. Do najistotniejszych inwestycji Grupy w ciągu 2016 roku należy zaliczyć: nakłady poniesione na inwestycję związaną z budową fabryki płyty w Suwałkach, zakup linii i maszyn do rozbudowy mocy produkcyjnych w obecnych zakładach produkcyjnych, nakłady na budowę hali wystawienniczej w Niemczech oraz modernizację salonu meblowego w Ostrowi Mazowieckiej.

Nakłady inwestycyjne związane z przyjętym Planem Rozwoju będą kontynuowane również w latach następnych.

Wydatki inwestycyjne są finansowane głównie długoterminowymi kredytami bankowymi. Ponadto Tanne Sp. z o. o., realizująca inwestycję budowy fabryki płyty, podpisała z Ministerstwem Rozwoju umowę dotyczącą wsparcia inwestycji poprzez udzielenie dotacji rządowej w latach 2016-2020 w maksymalnej kwocie 57 mln zł.

#### **15. Informacja dotycząca instrumentów finansowych w zakresie ryzyka zmiany cen, kredytowego, istotnych zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz utraty płynności finansowej**

Grupa zawiera transakcje z udziałem instrumentów pochodnych, przede wszystkim *zerokosztowe strategie opcyjne*. Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem walutowym powstającym w toku działalności.

Poza instrumentami pochodnymi, do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe, umowy leasingu finansowego z opcją zakupu, środki pieniężne, lokaty krótkoterminowe oraz krótkoterminowe obligacje korporacyjne. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków na finansowanie działalności Spółki oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków pieniężnych. Spółka posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Zasadą stosowaną przez Grupę obecnie i przez cały okres objęty badaniem jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Spółka monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

##### **15.1. Ryzyko stopy procentowej**

Narażenie Grupy na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim długoterminowych zobowiązań finansowych, które są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych (WIBOR, EURIBOR, LIBOR) powiększonych o marżę. W celu analizy wrażliwości na zmiany stopy procentowej długoterminowych zobowiązań finansowych Spółki tj. kredytów oraz zobowiązań z tytułu leasingu finansowego, założono spadek ich oprocentowania w skali roku – dla EURIBOR o 0,01 pkt. %, spadek oprocentowania w skali roku dla WIBOR o 0,10 pkt. % oraz wzrost oprocentowania w skali roku dla LIBOR o 0,55 pkt % (2015: WIBOR- spadek o 0,20 pkt %; EURIBOR spadek o 0,05 pkt %, LIBOR- wzrost o 0,30 pkt %).

Grupa w okresie sprawozdawczym nie posiadała instrumentów zabezpieczających przed ryzykiem stóp procentowych.

##### **Ryzyko stopy procentowej - wrażliwość na zmiany**

Wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe zmiany stóp procentowych przedstawiono w punkcie 36 dodatkowych not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

##### **15.2. Ryzyko walutowe**

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji sprzedaży. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez jednostkę operacyjną sprzedaży lub zakupów w walutach innych niż jej waluta wyceny. Około 85% zawartych przez Grupę transakcji sprzedaży wyrażonych jest w walutach innych, niż waluta sprawozdawcza jednostki operacyjnej dokonującej sprzedaży.

Grupa stara się negocjować warunki zabezpieczających instrumentów pochodnych w taki sposób, by odpowiadały one warunkom zabezpieczanej pozycji i zapewniały dzięki temu maksymalną skuteczność zabezpieczenia.

Wrażliwość wyniku finansowego brutto w związku ze zmianą wartości godziwej aktywów i zobowiązań pieniężnych na racjonalnie możliwe wahania kursów walut zaprezentowano w punkcie 36 dodatkowych not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

#### Zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym

Podstawową metodą zarządzania ryzykiem walutowym są strategie zabezpieczające wykorzystujące instrumenty pochodne. Grupa stosuje do zabezpieczenia przyszłych transakcji walutowych symetryczne strategie opcyjne.

#### Wpływ instrumentów pochodnych na sprawozdanie z sytuacji finansowej

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość godziwa kontraktów walutowych spełniających kryterium zaliczenia ich do rachunkowości zabezpieczeń wynosiła (11 517) tys. zł. i jako wartość efektywna w całości została ujęta w kapitale rezerwowym z aktualizacji wyceny oraz w zobowiązaniach z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (2015 rok: 5 673 tys. zł.).

#### Wpływ instrumentów pochodnych na wynik finansowy i inne całkowite dochody

W okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2016 roku wynik na instrumentach pochodnych ukształtował się na poziomie 131 tys. zł. i dotyczył realizacji wygasających strategii opcyjnych objętych rachunkowością zabezpieczeń (stan na 31 grudnia 2015: 4 266 tys. zł.).

#### Wpływ instrumentów pochodnych na wynik okresu

	01.01-31.12.2016	01.01-31.12.2015
Wpływy na przychody ze sprzedaży	18	2 011
Wpływy na przychody/koszty finansowe , z tego:	113	2 255
- z tytułu realizacji instrumentów pochodnych w okresie	113	2 255
- z tytułu wyceny instrumentów pochodnych w okresie	-	-
<b>Wpływy z instrumentów pochodnych na wynik okresu, łącznie:</b>	<b>131</b>	<b>4 266</b>

#### Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Zgodnie z jej zasadami zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających zalicza się, w części efektywnej do kapitałów własnych, a w części nieefektywnej do rachunku zysków i strat. W momencie realizacji zabezpieczanego przychodu ze sprzedaży, zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających ujmowane są w bieżącym wyniku finansowym.

Nie rzadziej, niż na dzień rozpoczęcia zabezpieczenia oraz na koniec każdego miesiąca, dokonuje się oceny efektywności prospektywnej porównując skumulowaną zmianę wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego do skumulowanej zmiany wartości przyszłych przepływów.

Na koniec każdego miesiąca dokonuje się pomiaru efektywności zabezpieczania - efektywność retrospektywna - porównując skumulowaną zmianę wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego do skumulowanej zmiany wartości przyszłych przepływów pieniężnych oszacowaną na podstawie danych dotyczących rynku walutowego z dnia wyceny.

#### Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających

Kapitał rezerwowi z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych przedstawiono w punkcie 29.3. dodatkowych not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

#### Wartość godziwa kontraktów walutowych

Zbiornicze dane dotyczące wartości godziwych i terminy rozliczeń, a także zbiornicze informacje dotyczące kwoty (wielkości) będącej podstawą przyszłych płatności oraz ceny realizacji efektywnych kontraktów terminowych przedstawiono w punkcie 36.2. dodatkowych not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Ryzyka związane z terminowymi kontraktami walutowymi to ryzyka stopy procentowej, kursu walutowego oraz niewypłacalności drugiej strony transakcji. Ryzyko kredytowe jest jednak ograniczone, gdyż drugą stroną transakcji są banki o wysokim standingu finansowym.



### 15.3. Ryzyko kredytowe

W Grupie funkcjonuje procedura przyznawania kontrahentom limitu kredytu kupieckiego i określenie formy jego zabezpieczenia. Wszyscy klienci, którzy korzystają z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom wstępnej weryfikacji.

Większa część należności handlowych jest ubezpieczona, bądź zabezpieczona gwarancjami bankowymi z tytułu tzw. centralnego regulowania płatności. Dodatkowo należności kontrahentów są regularnie monitorowane przez służby handlowe i finansowe. W przypadku wystąpienia należności przeterminowanych, następuje wstrzymanie sprzedaży i uruchamiana jest windykacja należności.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Grupy, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz instrumenty pochodne o dodatniej wartości godziwej, ryzyko kredytowe Spółki powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy.

W Grupie nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego.

### 15.4. Ryzyko związane z płynnością

Grupa narażona jest na ryzyko płynności wynikające z relacji zobowiązań krótkoterminowych do aktywów obrotowych. Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty bankowe oraz umowy leasingu finansowego.

Szczegółowe informacje dotyczące ryzyka związanego z płynnością przedstawiono w punkcie 36.4. dodatkowych not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

## 16. Komentarz do podstawowych wielkości finansowych Grupy

Opis	2016	2015	Zmiana %
Przychody ze sprzedaży	1 090 294	954 275	14,3%
Koszt własny sprzedaży	(663 438)	(608 265)	9,1%
Zysk brutto ze sprzedaży	426 856	346 010	23,4%
Marża brutto	39,2%	36,3%	
Zysk z działalności operacyjnej (EBIT)	144 370	98 159	47,1%
EBITDA	167 069	117 847	41,8%
Zysk brutto	139 222	98 842	40,9%
Zysk netto	110 385	84 373	30,8%
Rentowność sprzedaży netto	10,1%	8,8%	
Rentowność kapitału własnego (ROE)	20%	17,6%	
Rentowność majątku (ROA)	9,4%	11,4%	

Zakończony rok 2016 był kolejnym rokiem, w którym Grupa konsekwentnie odnotowała pozytywną dynamikę wzrostu przychodów ze sprzedaży oraz zysku netto.

**Przychody ze sprzedaży** w roku 2016 wyniosły 1 090 294 tys. zł. i w stosunku do roku ubiegłego były wyższe o 14,3 % (wartościowo o 136 019 tys. zł.).

W opinii Zarządu osiągnięcie tak dobrych wyników sprzedaży potwierdza założenia przyjętej strategii ciągłego rozwoju Grupy Kapitałowej FORTE. Grupa wytworzyła łącznie 3,9 mln sztuk mebli, które zostały sprzedane do klientów w ponad 40 krajach świata, głównie w Europie, ale również w Azji i Afryce. Udział we wzroście przychodów ze sprzedaży miał również korzystny dla Grupy, jako eksportera, poziom kurs EUR/PLN.

**Rentowność brutto sprzedaży** ukształtowała się na poziomie 39,2% , czyli o 2,9 pkt. procentowe wyżej, niż w roku poprzednim. Główne przyczyny poprawy rentowności to: pozytywny wpływ wzrostu kursu EUR/PLN, zwiększonej skali produkcji (efekt skali), stabilna sytuacja na rynku cen surowców podstawowych oraz konsekwentna polityka dyscypliny budżetowej.

**Koszty sprzedaży** - obciążenie przychodów kosztami sprzedaży ukształtowało się na poziomie zbliżonym do roku ubiegłego i wyniosło 20,7% (wobec 21% w roku 2015). W ujęciu wartościowym koszty sprzedaży wzrosły o 25 417 tys. zł, jako pochodna wzrostu przychodów ze sprzedaży.

**Koszty ogólne** – obciążenie przychodów kosztami ogólnymi wyniosło 4,7% w stosunku do 3,9% w roku 2015. Wzrost tej kategorii kosztów wynika głównie ze wzrostu nakładów na programy związane z kontynuowaną przez Grupę polityką nastawioną na rozwój kadry pracowniczej oraz działalność CSR.

**Zysk z działalności operacyjnej** – Grupa odnotowała bardzo istotny 47% wzrost zysku z działalności operacyjnej. Wyniósł on 144 370 tys. zł (13,2% przychodów), w stosunku do 98 159 tys. zł (10,3% przychodów) w 2015 roku.

**Zysk netto** w okresie sprawozdawczym wyniósł 110 385 tys. zł (10,1% przychodów), w porównaniu z 84 373 tys. zł w okresie porównawczym (8,8% przychodów).

#### **17. Ocena czynników i nietypowych zdarzeń mających wpływ na wynik z działalności za rok obrotowy, z określeniem stopnia wpływu tych czynników lub nietypowych zdarzeń na osiągnięty wynik**

Nie wystąpiły inne nietypowe zdarzenia poza opisanymi w punkcie 16 niniejszego sprawozdania.

#### **18. Charakterystyka zewnętrznych i wewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju oraz opis perspektyw rozwoju działalności**

Rok 2016 był dla Grupy pierwszym rokiem realizacji przyjętej strategii rozwoju na lata 2016-2021.

Nakłady inwestycyjne poniesione przez Grupę w roku 2016 wyniosły 262 mln zł i będą kontynuowane w następnych latach w ramach realizacji przyjętego programu inwestycyjnego, który obejmuje zakład produkcji płyty oraz piątą fabrykę mebli wraz z zapleczem magazynowym. Realizacja programu inwestycyjnego przebiega zgodnie z przyjętymi harmonogramami. Program ten będzie częściowo zrefinansowany dzięki pomocy publicznej (do 37,5 MLN EUR) poprzez bezpośrednią dopłatę w postaci przyznanego grantu rządowego (57,1 MPLN) oraz zwolnienia z podatku CIT w związku z prowadzeniem inwestycji w Suwalskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej.

Kolejnym projektem, który zdaniem Zarządu będzie miał pozytywny wpływ na rozwój działalności Grupy FORTE w perspektywie najbliższych kilku lat, jest podjęcie decyzji o utworzeniu joint venture produkującego i sprzedającego meble w Indiach. Nowa spółka o nazwie FORTE FURNITURE PRODUCTS INDIA PVT. LTD z siedzibą w Chennai rozpocznie działalność od 01.04.2017r. Rynek indyjski jest bardzo dużym i obiecującym rynkiem, który doskonale wpisuje się w strategię dynamicznego rozwoju Grupy FORTE.

#### **19. Zmiany w podstawowych zasadach zarządzania przedsiębiorstwem Emitenta i jego grupą kapitałową**

Nie wystąpiły.

#### **20. Wszelkie umowy zawarte między Emitentem a osobami zarządzającymi, przewidujące rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Emitenta przez przejęcie**

Spółka Dominująca zawarła z osobami zarządzającymi:

- umowę przewidującą w przypadku odwołania Zarządzającego odszkodowanie w wysokości jego sześciomiesięcznego wynagrodzenia miesięcznego, chyba że podstawą odwołania będzie którakolwiek z następujących przyczyn: popełnienie przez Zarządzającego przestępstwa przeciwko Spółce, poważne naruszenie przez Zarządzającego przepisów z zakresu obrotu papierami wartościowymi lub innych, naruszenie istotnych obowiązków wynikających z umowy, zaistnienie przeszkody w sprawowaniu przez Zarządzającego funkcji Członka Zarządu trwającej łącznie dłużej niż dwa miesiące. Umowa przewiduje także, że Zarządzający może rozwiązać umowę w przypadku naruszenia przez Spółkę istotnych obowiązków wynikających z umowy. W takim przypadku Zarządzającemu będzie przysługiwać odszkodowanie w wysokości jego sześciomiesięcznego wynagrodzenia miesięcznego. Także w przypadku niepowołania Zarządzającego na kadencję zarządu 2014-2019 Zarządzającemu będzie przysługiwać odszkodowanie w wysokości jego sześciomiesięcznego wynagrodzenia miesięcznego, za wyjątkiem opisanych wyżej przypadków leżących po stronie Zarządzającego.

#### **21. Wartość wynagrodzeń, nagród lub korzyści, w tym wynikających z programów motywacyjnych lub premialnych opartych na kapitale Emitenta**

W dniu 10 czerwca 2014 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie FABRYK MEBLI „FORTE” S.A., zatwierdziło wprowadzenie programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Spółki („Program Motywacyjny”).

Celem Programu Motywacyjnego jest dążenie do rozwoju Grupy Kapitałowej Spółki i jej jednostek zależnych („Grupa Kapitałowa”) poprzez stworzenie mechanizmów motywacyjnych dla osób odpowiedzialnych za zarządzanie, odnoszących się do wyników finansowych Grupy Kapitałowej i wzrostu wartości akcji Spółki.

Program ten ma charakter programu rozliczanego poprzez emisję instrumentów kapitałowych w zamian za świadczone usługi – łącznie 356 220 imiennych Warrantów subskrypcyjnych Spółki w trzech seriach po cenie emisyjnej równej średniej arytmetycznej kursu akcji Spółki notowanych na GPW, obliczonej na podstawie notowań tych akcji w okresie od dnia 28 kwietnia 2014 roku do dnia 10 czerwca 2014 roku.

Cena emisyjna akcji Spółki serii H została ustalona uchwałą Rady Nadzorczej z dnia 27 października 2014 roku na kwotę 46,19. Każdy Warrant uprawnia do objęcia jednej akcji serii H za cenę emisyjną.

Zakres przyjętego programu motywacyjnego prezentuje poniższa tabela, zgodna z zatwierdzonym Regulaminem Programu Motywacyjnego.

	<b>Seria D</b>	<b>Seria E</b>	<b>Seria F</b>
Liczba Warrantów subskrypcyjnych	118 740	118 740	118 740
Okres nabywania uprawnień	10.06.2014 - 31.12.2014	01.01.2015 - 31.12.2015	01.01.2016 - 31.12.2016
Warunki uprawniające do nabycia Warrantów	<p>1/niezgłoszenie przez biegłego rewidenta istotnych zastrzeżeń do skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej za rok obrotowy 2014;</p> <p>2/ wzrost o co najmniej 10% zysku netto na jedną akcję Spółki na dzień 31 grudnia 2014 w stosunku do stanu na koniec 2013 roku;</p> <p>3/ wzrost o co najmniej 10% średniego kursu akcji Spółki na GPW., obliczonego na podstawie wszystkich notowań tych akcji w grudniu 2014 roku, w stosunku do średniego kursu akcji Spółki na GPW obliczonego na podstawie wszystkich notowań tych akcji w grudniu 2013 roku;</p> <p>3/ pełnienie funkcji Członka Zarządu Spółki, przez co najmniej sześć miesięcy w danym okresie i pozostawanie nimi na koniec danego okresu oraz uzyskanie absolutorium z pełnienia funkcji Członka Zarządu Spółki w danym okresie.</p>	<p>1/ niezgłoszenie przez biegłego rewidenta istotnych zastrzeżeń do skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej za rok obrotowy 2015;</p> <p>2/ wzrost o co najmniej 10% zysku netto na jedną akcję Spółki na dzień 31 grudnia 2015 w stosunku do stanu na koniec 2014 roku;</p> <p>3/ wzrost o co najmniej 10% średniego kursu akcji Spółki na GPW., obliczonego na podstawie wszystkich notowań tych akcji w grudniu 2015 roku, w stosunku do średniego kursu akcji Spółki na GPW obliczonego na podstawie wszystkich notowań tych akcji w grudniu 2014 roku;</p>	<p>1/ niezgłoszenie przez biegłego rewidenta istotnych zastrzeżeń do skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej za rok obrotowy 2016;</p> <p>2/ wzrost o co najmniej 10% zysku netto na jedną akcję Spółki na dzień 31 grudnia 2016 w stosunku do stanu na koniec 2015 roku;</p> <p>3/ wzrost o co najmniej 10% średniego kursu akcji Spółki na GPW., obliczonego na podstawie wszystkich notowań tych akcji w grudniu 2016 roku, w stosunku do średniego kursu akcji Spółki na GPW obliczonego na podstawie wszystkich notowań tych akcji w grudniu 2015 roku;</p>

Wzrost zysku netto na jedną akcję Spółki, stanowiący warunek zaferowania Warrantów przypadających za dany okres, ustalany jest na podstawie skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej, zbadanego przez biegłego rewidenta i zatwierdzonego uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki.

Wykonanie praw z Warrantów może nastąpić nie wcześniej, niż po upływie roku od formalnej decyzji o ich objęciu i nie później, niż do dnia 30 listopada 2018 roku.

Serie programu motywacyjnego traktuje się jako odrębne programy w rozumieniu MSSF 2.

#### **Wartość godziwa programu motywacyjnego**

Wartość godziwą programu dla serii F określono na kwotę 1 064 tys. zł. i taka wartość zaksięgowano we wzroście kapitału własnego w pozycji program motywacyjny oraz w kosztach świadczeń pracowniczych.

Liczba i średnie ważone ceny wykonania warrantów są następujące:

	<b>Seria</b>	<b>Liczba Warrantów</b>	<b>śr. ważona cena wykonania</b>
<b>Występujące na 01.01.2016, w tym:</b>		<b>237 480</b>	
	D	118 740	46,19
	F	118 740	46,19
<b>Zmiana w ciągu okresu sprawozdawczego</b>		<b>-</b>	<b>-</b>

<b>Występujące na 31.12.2016, w tym:</b>		<b>237 480</b>	
Możliwe do wykonania na 31.12.2016	D	118 740	46,19
	F	118 740	46,19

Wynagrodzenie wypłacone lub należne Członkom Zarządu oraz Rady Nadzorczej Spółki

	Okres 12 miesięcy zakończony	
	31.12.2016	31.12.2015
<b>Wynagrodzenie Zarządu, w tym:</b>	<b>13 748</b>	<b>11 800</b>
<b>w przedsiębiorstwie Emitenta</b>	<b>12 960</b>	<b>11 017</b>
Maciej Formanowicz	5 416	4 348
Gert Coopmann	2 956	2 558
Klaus Dieter Dahlem	2 008	1 922
Maria Florczuk	1 152	729
Mariusz Gazda	1 428	1 022
Rafał Prendke	-	438
<b>z tytułu pełnienia funkcji we władzach jednostek zależnych</b>	<b>788</b>	<b>783</b>
Maciej Formanowicz	547	537
Gert Coopmann	241	246
<b>Rada Nadzorcza:</b>	<b>324</b>	<b>279</b>
Zbigniew Sebastian	84	69
Władysław Frasyńnik	-	17
Stanisław Krauz	60	52
Tomasz Domagalski	60	52
Stefan Golonka	60	52
Jerzy Smardzewski	60	37

## 22. Określenie łącznej liczby i wartości nominalnej wszystkich akcji Emitenta będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących.

Osoby zarządzające i nadzorujące Emitenta		Liczba akcji o wartości nominalnej 1 zł. każda akcja
Gert Coopmann	Członek Zarządu	50 000
Zbigniew Sebastian	Przewodniczący Rady Nadzorczej	300

W dniu 06.07.2016 i 22.07.2016 roku Pan Klaus Dieter Dahlem – Członek Zarządu Spółki Dominującej zbył łącznie 50 000 sztuk akcji Emitenta.

## 23. Zatrudnienie i polityka kadrowa Grupy Kapitałowej

Struktura zatrudnienia w grupach zawodowych wykształcenia, płci i rodzaju wykonywanej pracy w Grupie FORTE:

Struktura zatrudnienia	Stan na:	
	2016	2015
<i>- wg wykształcenia</i>		
Wyższe	17%	15%
Średnie	44%	46%
Zawodowe	28%	28%
Podstawowe	11%	11%
<i>- wg płci</i>		

Kobiety	30%	28%
Mężczyźni	70%	72%

- wg rodzaju wykonywanej pracy

Pracownicy fizyczni	80%	83%
Pracownicy umysłowi	20%	17%

Przeciętne zatrudnienie w Grupie w okresie styczeń – grudzień 2016 kształtowało się następująco:

	2016	2015
Zarząd Jednostki Dominującej	5	5
Zarządy jednostek powiązanych	11	6
Administracja	224	203
Dział sprzedaży	489	592
Pion produkcji	2 417	2 107
Pozostali	164	136
<b>Razem</b>	<b>3 310</b>	<b>3 049</b>

### 23.1. Rozwój i szkolenia

#### Szkolenia

Pracownicy Grupy mają możliwość indywidualnego rozwoju i podnoszenia kwalifikacji zawodowych na wielu płaszczyznach. Grupa oferuje uczestnictwo w konferencjach firmowych oraz szereg szkoleń, które rozwijają umiejętności specjalistyczne, językowe, a także wspomagają rozwój osobisty. W ramach projektu edukacyjnego „Akademia FORTE” organizowane są studia podyplomowe i programy rozwojowe oferujące kształcenie dla kadry kierowniczej, specjalistycznej oraz pracowników produkcji. Pracownicy mogą także liczyć na dofinansowanie do własnych studiów, które pogłębiają ich wiedzę i podnoszą kwalifikacje w ramach realizowanych zadań.

#### „Żółty Słonik”

Przedszkole firmowe to szereg korzyści dla zatrudnionych rodziców. Przede wszystkim ułatwia godzenie pracy zawodowej z życiem rodzinnym. Przykładowe przedszkole FORTE z oddziałem żłobkowym to placówka o najwyższych standardach w kraju. Zajęcia w przedszkolu prowadzone są w systemie dwujęzycznym polsko - angielskim, na podstawie autorskiego programu nauczania. Dzieci rozwijają swoje indywidualne pasje i umiejętności korzystając z dodatkowych zajęć sportowych i tanecznych oraz uczestnicząc w wielu tematycznych warsztatach i wycieczkach.

#### Język angielski dla dzieci pracowników

Spółka Dominująca w roku 2016 kontynuowała wraz z Fundacją AMF „Nasza Droga” innowacyjny projekt edukacyjny dla dzieci pracowników fabryki w Ostrowi Mazowieckiej pod nazwą Szkoła Języków Forte. Obejmuje on naukę języka angielskiego i niemieckiego dla dzieci w wieku szkolnym.

### 23.2. Programy stażowe i praktyki.

Grupa współpracuje z uczelniami wyższymi, szkołami średnimi oraz samorządami miast, w celu rozwoju edukacji i szkolnictwa zawodowego. Wspiera badania i działalność dydaktyczno- naukową w zakresie rozwoju przemysłu drzewnego i meblarskiego. Przedstawiciele kadry FORTE uczestniczą w konferencjach i spotkaniach branżowych, podczas których dzielą się fachową wiedzą i doświadczeniem. W 2016 roku w Ostrowi Mazowieckiej powołana została klasa patronacka FORTE, w której kształcą się przyszli technolodzy drewna. Spółka Dominująca oferuje również bogaty program płatnych staży i praktyk dla studentów.

Uczelnie wyższe, z którymi współpracuje Grupa: Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Politechnika Białostocka, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Politechnika Warszawska.

Szkoły średnie, z którymi współpracuje Grupa: Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Ostrowi Mazowieckiej, Zespół Szkół nr 1 w Ostrowi Mazowieckiej, Zespół Szkół Technicznych im. Gen. W. Andersa w Białymstoku, Zespół Szkół Zawodowych w Hajnówce, Zespół Szkół Drzewnych i Gimnazjalnych w Łomży, Zespół Szkół Zawodowych nr 6 w Suwałkach, Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach.

## 24. Opis polityki Emitenta w zakresie działalności sponsoringowej i charytatywnej

Działalność charytatywna i sponsoringowa odgrywa w Grupie FORTE szczególną rolę i jest stałym elementem działalności Grupy, mającym duże znaczenie w procesie budowania wizerunku firmy odpowiedzialnej społecznie.

### **Misja**

Wychowywanie, edukowanie i kształtowanie postaw, w szczególności młodych ludzi w duchu społeczeństwa odpowiedzialnego, zaangażowanego, chętnego do działania na rzecz osobistego rozwoju i społecznego, wrażliwego i dostrzegającego potrzeby innych ludzi oraz chętnego do niesienia pomocy innym.

### **Wizja**

Grupa w ramach prowadzonej Polityki dobroczynności, skupia się przede wszystkim na wspieraniu inicjatyw mających na celu wyrównanie różnic społecznych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, szczególnie uzdolnionych, potrzebujących pomocy i znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Grupa podejmuje liczne inicjatywy i działania, które mają na celu wspieranie szeroko rozumianej edukacji i wszechstronny rozwój młodego pokolenia.

Zaangażowanie Grupy w rozwój kultury i sztuki przejawia się we wspieraniu inicjatyw związanych z rozwojem kultury, zachowaniem dorobku kulturalnego i dziedzictwa narodowego oraz instytucji i wydarzeń kulturalnych, które zlokalizowane są przede wszystkim w miejscach prowadzenia aktywności biznesowej.

### **Działania**

Kierunek działalności charytatywnej i sponsoringowej Grupy wytyczają dwa priorytety:

1. Działalność na rzecz edukacji i wychowania:
  - współpraca z działającą przy Spółce Dominującej FUNDACJĄ AMF NASZA DROGA,
  - współpraca z uczelniami wyższymi i szkołami ponadgimnazjalnymi kształcącymi przyszłą kadre pracowniczą Spółek z Grupy (np. staże i praktyki, organizacja patronatów, konkursów, pomoc dydaktyczna i rzeczowa, organizacja wykładów i konferencji naukowych),
  - współpraca i pomoc rzeczowa w wyposażaniu placówek oświatowych i edukacyjnych,
  - wspieranie badań i działalności dydaktyczno-naukowej w zakresie rozwoju przemysłu drzewnego i meblarskiego,
  - indywidualna pomoc rzeczowa osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.
2. Działalność na rzecz rozwoju kultury i sztuki:
  - wspieranie lokalnych wydarzeń kulturalnych (np. koncerty, festiwale, wystawy, spektakle),
  - wspieranie lokalnych projektów w zakresie kultury fizycznej i sportu (np. zawody pożarnicze),
  - wspieranie realizacji projektów kulturalnych mających na celu aktywizację lokalnych środowisk w obszarze sztuki i szeroko rozumianej edukacji kulturalnej.

Grupa nie wspiera i nie sponsoruje w szczególności:

- partii i stowarzyszeń o charakterze politycznym,
- organizacji religijnych i wyznaniowych,
- wydarzeń politycznych,
- wydarzeń religijnych,
- wydarzeń służących dyskryminacji, naruszających prawo lub ogólne normy społeczne
- wydarzeń zagrażających środowisku naturalnemu,
- przedsięwzięć zagrażających wizerunkowi Spółki,
- przedsięwzięć w których współudział biorą instytucje zajmujące się grammi hazardowymi lub producenci używek (alkohol, papierosy),
- wydatków na honoraria autorskie,
- promocji osób fizycznych związanej z ich własną działalnością.

Wskazane powyżej obszary działań nie wyczerpują ewentualnych innych kryteriów (pozytywnych lub negatywnych), mogących mieć wpływ na decyzję Spółki o jej udziale w przedsięwzięciu.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach Spółka może przekazać pomoc lub wsparcie na inne cele.

### **Zasady udzielania wsparcia**

1. Grupa bezpośrednio udziela darowizn i zawiera umowy sponsorskie,
2. Otrzymane prośby lub propozycje zawarcia umów sponsorskich są szczegółowo analizowane i oceniane zgodnie z przyjętą Polityką dobroczynności,
3. Grupa ma prawo, na każdym etapie realizacji przedsięwzięcia kontrolować sposób i zgodność wydatkowanych/wykorzystanych środków/przekazanych darowizn z zadeklarowanym celem.
4. Obdarowany/sponsorowany, który nie będzie w stanie wykorzystać przekazanych środków zgodnie z zadeklarowanym celem zobowiązany jest do zwrotu całości otrzymanego wsparcia.

### **25. Notowania akcji Fabryk Mebli „FORTE” S.A.**

Akcje Fabryk Mebli „FORTE” notowane są na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych w systemie notowań ciągłych.

Kluczowe dane dotyczące akcji FORTE.

Kluczowe dane	2016	2015
Zysk netto Spółki w tys. zł.	97 195	77 936
Najwyższy kurs akcji w zł	79,60	62,50
Najniższy kurs akcji w zł.	46,52	49,39
Cena akcji na koniec roku w zł.	76,00	53,40
Wskaźnik P/E na koniec roku	18,69	16,38
Liczba akcji w obrocie giełdowym w szt.	23 901 084	23 901 084
Średni dzienny wolumen obrotu w szt.	14 355	21 526

#### WYKRES NOTOWAŃ DLA SPÓŁKI FORTE SA W OKRESIE OD 2016-01-01 DO 2016-12-31



Źródło: <http://www.money.pl/gielda/archiwum/spolki/>

**26. Informacje o znanych Emitentowi umowach, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy**

Emitent nie posiada takich informacji.

**27. Informację o systemie kontroli programów akcji pracowniczych**

Nie wystąpiły.

**28. Informacje o postępowaniach toczących się przed sądem, których łączna wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych Emitenta**

Nie wystąpiły.

**29. Informację o dacie zawarcia przez Emitenta umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych o dokonanie badania lub przeglądu sprawozdania finansowego oraz okresie, na jaki została zawarta umowa i łącznej wysokości wynagrodzenia wynikającego z umów**

Spółka Dominująca w okresie sprawozdawczym oraz w okresie porównawczym zawarła następujące umowy z BDO Spółka z o.o. jako podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych:

W dniu 3 sierpnia 2016 :

- Na przeprowadzenie przeglądu śródrocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej sporządzonych według stanu na dzień 30 czerwca 2016. Za wykonanie w/w czynności strony ustaliły wynagrodzenie w kwocie 33 tys. netto.

- Na przeprowadzenie badania jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej sporządzonych według stanu na dzień 31 grudnia 2016. Za wykonanie w/w czynności strony ustaliły wynagrodzenie w kwocie 57 tys. netto.

W dniu 21 maja 2015 :

- Na przeprowadzenie przeglądu śródrocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej sporządzonych według stanu na dzień 30 czerwca 2015. Za wykonanie w/w czynności strony ustaliły wynagrodzenie w kwocie 32 tys. netto.
- Na przeprowadzenie badania jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej sporządzonych według stanu na dzień 31 grudnia 2015. Za wykonanie w/w czynności strony ustaliły wynagrodzenie w kwocie 56 tys. netto.

### 30. Charakterystyka struktury aktywów i pasywów bilansu

Analiza płynności i efektywności	2016	2015
Płynność bieżąca (aktywa obrotowe/zobowiązania krótkoterminowe)	2,5	1,8
Płynność szybka (aktywa obrotowe - zapasy/zobowiązania krótkoterminowe)	1,9	1,2
Rotacja należności w dniach (średni stan należności z tytułu dostaw i usług*365/przychody ze sprzedaży )	50	50
Rotacja zapasów w dniach (średni stan zapasów *365/koszt własny sprzedaży)	77	85
Rotacja zobowiązań w dniach (średni stan zobowiązań z tytułu dostaw i usług*365/koszt własny sprzedaży)	34	29
Rotacja aktywów obrotowych w dniach (średni stan aktywów obrotowych*365/przychody ze sprzedaży)	160	143

Charakterystyka struktury bilansu	2016		2015		% Zmiana 2016/2015
	tys. zł.	% Sumy Bilansowej	tys. zł.	% Sumy Bilansowej	
Aktywa trwałe	609 243	52%	347 977	47%	75%
Aktywa obrotowe	564 743	48%	390 373	53%	45%
<b>Aktywa razem</b>	<b>1 173 986</b>	<b>100%</b>	<b>738 350</b>	<b>100%</b>	
Kapitał własny	552 396	47%	478 458	65%	15%
Zobowiązania i rezerwy długoterminowe	399 245	34%	41 095	6%	872%
Zobowiązania i rezerwy krótkoterminowe	222 345	19%	218 797	29%	2%
<b>Pasywa razem</b>	<b>1 173 986</b>	<b>100%</b>	<b>738 350</b>	<b>100%</b>	

W 2016 roku Grupa odnotowała wzrost **sumy bilansowej** o 435 636 tys. zł.

**Aktywa trwałe** wzrosły o 261 266 tys. zł, co jest efektem nakładów inwestycyjnych poniesionych przez Grupę głównie w związku z inwestycją spółki zależnej Tanne Sp. z o.o. w budowę fabryki płyty (74 285 tys. zł) oraz nakładów poniesionych przez spółkę zależną Terceira Sp. z o.o. na nabycie certyfikatów inwestycyjnych (157 200 tys. zł).

W **aktywach obrotowych** nastąpił istotny wzrost w pozycji należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności (133 302 tys. zł), głównie z tytułu wpłaty przez Tanne Sp. z o.o. zaliczek na poczet przyszłych dostaw linii technologicznych do fabryki płyty. Ponadto Grupa odnotowała wzrost w pozycji zapasów (4 724 tys. zł), jak również w pozycji środków pieniężnych (40 846 tys. zł).



Po stronie **pasywów** nastąpiły wzrosty zobowiązań z tytułu kredytów bankowych (283 895 tys. zł), dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań (40 077 tys. zł), rezerw i rozliczeń międzyokresowych (23 521 tys. zł), zobowiązań z tytułu podatku dochodowego (6 399 tys. zł) oraz zobowiązań z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (11 517 tys. zł).

Wzrost salda **kredytów bankowych** wynika głównie z wykorzystania przez Grupę części kredytu inwestycyjnego na wydatki związane z budową fabryki płyty (95 698 tys. zł), sfinansowania kredytem zakupu certyfikatów inwestycyjnych (141 143 tys. zł), jak również częściowego dokapitalizowania przez Jednostkę Dominującą spółek zależnych.

Przyrost salda **zobowiązań z tytułu dostaw i usług** jest pochodną wzrostu produkcji, jak również wzrostu zobowiązań inwestycyjnych Grupy. Grupa terminowo reguluje wszystkie swoje zobowiązania.

Wzrost salda **rezerw i rozliczeń międzyokresowych** wynika przede wszystkim ze wzrostu przychodów ze sprzedaży i wielkości rezerw na bonusy i odliczenia klientów, których rozliczenie nastąpi w roku 2017.

Grupa utrzymuje dobrą płynność finansową. Saldo **środków pieniężnych** na koniec okresu sprawozdawczego wyniosło 95 878 tys. zł i w stosunku do końca 2015 roku wzrosło o 40 846 tys. zł.

### **31. Ważniejsze wydarzenia mające znaczący wpływ na działalność oraz wyniki finansowe Emitenta w roku obrotowym oraz po zakończeniu roku obrotowego lub których wpływ jest możliwy w następnych latach**

Do najistotniejszych wydarzeń 2016 roku Grupa może zaliczyć:

- kontynuację wzrostowego trendu sprzedaży, który przełożył się na wyprodukowanie rekordowej ilości paczek meblowych oraz przekroczenie symbolicznego miliarda złotych przychodów ze sprzedaży,
- ciągłą optymalizację procesów produkcyjnych, m.in. przez rozwój inwestycji umożliwiających dalszy wzrost zdolności produkcyjnych,
- realizację średniookresowych planów inwestycyjnych Grupy Kapitałowej zgodnie z przyjętym harmonogramem;
- włączenie Spółki Dominującej do elitarnego grona 25 spółek warszawskiej Giełdy Papierów Wartościowych notowanych w Respect Index, czyli spółek zarządzanych w sposób odpowiedzialny i zrównoważony,
- podjęcie decyzji o utworzeniu joint venture produkującego i sprzedającego meble w Indiach,
- kontynuowanie świadomej polityki firmy nastawionej na rozwój pracowników - kontynuacja „Akademii Forte”

### **32. Opis struktury głównych lokat kapitałowych lub głównych inwestycji kapitałowych dokonanych w danym roku obrotowym**

W dniu 15 marca 2016 roku Fabryki Mebli FORTE SA powołały wspólnie z firmą AM&HP Sp. z o.o. spółkę zależną FORESTIVO Sp. z o.o. z siedzibą w Suwałkach, której głównym przedmiotem działalności ma być zapewnianie surowca do produkcji płyt wiórowych. Kapitał zakładowy spółki wynosi 200 tys. zł. i dzieli się na 1000 udziałów o wartości nominalnej 200 zł każdy. Fabryki Mebli „Forte” S.A. posiadają 50 % udział w nowo utworzonej Spółce. Zarejestrowanie w KRS nastąpiło w dniu 15.06.2016 roku.

W dniu 21 października 2016 roku została podjęta uchwała Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki Forte Iberia S.l.u. Hiszpania z kwoty 15 tys. EUR do 65 tys. EUR poprzez utworzenie 50 tys. nowych udziałów o wartości nominalnej po 1 EUR każdy w zamian za wkład pieniężny w kwocie 50 tys. EUR. Rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego nastąpiła w dniu 3 listopada 2016 roku.

W dniach 13 i 23 grudnia 2016 roku Terceira Sp. z o.o. nabyła łącznie 157 200 sztuk niepublicznych certyfikatów inwestycyjnych wyemitowane w seriach A i B przez SEZAM XX Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych zarządzany przez SKARBIEC Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. z siedzibą w Warszawie. Cena emisyjna jednego certyfikatu serii A oraz serii B wynosiła 1 tys. zł, zaś łączna cena nabycia certyfikatów wyniosła 157 200 tys. zł.

### **33. Opis organizacji Grupy Kapitałowej Emitenta ze wskazaniem jednostek podlegających konsolidacji oraz opis zmian w organizacji Grupy Kapitałowej Emitenta wraz z podaniem ich przyczyn**

Opis zamieszczony został w pkt.1 niniejszego sprawozdania.

### **34. Charakterystyka polityki w zakresie kierunków rozwoju Grupy Kapitałowej Emitenta. Zasadnicze kierunki rozwoju Grupy**

W najbliższych latach Grupa FORTE będzie kontynuowała rozwój sprzedaży mebli montowanych na rynkach europejskich poprzez dalsze zwiększanie udziału w rynkach poszczególnych krajów i odpowiednie dostosowywanie mocy produkcyjnych

oraz zabezpieczenie dostaw podstawowych surowców (budowana fabryka płyty wiórowej). W dłuższym okresie, rozwój Grupy będzie odbywał się również poza Europą, czego początkiem jest utworzenie spółki JV w Indiach.

### 35. Opis istotnych pozycji pozabilansowych w ujęciu podmiotowym, przedmiotowym i wartościowym

- W dniu 27.03.2013 roku Spółka Dominująca udzieliła czterech poręczeń kredytów zaciągniętych przez FURNIREX Sp. z o.o. z siedzibą w Hajnówce na sfinansowanie inwestycji technologicznej w łącznej wysokości 18 299 tys. zł. FURNIREX Sp. z o.o. złożyła Spółce ofertę, zgodnie z którą zainwestowała środki otrzymane z kredytów technologicznych w nowoczesne inwestycje, które zostały zlokalizowane w wynajętej od Forte S.A. powierzchni produkcyjnej w Hajnówce. FURNIREX Sp. z o.o. z wykorzystaniem nowoczesnych technologii wykonuje usługi przerobu powierzonych materiałów na rzecz FORTE i innych producentów mebli. Poręczenia udzielone zostały na rzecz BRE Banku S.A. (aktualnie mBank S.A.) z okresem ważności do 30.06.2018 roku. Saldo kredytów na dzień 31.12.2016 roku wynosi 1 464 tysięcy zł.
- W dniu 28.06.2016 roku Spółka Dominująca udzieliła poręczenia i zobowiązała się wykonać wszelkie zobowiązania pieniężne spółki zależnej DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie przy ul. Nowogrodzkiej 50 lok.515 wynikające z umowy kredytowej z dnia 14.12.2015 roku zawartej pomiędzy DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. , i ING Bank Śląski SA. Spółka zobowiązała się do zaspokojenia wszelkich zobowiązań Kredytobiorcy, obejmujących w szczególności całkowitą spłatę kwoty głównej kredytu, odsetek, prowizji, opłat i innych kosztów do kwoty 8 700 tysięcy EUR do dnia 29.10.2024 roku. Saldo kredytu na dzień 31.12.2016 roku wynosi 21 951 tysięcy zł.
- W okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2016 roku Spółka Dominująca udzieliła następujących zabezpieczeń zobowiązań inwestycyjnych spółki zależnej TANNE Sp. z o. o.:
  - na rzecz SIEMPELKAMP Maschinen- und Anlagenbau GmbH z umowy na zaprojektowanie, dostawę, instalację oraz uruchomienie części linii produkcyjnej do produkcji płyt wiórowych. Łączna wartość netto umowy wynosi 23 650 tys. EUR. Termin zakończenia realizacji inwestycji przewidziano na lipiec 2018 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 11 636 tys. EUR.
  - na rzecz Büttner Energie - und Trocknungstechnik GmbH z umowy na zaprojektowanie, dostawę, instalację oraz uruchomienie części linii produkcyjnej do produkcji płyt wiórowych. Łączna wartość netto umowy wynosi 15 000 tys. EUR. Termin zakończenia realizacji inwestycji przewidziano na marzec 2018 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 7 380 tys. EUR
  - na rzecz PAL SRL z umowy na zaprojektowanie, dostawę, instalację oraz uruchomienie części linii produkcyjnej do produkcji płyt wiórowych. Łączna wartość netto inwestycji wynosi 22 947 tys. EUR . Termin zakończenia realizacji inwestycji przewidziano na maj 2018 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 13 768 tys. EUR
  - na rzecz BUDIMEX S.A. z umowy na kompleksową realizację zadania inwestycyjnego w systemie generalnego wykonawstwa w postaci zaprojektowania i budowy budynku produkcyjno- magazynowego o powierzchni ok. 33 600 m2 w stanie całkowicie wykończonym. Łączna wartość netto umowy wynosi 28 550 tys. zł. Termin zakończenia inwestycji przewidziano na luty 2017 roku. Termin wygaśnięcia zobowiązania przypada na 28.02.2017 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 7 657 tys. zł.
  - na rzecz EWK Umwelttechnik GmbH z umowy na kompleksową realizację zadania inwestycyjnego w postaci zaprojektowania i instalacji systemu oczyszczania powietrza. Łączna wartość netto umowy wynosi 4 700 tys. EUR. Termin wygaśnięcia zobowiązania przypada na 31.12.2019 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 4 230 tys. EUR.
  - na rzecz Robert Burkle GmbH z umowy na kompleksową realizację zadania inwestycyjnego w postaci zaprojektowania i instalacji linii kaszerowania. Łączna wartość netto umowy wynosi 3 125 tys. EUR. Termin wygaśnięcia zobowiązania przypada na 31.12.2017 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 2 187 tys. EUR.
- W okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2016 roku Spółka Dominująca udzieliła następujących zabezpieczeń zobowiązań kredytowych spółki zależnej TANNE Sp. z o.o.:
  - poręczenia do kwoty 105 000 tys. EUR za zobowiązania TANNE Sp. z o.o wobec PKO BP S.A. wynikające z Umowy Kredytu z dnia 17.10.2016 r. ,
  - poręczenia do kwoty 105 000 tys. EUR za zobowiązania TANNE Sp. z o.o wobec BGK wynikające z Umowy Kredytu z dnia 17.10.2016 r. ,
  - poręczenia do kwoty 18 564 tys. EUR za zobowiązania TANNE Sp. z o.o wobec PKO BP S.A. wynikające z Umowy Hedgingowej z dnia 17.10.2016 r.,
  - poręczenia do kwoty 21 750 tys. EUR za zobowiązania TANNE Sp. z o.o wobec BGK wynikające z Umowy Hedgingowej z dnia 17.10.2016 r.,
  - umowy podporządkowania wierzytelności przysługujących Spółce wobec TANNE Sp. z o.o wierzytelnościom PKO BP S.A. i BGK wynikającym z Umowy Kredytu z dnia 17.10.2016 r oraz Umów Hedgingowych z dnia 17.10.2016 r,

- ustanowienia zastawów finansowych i zastawów rejestrowych na udziałach TANNE Sp. z o.o. posiadanych przez Spółkę,
- oświadczenia na rzecz PKO BP S.A. o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5) Kodeksu postępowania cywilnego, z całego majątku Spółki do kwoty 105 000 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Kredytu z dnia 17.10.2016 r,
- oświadczenia na rzecz BGK o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5) Kodeksu postępowania cywilnego, z całego majątku Spółki do kwoty 105 000 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Kredytu z dnia 17.10.2016 r,
- oświadczenia na rzecz PKO BP S.A. o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5) Kodeksu postępowania cywilnego, z całego majątku Spółki do kwoty 18 564 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Hedingowej z dnia 17.10.2016 r,
- oświadczenia na rzecz BGK o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5) Kodeksu postępowania cywilnego, z całego majątku Spółki do kwoty 21 750 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Hedingowej z dnia 17.10.2016 r,
- oświadczenia na rzecz PKO BP S.A. o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 6) Kodeksu postępowania cywilnego, z udziałów zastawionych zastawem rejestrowym do kwoty 210 000 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Kredytu z dnia 17.10.2016 r,
- oświadczenia na rzecz PKO BP S.A. o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 6) Kodeksu postępowania cywilnego, z udziałów zastawionych zastawem rejestrowym do kwoty 40.314 tys. EUR związanego z poręczeniem Umowy Hedingowej z dnia 17.10.2016 r.

### **36. Wybrane dane finansowe przeliczono według następujących kursów**

- Poszczególne pozycje aktywów i pasywów stan na dzień 31 grudnia 2016 roku przeliczono wg kursu średniego 1 EUR z dnia 31.12.2016 roku (1 EUR = 4,4240 zł.). Natomiast pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych za rok 2016 wyceniono wg kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca ( 1 EUR średni za 2016 rok = 4,3757 zł.).
- Poszczególne pozycje aktywów i pasywów stan na dzień 31 grudnia 2015 roku przeliczono wg kursu średniego 1 EUR z dnia 31.12.2015 roku (1 EUR = 4,2615 zł.). Natomiast pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych za rok 2015 wyceniono wg kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca ( 1 EUR średni za 2015 rok = 4,1848 zł.).

### **37. Oświadczenie Zarządu dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Emitenta**

Zarząd Fabryk Mebli „FORTE” S.A. oświadcza, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego sprawozdania finansowego Emitenta, został wybrany zgodnie z przepisami prawa oraz że podmiot ten oraz biegli rewidenci, dokonujący badania, spełniali warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o badanym sprawozdaniu finansowym, zgodnie z obowiązującymi przepisami i standardami zawodowymi.

### **38. Oświadczenie Zarządu dotyczące rzetelności sporządzenia sprawozdania finansowego Emitenta**

Zarząd Fabryk Mebli „FORTE” S.A. oświadcza, że wedle najlepszej wiedzy Zarządu, roczne sprawozdanie finansowe Emitenta za rok 2016 oraz dane porównywalne zostały sporządzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Emitenta.

Ponadto Zarząd oświadcza, iż roczne sprawozdanie Zarządu z działalności zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Emitenta, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

### **39. Opis głównych cech stosowanych w przedsiębiorstwie Emitenta systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych**

Zarząd Jednostki Dominującej jest odpowiedzialny za prowadzenie rachunkowości Spółki zgodnie z Ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2016 r. poz. 1047, z póź. zm.) oraz za system kontroli wewnętrznej i skuteczność jego funkcjonowania w procesie sporządzania sprawozdań finansowych.

Nadzór merytoryczny nad procesem przygotowania sprawozdań finansowych i raportów okresowych Spółki sprawuje Członek Zarządu odpowiedzialny za sprawy finansowe. Zarówno sprawozdania jednostkowe, jak i skonsolidowane sporządzane są przez pracowników Biura Finansowego pod kontrolą Głównego Księgowego i Członka Zarządu odpowiedzialnego za finanse Spółki.

W celu zapewnienia rzetelności i poprawności działania procesu przygotowywania i sporządzania sprawozdań finansowych, zaprojektowano i wdrożono szereg mechanizmów kontrolnych, które są integralną częścią systemu sprawozdawczego.

Mechanizmy te polegają w szczególności na stosowaniu w sposób ciągły weryfikacji danych sprawozdawczych z księgami rachunkowymi, danymi analitycznymi i innymi dokumentami stanowiącymi podstawę przygotowania sprawozdań finansowych oraz obowiązującymi przepisami prawa w zakresie rachunkowości i sporządzania sprawozdań finansowych.

Proces przygotowania danych finansowych na potrzeby sprawozdawczości jest zautomatyzowany, podlega sformalizowanym procedurom operacyjnym i akceptacyjnym.

Spółka posiada stosowne procedury sporządzania sprawozdań finansowych mających na celu zapewnienie kompletności i prawidłowości ujęcia wszystkich transakcji gospodarczych w danym zakresie. Do tych procedur zalicza się w szczególności:

- odpowiednią komunikację wewnętrzną z zakresie przygotowania procesu sporządzania sprawozdań finansowych,
  - szczegółowe zaplanowanie wszystkich czynności związanych ze sporządzeniem sprawozdania finansowego i ustalenie szczegółowego harmonogramu działań wraz z przypisaniem odpowiedzialności konkretnych osób za poszczególne działania.
- Monitorowanie kompletności zdarzeń gospodarczych dodatkowo wspiera system do elektronicznego obiegu dokumentów V-desk. W systemie tym są rejestrowane w szczególności wszystkie faktury wpływające do Spółki, delegacje pracownicze, wszystkie umowy zawarte przez Emitenta. Dostęp do elektronicznego obiegu dokumentów mają w zakresie swoich kompetencji uprawnieni pracownicy Spółki.

W systemie V-desk odbywa się rejestracja, opis merytoryczny, dekretacja oraz akceptacja faktur- zgodnie z przydzielonymi przez Zarząd kompetencjami.

Zaakceptowane faktury są importowane do systemu operacyjnego SAP R3, po uprzedniej weryfikacji poprawności opisów księgowych przez pracowników Biura Księgowości.

FABRYKI MEBLI „FORTE” S.A. prowadzi księgi rachunkowe w zintegrowanym systemie SAP R/3, zgodnie z polityką rachunkową Spółki zatwierdzoną przez Zarząd, opartą na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości.

Struktura systemu zapewnia przejrzysty podział kompetencji, spójność zapisów operacji w księgach oraz kontrolę pomiędzy księgami główną i pomocniczymi. Wysoka elastyczność systemu pozwala na jego bieżące dostosowywanie do zmieniających się zasad rachunkowości lub innych norm prawnych.

Spółka stosuje procedurę inwestycyjną, której głównym celem jest umożliwienie sprawowania pełnego nadzoru nad każdym etapem planowania i realizacji inwestycji. Bieżąca analiza procesów inwestycyjnych zapewnia rzetelną informację finansową, materiałową i rzeczową inwestycji. Pozwala natychmiast wyłapywać ewentualne błędy, odchylenia, czy jakiegokolwiek nieprawidłowości w trakcie realizacji poszczególnych etapów inwestycji. Dzięki temu na bieżąco możliwe jest wprowadzanie koniecznych korekt dotyczących procesów inwestycyjnych, a w szczególności ich prawidłowego i rzetelnego rozliczenia.

Spółka zarządza ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych również poprzez bieżący monitoring zmian w przepisach i regulacjach zewnętrznych dotyczących wymogów sprawozdawczych oraz przygotowywanie się do ich wprowadzenia ze znacznym wyprzedzeniem czasowym.

Wyboru biegłego rewidenta dokonuje Rada Nadzorcza po otrzymaniu rekomendacji Zarządu Spółki. Roczne i półroczne sprawozdania finansowe podlegają niezależnemu badaniu oraz przeglądowi przez audytora Spółki. Wyniki badania prezentowane są przez audytora kierownictwu Spółki na spotkaniach podsumowujących.

**Prezes Zarządu**  
**Maciej Formanowicz**

.....

**Członek Zarządu**  
**Gert Coopmann**

.....

**Członek Zarządu**  
**Klaus Dieter Dahlem**

.....

**Członek Zarządu**  
**Maria Florczuk**

.....

**Członek Zarządu**  
**Mariusz Gazda**

## II. ŁAD KORPORACYJNY

Zarząd FABRYK MEBLI „FORTE” S.A. z siedzibą w Ostrowi Mazowieckiej (dalej: „Spółka” lub „FORTE”) działając zgodnie z § 91 ust. 5 pkt. 4 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez Emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim z dnia 19 lutego 2009 r. (Dz. U. Nr 33 poz. 259 z późn. zm.), przedstawia oświadczenie o stosowaniu przez Spółkę zasad ładu korporacyjnego w roku 2016. Oświadczenie dotyczące stosowania zasad ładu korporacyjnego przez Spółkę w roku 2016 stanowi wyodrębnioną część sprawozdania z działalności Emitenta i opublikowane jest na stronie internetowej Spółki.

### **1. Wskazanie zbioru zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega Emitent oraz miejsca, gdzie tekst zbioru zasad jest publicznie dostępny**

Począwszy od dnia 1 stycznia 2016 roku Spółka stosowała zasady ładu korporacyjnego zawarte w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016” stanowiącym załącznik do Uchwały nr 26/1413/2015 Rady Giełdy z dnia 13 października 2015 r. Wyżej wymieniony dokument jest publicznie dostępny na stronie internetowej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. pod adresem: [https://www.gpw.pl/lad\\_korporacyjny\\_na\\_gpw](https://www.gpw.pl/lad_korporacyjny_na_gpw).

### **2. W zakresie, w jakim Emitent odstąpił od postanowień zbioru zasad ładu korporacyjnego, wskazanie tych postanowień oraz wyjaśnienie przyczyn tego odstąpienia**

W 2016 roku Spółka nie przestrzegała poniżej wskazanych rekomendacji i zasad szczegółowych ładu korporacyjnego:

#### **Część I**

##### **Zasada szczegółowa I. Z. 1.20.**

*„Zapis przebiegu obrad Walnego Zgromadzenia, w formie audio lub wideo.”*

Spółka nie stosuje tej zasady. W ocenie Zarządu, dotychczasowy przebieg walnych zgromadzeń FABRYK MEBLI „FORTE” SA nie stwarza potrzeby dokonywania i zamieszczania na stronie internetowej zapisu w formie audio lub wideo. Walne zgromadzenia odbywają się w siedzibie Spółki, w związku z czym udział w nich nie jest w żaden sposób utrudniony dla akcjonariuszy zainteresowanych ich przebiegiem. Ponadto, Spółka zgodnie z obowiązującymi przepisami, zamieszcza na stronie internetowej ogłoszenie o walnym zgromadzeniu wraz z porządkiem obrad, projektami uchwał oraz wszelką wymaganą dokumentacją oraz podaje do publicznej wiadomości stosowną informację w formie raportu bieżącego. Przebieg obrad walnego zgromadzenia utrwała szczegółowy zapis w formie protokołu notarialnego. Dodatkowo, publikowanie wymaganych raportów bieżących oraz udostępnianie odpowiednich informacji na stronie internetowej Spółki, zapewnia akcjonariuszom wgląd do wszystkich istotnych informacji dotyczących walnych zgromadzeń. Takie zasady gwarantują transparentność obrad walnych zgromadzeń, zapewniają pełny i rzeczywisty ich przebieg. Spółka nie wyklucza możliwości stosowania ww. zasady w przyszłości.

#### **Część IV**

##### **Rekomendacja IV R 2.**

*„Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu lub zgłaszane spółce oczekiwania akcjonariuszy, o ile spółka jest w stanie zapewnić infrastrukturę techniczną niezbędną do sprawnego przeprowadzenia walnego zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, powinna umożliwić akcjonariuszom udział w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu takich środków, w szczególności poprzez:*

- 1) transmisje obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym,*
- 2) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad walnego zgromadzenia,*
- 3) wykonywanie osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu w toku walnego zgromadzenia.”*

Mając na uwadze brak możliwości spełnienia wymogów niezbędnych do prawidłowej identyfikacji akcjonariusza oraz zachowania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa komunikacji elektronicznej w trakcie obrad Walnego Zgromadzenia, w szczególności w procesie głosowania na Walnym Zgromadzeniu, Spółka zdecydowała o niestosowaniu tej rekomendacji w części. W toku obrad Walnego Zgromadzenia Spółka umożliwiła akcjonariuszom wykonywanie prawa głosu osobiście lub przez pełnomocnika.

##### **Zasada szczegółowa IV. Z. 2.**

*„Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu spółki, spółka zapewnia powszechnie dostępną transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym”.*

Spółka nie stosuje powyższej zasady. W ocenie Zarządu Spółki aktualna skoncentrowana struktura akcjonariatu Spółki nie uzasadnia ponoszenia dodatkowych znacznych kosztów związanych z organizacją transmisji. Obecnie stosowane zasady udziału w walnych zgromadzeniach są zgodne z obowiązującymi regulacjami kodeksu spółek handlowych, Statutu Spółki i innymi przepisami prawa. Organizacja przebiegu walnych zgromadzeń w sposób wystarczający zabezpiecza interesy wszystkich akcjonariuszy. Spółka rozważyła możliwość i celowość stosowania tej zasady.

#### **Część V**

##### **Zasada szczegółowa V. Z. 6.**

*„Spółka określa w regulaminach wewnętrznych kryteria i okoliczności, w których może dojść w spółce do konfliktu interesów, a także zasady postępowania w obliczu konfliktu interesów lub możliwości jego zaistnienia. Regulacje wewnętrzne spółki uwzględniają między innymi sposoby zapobiegania identyfikacji i rozwiązywania konfliktów interesów, a także zasady wyłączenia członka zarządu lub rady nadzorczej od udziału w rozpatrywaniu sprawy objętej lub zagrożonej konfliktem interesów.”*

Spółka aktualnie częściowo stosuje tę zasadę. W regulacjach wewnętrznych Spółki (Regulamin Zarządu, Regulamin Rady Nadzorczej) określone zostały zasady postępowania w przypadku zaistnienia konfliktu interesów, jednakże nie są one tak szczegółowo opisane jak w powyższej zasadzie.

#### **Część IV**

##### **Zasada szczegółowa VI. Z. 4.**

*„Spółka w sprawozdaniu z działalności przedstawia raport na temat polityki wynagrodzeń, zawierający co najmniej:*

- 1) ogólną informację na temat przyjętego w spółce systemu wynagrodzeń,*
- 2) informacje na temat warunków i wysokości wynagrodzenia każdego z członków zarządu, w podziale na stałe i zmienne składniki wynagradzania, ze wskazaniem kluczowych parametrów ustalania zmiennych składników wynagrodzenia i zasad wypłaty odpraw oraz innych płatności z tytułu rozwiązania stosunku pracy, zlecenia lub innego stosunku prawnego o podobnym charakterze – oddzielnie dla spółki i każdej jednostki wchodzącej w skład grupy kapitałowej,*
- 3) informacje na temat przysługujących poszczególnym członkom zarządu i kluczowym menedżerom pozafinansowych składników wynagrodzenia,*
- 4) wskazanie istotnych zmian, które w ciągu ostatniego roku obrotowego nastąpiły w polityce wynagrodzeń, lub informację o ich braku,*
- 5) ocenę funkcjonowania polityki wynagrodzeń z punktu widzenia realizacji jej celów, w szczególności długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa.”*

W Spółce obowiązują regulaminy wynagradzania określające zasady wynagradzania oraz przyznawania świadczeń pieniężnych pracownikom FORTE. Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa oraz ze Statutem Spółki ustalenie zasad przyznawania i wysokości wynagrodzeń dla Członków Rady Nadzorczej należy do kompetencji Walnego Zgromadzenia, natomiast decyzję o wysokości wynagrodzenia dla Zarządu Spółki podejmuje Rada Nadzorcza.

Wysokość wynagrodzeń członków organów Spółki oraz innych świadczeń przyznanych takim osobom w ciągu danego roku obrotowego przedstawiane są w rocznym sprawozdaniu Spółki.

### **3. Opis głównych cech stosowanych w przedsiębiorstwie Emitenta systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych**

Zarząd Spółki jest odpowiedzialny za prowadzenie rachunkowości Spółki zgodnie z Ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2016 r. poz. 1047, z późn. zm.) oraz za system kontroli wewnętrznej i skuteczność jego funkcjonowania w procesie sporządzania sprawozdań finansowych.

Nadzór merytoryczny nad procesem przygotowania sprawozdań finansowych i raportów okresowych Spółki sprawuje Członek Zarządu odpowiedzialny za sprawy finansowe. Zarówno sprawozdania jednostkowe, jak i skonsolidowane sporządzane są przez pracowników Biura Finansowego pod kontrolą Głównego Księgowego i Członka Zarządu odpowiedzialnego za finanse Spółki.

W celu zapewnienia rzetelności i poprawności działania procesu przygotowywania i sporządzania sprawozdań finansowych, zaprojektowano i wdrożono szereg mechanizmów kontrolnych, które są integralną częścią systemu sprawozdawczego. Mechanizmy te polegają w szczególności na stosowaniu w sposób ciągły weryfikacji danych sprawozdawczych z księgami rachunkowymi, danymi analitycznymi i innymi dokumentami stanowiącymi podstawę przygotowania sprawozdań finansowych oraz obowiązującymi przepisami prawa w zakresie rachunkowości i sporządzania sprawozdań finansowych.

Proces przygotowania danych finansowych na potrzeby sprawozdawczości jest zautomatyzowany, podlega sformalizowanym procedurom operacyjnym i akceptacyjnym.

Spółka posiada stosowne procedury sporządzania sprawozdań finansowych mających na celu zapewnienie kompletności i prawidłowości ujęcia wszystkich transakcji gospodarczych w danym zakresie. Do tych procedur zalicza się w szczególności:

- odpowiednią komunikację wewnętrzną z zakresie przygotowania procesu sporządzania sprawozdań finansowych,
  - szczegółowe zaplanowanie wszystkich czynności związanych ze sporządzeniem sprawozdania finansowego i ustalenie szczegółowego harmonogramu działań wraz z przypisaniem odpowiedzialności konkretnych osób za poszczególne działania.
- Monitorowanie kompletności zdarzeń gospodarczych dodatkowo wspiera system do elektronicznego obiegu dokumentów V-desk. W systemie tym są rejestrowane w szczególności wszystkie faktury wpływające do Spółki, delegacje pracownicze, wszystkie umowy zawarte przez Emitenta. Dostęp do elektronicznego obiegu dokumentów mają w zakresie swoich kompetencji uprawnieni pracownicy Spółki.

W systemie V-desk odbywa się rejestracja, opis merytoryczny, dekretacja oraz akceptacja faktur- zgodnie z przydzielonymi przez Zarząd kompetencjami.

Zaakceptowane faktury są importowane do systemu operacyjnego SAP R3, po uprzedniej weryfikacji poprawności opisów księgowych przez pracowników Biura Księgowości.

FABRYKI MEBLI „FORTE” S.A. prowadzi księgi rachunkowe w zintegrowanym systemie SAP R/3, zgodnie z polityką rachunkową Spółki zatwierdzoną przez Zarząd, opartą na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości.

Struktura systemu zapewnia przejrzysty podział kompetencji, spójność zapisów operacji w księgach oraz kontrolę pomiędzy księgami główną i pomocniczymi. Wysoka elastyczność systemu pozwala na jego bieżące dostosowywanie do zmieniających się zasad rachunkowości lub innych norm prawnych.

Spółka stosuje procedurę inwestycyjną, której głównym celem jest umożliwienie sprawowania pełnego nadzoru nad każdym etapem planowania i realizacji inwestycji. Bieżąca analiza procesów inwestycyjnych zapewnia rzetelną informację finansową, materiałową i rzeczową inwestycji. Pozwala natychmiast wyłapywać ewentualne błędy, odchylenia, czy jakiegokolwiek nieprawidłowości w trakcie realizacji poszczególnych etapów inwestycji. Dzięki temu na bieżąco możliwe jest wprowadzanie koniecznych korekt dotyczących procesów inwestycyjnych, a w szczególności ich prawidłowego i rzetelnego rozliczenia.

Spółka zarządza ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych również poprzez bieżący monitoring zmian w przepisach i regulacjach zewnętrznych dotyczących wymogów sprawozdawczych oraz przygotowywanie się do ich wprowadzenia ze znacznym wyprzedzeniem czasowym.

Wyboru biegłego rewidenta dokonuje Rada Nadzorcza po otrzymaniu rekomendacji Zarządu Spółki. Roczne i półroczne sprawozdania finansowe podlegają niezależnemu badaniu oraz przeglądowi przez audytora Spółki. Wyniki badania prezentowane są przez audytora kierownictwu Spółki na spotkaniach podsumowujących.

#### 4. Wskazanie akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji

Zgodnie z informacjami posiadanymi przez Spółkę stan akcjonariatu na dzień 31 grudnia 2016 r. kształtował się następująco:

L.p.	Akcjonariusz	Liczba posiadanych akcji i głosów	% udział w kapitale zakładowym	% udział w ogólnej liczbie głosów
1.	MaForm SARL	7 763 889	32,48%	32,48%
2.	Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK	2 300 000	9,62%	9,62%
3.	Skarbiec Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.*	2 149 448	8,99%	8,99%
4.	ING Otwarty Fundusz Emerytalny	1 200 000	5,02%	5,02%

\* w tym Bentham Sp. z o. o. 2.050.000 akcji 8,58% akcji w kapitale zakładowym i w ogólnej liczbie głosów

#### 5. Wskazanie posiadaczy wszelkich papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne wraz z opisem tych uprawnień

Spółka nie emitowała papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne.

#### 6. Wskazanie wszelkich ograniczeń odnośnie do wykonywania prawa głosu, takich jak ograniczenie wykonywania prawa głosu przez posiadaczy określonej części lub liczby głosów, ograniczenia czasowe dotyczące wykonywania prawa głosu lub zapisy, zgodnie z którymi, przy współpracy spółki, prawa kapitałowe związane z papierami wartościowymi są oddzielone od posiadania papierów wartościowych

W Spółce nie istnieją żadne ograniczenia odnośnie wykonywania prawa głosu.

#### 7. Wskazanie wszelkich ograniczeń dotyczących przenoszenia prawa własności papierów wartościowych Emitenta

Nie istnieją żadne ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych Spółki.

## **8. Opis zasad dotyczących powoływania i odwoływania osób zarządzających oraz ich uprawnień, w szczególności prawo do podjęcia decyzji o emisji lub wykupie akcji**

Zgodnie ze Statutem Spółki, Zarząd składa się z jednego do siedmiu członków powoływanych na wspólną kadencję. Liczbę Członków Zarządu określa Rada Nadzorcza, która wybiera Prezesa Zarządu oraz pozostałych Członków Zarządu. Zarząd powoływany jest na wspólną pięcioletnią kadencję. Zgodnie z Kodeksem Spółek Handlowych Członkowie Zarządu mogą być odwołani przez Radę Nadzorczą w dowolnym momencie. Rada Nadzorcza ustala zasady i warunki wynagradzania Członków Zarządu w tym postanowień umów i aktów powołania łączących Członków Zarządu ze Spółką. Zgodnie ze Statutem Spółki Zarząd kieruje działalnością Spółki i reprezentuje ją na zewnątrz. Pracami Zarządu kieruje Prezes Zarządu. Do zakresu działania Zarządu należą wszelkie sprawy związane z prowadzeniem spraw Spółki niezastrzeżone do kompetencji innych organów Spółki.

Uprawnienia Zarządu Spółki odnośnie prawa do podjęcia decyzji o wykupie akcji nie odbiegają od uregulowań zawartych w Kodeksie Spółek Handlowych.

## **9. Opis zasad zmiany statutu lub umowy spółki Emitenta**

Zmiana Statutu Spółki następuje zgodnie z bezwzględnie obowiązującymi przepisami Kodeksu Spółek Handlowych, tj. art. 430 i nast., w trybie uchwały Walnego Zgromadzenia Spółki.

Walne Zgromadzenie Spółki może upoważnić Radę Nadzorczą do ustalenia jednolitego tekstu zmienionego Statutu Spółki. Zarząd Spółki działając zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez Emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim z dnia 19 lutego 2009 r. (Dz. U. Nr 33 poz. 259 z późn. zm.) informuje akcjonariuszy o zamierzonych, dokonanych zmianach treści Statutu Spółki oraz o sporządzeniu jednolitego tekstu Statutu uwzględniającego jego zmiany, publikując raporty bieżące oraz zamieszczając aktualną treść Statutu na stronie internetowej Spółki.

## **10. Sposób działania walnego zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonania, w szczególności zasady wynikające z regulaminu walnego zgromadzenia, jeżeli taki regulamin został uchwalony, o ile informacje w tym zakresie nie wynikają wprost z przepisów prawa**

Sposób działania Walnego Zgromadzenia FABRYK MEBLI „FORTE” S.A., jego uprawnienia oraz prawa akcjonariuszy i sposób ich wykonania określają następujące dokumenty:

1. Kodeks Spółek Handlowych,
2. Statut Spółki,
3. Regulamin Walnych Zgromadzeń.

Harmonogram prac przy organizacji Walnych Zgromadzeń planowany jest w taki sposób, aby należycie wywiązywać się z obowiązków wobec akcjonariuszy i umożliwić im realizację ich praw.

Walne Zgromadzenie w dniu 19 kwietnia 2016 r., zostało zwołane przez Zarząd Spółki poprzez ogłoszenie dokonywane na stronie internetowej Spółki co najmniej na 26 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących i okresowych zgodnie z przepisami o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. Na stronie internetowej Spółki umieszczano uchwały podjęte przez Walne Zgromadzenie.

Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają zwykłą większością oddanych głosów, o ile nic innego nie wynika z przepisów prawa lub Statutu Spółki. Za głos oddany uważany jest głos za lub przeciw uchwale.

Do wyłącznej decyzji Walnego Zgromadzenia zastrzeżone zostały w Statucie sprawy dotyczące:

- warunków i sposobu umorzenia akcji Spółki,
- warunków wydawania świadectw użytkowych w zamian za umorzone akcje,
- tworzenia kapitałów rezerwowych i funduszy celowych,
- przeznaczenia kapitałów rezerwowych,
- przeznaczenia czystego zysku wypracowanego przez Spółkę.

Uchwały Walnego Zgromadzenia nie wymaga nabycie i zbycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości, sprzedaż i przeniesienie praw użytkowania nieruchomości, obciążenie nieruchomości, ustanowienie ograniczonych praw rzeczowych na majątku Spółki (decyzje w tych kwestiach zastrzeżone są dla Rady Nadzorczej Spółki).

Podczas obrad Walnych Zgromadzeń mogą być obecni przedstawiciele mediów.

W obradach Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki uczestniczą zawsze Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz biegły rewident Spółki.

Przebieg Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia w 2016 roku był zgodny z przepisami Kodeksu Spółek Handlowych i Regulaminem Walnych Zgromadzeń Spółki. Członkowie Zarządu, Rady Nadzorczej i biegły rewident Spółki obecni na Zgromadzeniu, byli gotowi do udzielania wszelkich wyjaśnień i odpowiadania na pytania akcjonariuszy w zakresie swoich kompetencji i zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Akcjonariusze mogą uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika.



**11. Skład osobowy i zmiany, które w nim zaszły w ciągu ostatniego roku obrotowego oraz opis działania organów zarządzających, nadzorujących lub administracyjnych emitenta oraz ich komitetów**

RADA NADZORCZA

Rada Nadzorcza Spółki działa w oparciu o przepisy Kodeksu Spółek Handlowych, Statutu Spółki oraz Regulaminu Rady Nadzorczej FABRYK MEBLI „FORTE” S.A. z siedzibą w Ostrowi Mazowieckiej. Rada Nadzorcza składa się z pięciu do siedmiu członków. Walne Zgromadzenie ustala liczbę członków Rady Nadzorczej oraz powołuje Przewodniczącą Rady. Rada wyznacza z pośród siebie Wiceprzewodniczącą i w miarę potrzeby Sekretarza. W przypadku zmniejszenia się składu Rady Nadzorczej poniżej minimalnej liczby określonej w Kodeksie Spółek Handlowych, Walne Zgromadzenie uzupełnia /wybiera/ skład Rady Nadzorczej na pozostałą część kadencji.

Kadencja Rady Nadzorczej trwa cztery lata. Zwyczajne Walne Zgromadzenie FABRYK MEBLI „FORTE” SA, w dniu 10 czerwca 2014 r. ustaliło pięcioosobowy skład Rady Nadzorczej Spółki obecnej kadencji.

W 2016 roku w skład Rady Nadzorczej FABRYK MEBLI „FORTE” S.A. wchodzili:

Zbigniew Sebastian - Przewodniczący,  
Stefan Golonka – Wiceprzewodniczący,  
Tomasz Domagalski - Członek,  
Stanisław Krauz - Członek,  
Jerzy Smardzewski - Członek.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy w szczególności podejmowanie uchwał w sprawach dot.:

- a) nabycia i zbycia nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości, sprzedaży i przeniesienia praw użytkowania nieruchomości, obciążenie nieruchomości, ustanowienia ograniczonych praw rzeczowych na majątku Spółki,
- b) zaciągania kredytów wykraczających poza plan finansowy Spółki,
- c) udzielania poręczeń na kwotę przekraczającą łącznie równowartość 150.000 EURO,
- d) przyjmowania zobowiązań osób trzecich,
- e) przyjmowania i udzielania zastawu i innych zabezpieczeń, poza zastawem i zabezpieczeniami związanymi ze zwykłą działalnością gospodarczą w wysokości nie przekraczającej łącznie równowartość 150.000 EURO,
- f) zawierania, rozwiązywania i zmiany umów dzierżawy i innych umów tego rodzaju jeżeli zawierane są na okres dłuższy niż 3 lata oraz gdy roczny czynsz dzierżawny płacony przez Spółkę jest wyższy od równowartości 150.000 EURO,
- g) wdzierżawienia przedsiębiorstwa lub jego części,
- h) nabycia i sprzedaży zakładów i filii Spółki,
- i) sprzedaży części lub całości przedsiębiorstwa Spółki,
- j) zezwolenia na udział pracowników w zyskach oraz przydzielania specjalnych uprawnień rentowych i emerytalnych,
- k) ustalenia planu rocznego dla przedsiębiorstwa /w szczególności planów inwestycyjnych i finansowych/, jak również planów strategicznych,
- l) udzielania pożyczek poza zwykłym obrotem towarowym na łączną kwotę przekraczającą równowartość 50.000 EURO.

Poseidzenia Rady Nadzorczej odbywają się w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż trzy razy w roku obrotowym.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą oddać swój głos na piśmie za pośrednictwem innego Członka Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza może także podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Uchwała jest ważna, gdy wszyscy Członkowie Rady zostali powiadomieni o treści projektu uchwały.

Mając na uwadze fakt, że w obecnej kadencji Rady Nadzorczej działa w składzie pięcioosobowym, funkcje Komitetu Audytu sprawuje cała Rada Nadzorcza.

W Spółce nie zostały utworzone także inne komitety.

ZARZĄD

Zarząd Spółki działa w oparciu o przepisy Kodeksu Spółek Handlowych, Statutu Spółki oraz Regulaminu Zarządu FABRYK MEBLI „FORTE” S.A. z siedzibą w Ostrowi Mazowieckiej. Zarząd składa się z jednego do siedmiu członków powoływanych na wspólną kadencję. Zarząd FABRYK MEBLI „FORTE” SA powołany został na nową pięcioletnią kadencję, na lata 2014-2019. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r. w skład Zarządu Spółki wchodzili:

Maciej Formanowicz – Prezes Zarządu,  
Gert Coopmann – Członek Zarządu,  
Klaus Dieter Dahlem – Członek Zarządu,  
Maria Małgorzata Florczuk – Członek Zarządu,  
Mariusz Jacek Gazda – Członek Zarządu,

Zgodnie ze Statutem Spółki Zarząd kieruje działalnością Spółki i reprezentuje ją na zewnątrz. Pracami Zarządu kieruje Prezes Zarządu. Do zakresu działania Zarządu należą wszelkie sprawy związane z prowadzeniem spraw Spółki niezastrzeżone do kompetencji innych organów Spółki. Uchwały Zarządu zapadają zwykłą większością oddanych głosów. W przypadku równości głosów decyduje głos Prezesa Zarządu.

Do składania oświadczeń woli i zaciągania zobowiązań w imieniu spółki uprawnieni są: Prezes Zarządu samodzielnie, dwóch Członków Zarządu łącznie, jeden z Członków Zarządu łącznie z prokurentem.

**12. Opis polityki różnorodności stosowanej do organów administracyjnych, zarządzających i nadzorujących Emitenta w odniesieniu do aspektów takich jak na przykład wiek, płeć lub wykształcenie i doświadczenie zawodowe, celów tej polityki różnorodności, sposobu jej realizacji oraz skutków w danym okresie sprawozdawczym**

Zarząd Spółki w dniu 16 marca 2016 r. podjął uchwałę w sprawie przyjęcia Polityki różnorodności stosowanej w FABRYKACH MEBLI „FORTE” S.A. (dalej Polityka różnorodności). Polityka różnorodności określa strategię Spółki w zakresie zarządzania różnorodnością w odniesieniu do działań biznesowych Spółki i jej polityki zatrudniania. Stanowi ona zobowiązanie Spółki do stosowania uniwersalnych zasad szacunku i tolerancji do drugiego człowieka oraz efektywnego wykorzystania potencjału każdego pracownika. Polityka różnorodności ma zapewnić eliminowanie wszelkich form dyskryminacji, zarówno ze względu na pochodzenie wiek, płeć, narodowość, pochodzenie etniczne, przekonania polityczne, stan zdrowia, niepełnosprawność, wyznanie, styl życia, orientację seksualną czy jakiegokolwiek inne kryterium lub postawy niedozwolone przepisami prawa. Celem przyjętej Polityki różnorodności jest budowanie świadomości i kultury organizacyjnej Spółki otwartej na różnorodność, która przyczynia się do sukcesu organizacji, prowadzi do zwiększenia efektywności pracy, przeciwdziała jakiegokolwiek formie dyskryminacji i mobbingowi oraz wpływa na poprawę wyników osiągniętych przez Spółkę.

Polityka różnorodności obejmuje następujące obszary działalności Spółki:

- 1) zarządzanie różnorodnością w miejscu pracy,
- 2) edukacja, szkolenia i rozwój osobisty,
- 3) przełamywanie barier w miejscu pracy,
- 4) działanie na rzecz zapobiegania dyskryminacji i mobbingowi w miejscu pracy,
- 5) dialog międzypokoleniowy,
- 6) tworzenie właściwej atmosfery w miejscu pracy,
- 7) monitorowanie i kontrolowanie stosowania przyjętej Polityki różnorodności.

Przyjęta przez Spółkę Polityka różnorodności jest aktualnie wdrażana w poszczególnych obszarach jej działalności, stąd trudno, w tak krótkiej perspektywie czasowej, o ocenę jej skutków. Jednak Zarząd Spółki zakłada, że wdrożenie, realizacja i monitoring stosowania Polityki różnorodności w dłuższej perspektywie przyniesie Spółce, jej pracownikom, i kontrahentom wymierne korzyści. Wdrożenie Polityki różnorodności jest stale i na bieżąco monitorowane w przez Zarząd Spółki.

**Prezes Zarządu**  
**Maciej Formanowicz**

**Członek Zarządu**  
**Gert Coopmann**

.....

.....

**Członek Zarządu**  
**Klaus Dieter Dahlem**

**Członek Zarządu**  
**Maria Florczuk**

.....

.....

**Członek Zarządu**  
**Mariusz Gazda**

.....

Ostrów Mazowiecka, dnia 20 marca 2017 roku